PARAPHRASE

VAN DE BOEKEN VAN DE PROFETEN

HAGGAI, ZACHARIA EN MALEACHI

T. WEVER — FRANEKER

PARAPHRASE

VAN HET BOEK VAN DEN PROFEET

HAGGAI

DOOR

W. TOM

TER INLEIDING.

Van den persoon van Haggai — wiens naam beteekent: de feestelijke — is ons slechts weinig bekend.

Hij was de eerste profeet die na de ballingschap onder de uit Babel teruggekeerde ballingen van Juda optrad, om het woord des HEEREN hun over te brengen. Tusschen hem en Zefanja lag de zeventig-jarige ballingschap en het optreden der groote profeten Jeremia, Ezechiël en Daniël.

Terwijl van zijn tijdgenoot Zacharia ook van den naam zijns vaders melding wordt gemaakt — waarschijnlijk omdat hij uit een priesterlijk geslacht stamde — wordt deze bij Haggai verzwegen. Hij wordt slechts aangeduid als „Haggai de profeet", ook door Ezra, 5 : 1 en 6 : 14, die hem beide malen met Zacharia samen noemt, maar telkens Haggai's naam voorop plaatst, wat wel hierin zijn oorzaak zal vinden dat zijn eerste profetische optreden twee maanden vroeger plaats had dan dat van Zacharia, wiens profetische werkzaamheid zich ook over een lateren tijd uitgestrekt heeft dan die van Haggai. Vermoedelijk is Haggai ook de oudste in jaren geweest. De meening van sommigen, dat Haggai bij zijn optreden als profeet reeds een oud man van omstreeks tachtig jaar zou zijn geweest, die den Salomonischen tempel in al zijn heerlijkheid vóór de verwoesting in 586 aanschouwd had, laat zich echter uit het enkele feit, dat hij in 2 : 3 v. van de heerlijkheid van den Salomonischen tempel gewag maakt, niet bewijzen.

Zijn profetisch boek bestaat hoofdzakelijk uit vier korte toespraken, die alle nauwkeurig gedateerd zijn, en wel op drie verschillende dagen in het tweede jaar van den Perzischen koning Darius Hystaspis (521—485 v. Chr.).

Om zijn profetische werkzaamheid te kunnen verstaan, hebben we even een terugblik te werpen in de achterliggende jaren.

Na den val van het Babylonische wereldrijk (539) had Cyrus, de stichter van de Perzische wereldmacht, in het eerste jaar zijner heerschappij den Joden verlof gegeven naar hun vaderland terug te keeren en den herbouw van den tempel des HEEREN te Jeruzalem bevolen (538; Ezra 1). Onder

leiding van den tot stadhouder van Juda benoemden Zerubbabel, een nakomeling van David, en van den hoogepriester Jozua, was toen een groote schare ballingen uit Juda en Benjamin — 42360 vrijen en 7337 knechten en maagden — naar het land der vaderen teruggekeerd (537; Ezra 2).

Daar aangekomen, hadden zij in de zevende maand het brandofferaltaar des HEEREN weder opgericht en den in de wet voorgeschreven offerdienst wederom ingesteld, terwijl ook de voorbereidingen voor den wederopbouw des tempels spoedig zoo ver gevorderd waren, dat reeds in de tweede maand van het tweede jaar na hun terugkeer (voorjaar 536), de grondslag van den nieuwen tempel op plechtige wijze gelegd kon worden (Ezra 3). Door de daarna opgekomen tegenwerking der Samaritanen werd het werk echter onderbroken (Ezra 4), welke onderbreking niet minder dan zestien jaar duurde, namelijk tot in het tweede jaar van koning Darius (Ezra 4 : 24). Toch moest de oorzaak van deze langdurige onderbreking van den arbeid niet alleen, en zelfs niet in de eerste plaats, gezocht worden in de moeilijkheden, welke van buitenaf zich gelden deden, doch daarin, dat bij de Joden zelf de rechte lust en ijver ontbrak tot voortzetting van het werk, evenals ook het vertrouwen dat de HEERE Zijn hulp hun daarbij zou doen ondervinden.

Inmiddels was in het Perzische rijk Cyrus' opvolger Cambyses (529—521) weder opgevolgd door Darius Hystaspis. Zou waarschijnlijk van Cambyses niet de noodige medewerking en steun voor den herbouw van den tempel te wachten zijn geweest, wanneer in het tweede jaar van Darius Haggai optreedt, weet hij, dat de oorzaak van het stilliggen van het werk thans alleen bij het volk zelf te zoeken is. In 's HEEREN naam vermaant hij hen over hun onverschilligheid en laksheid ten opzichte van den herbouw des tempels, en wekt hen op, den herbouw des tempels weder ter hand te nemen (eerste profetische rede op den eersten dag van de zesde maand, 1 : 1-11).

Wanneer zijn woord deze uitwerking gehad heeft, dat het volk den arbeid weder ter hand neemt, wat in een korte historische noot na de eerste rede ons wordt meegedeeld (1 : 12 — 2 : 1a), treedt Haggai bijna een maand na hervatting van het werk voor de tweede maal voor hen op, waarbij hij de belofte schenkt van de heerlijkheid, die de HEERE aan den tempel in deze tweede periode verleenen zou, welke nog zou uitgaan boven de heerlijkheid, welke de tempel vroeger onder Salomo bezeten had (tweede profetische rede op den eenentwintigste van de zevende maand, 2 : 1b-10).

Twee maanden later, op den vierentwintigste van de negende maand, mag Haggai opnieuw het volk in 's HEEREN naam bemoedigen, door het

verkondigen van de belofte, dat er nu een einde zou komen aan den tijd van rampspoed en misoogst, wijl de HEERE van nu voortaan weder Zijn zegen over akkers en wijngaarden gebieden zou (2 : 11-20), terwijl op dienzelfden dag ook zijn laatste profetische rede plaats heeft (2 : 21-24), waarin hij de voorzegging verkondigen mag dat de HEERE te midden van de stormen, waardoor de koninkrijken der aarde zouden worden teniet gedaan, Zerubbabel als vertegenwoordiger van het Davidische koningschap in Zijn bijzondere bescherming en Goddelijke gunst zou doen deelen.

De geheele profetische arbeid van Haggai omvat alzoo bijna vier maanden van het tweede jaar van koning Darius, namelijk het tijdvak van 29 Augustus tot 18 December 520 v. Chr.

Naar de vier daarin opgenomen profetische redevoeringen komen we tot de volgende indeeling van zijn profetisch boek:

1: Eerste profetische rede: Op tot den tempelbouw! 1 : 1 — 2 : 1a.
2: Tweede profetische rede: Aan den herbouwden tempel zal Ik groote heerlijkheid verleenen. 2 : 1b-10.
3: Derde profetische rede: Merkt er op hoe Ik van nu voortaan zegen geven zal. 2 : 11-20.
4: Vierde profetische rede: Ik zal u, o Zerubbabel, in Mijn bijzondere gunst en bescherming doen deelen. 2 : 21-24.

DE PROFETIE VAN HAGGAI.

I. *Eerste profetische rede: Op tot den tempelbouw!* 1 : 1 — 2 : 1a.

1 : 1 't Was in het tweede jaar van den Perzischen koning Darius [1]). De tempelbouw, door de uit Babel naar Jeruzalem teruggekeerde ballingen in het tweede jaar van hun terugkeer [2]) met toestemming en financieelen steun van Cyrus aangevangen [3]), daarna door de opgekomen tegenwerking der Samaritanen gestaakt [4]), had nu reeds zestien jaar stil gelegen. Intusschen was ook bij de teruggekeerde ballingen zelf de lust en ijver tot den herbouw van den tempel geheel verkild en tot het nulpunt gedaald. Wel waren er ook in den uitwendigen toestand van het volksleven factoren aan te wijzen, die de voortzetting van den tempelbouw ongunstig waren, de eigenlijke oorzaak van het stilliggen van den arbeid moest echter bij het volk zelf gezocht worden. Wanneer de rechte ijver tot den tempelbouw en het vaste vertrouwen, dat God Zijn hulp hun daarbij zou doen ondervinden, bij het volk zelf maar weer ontwaakte, zou blijken dat nu onder de regeering van Darius de herbouw van den tempel kon worden hervat en tot een gelukkig einde worden gebracht.

Daarom zond de HEERE den profeet Haggai tot de teruggekeerde ballingen, om tot het hervatten van den tempelbouw hen op te wekken. De eerste der maand, nieuwemaans-dag, die door een bijzonder offer [5]) en een heilige bijeenkomst van het volk [6]) als feestdag gevierd werd, was

---

[1]) Bedoeld is Darius Hystaspis, die regeerde 521—485 v. Chr.
[2]) In de 2e maand van dat 2e jaar, dus in het voorjaar van 536 v. Chr., Ezra 3 : 8.
[3]) Ezra 1 : 1, 2; 6 : 3 vv.
[4]) Ezra 4 : 5 vv, 4 : 24.
[5]) Zie Num. 28 : 11 vv.
[6]) Vgl. Jes. 1 : 13 en II Kon. 4 : 23.

voor het overbrengen van zulk een boodschap des HEEREN aan het volk bijzonder geschikt. Op den eerste van de zesde maand in dat tweede jaar van koning Darius [1]) gaf de HEERE aan den profeet Haggai bevel zich te richten tot de politieke en geestelijke leidslieden van het volk, te weten tot Zerubbabel, den zoon van Sealthiël [2]), den vertegenwoor-

---

[1]) Het burgerlijk jaar begon met de maand Nisan (Maart—April); naar berekening moet de hier genoemde eerste dag der 6e maand geweest zijn 29 Aug. 520 v. Chr.

[2]) Naar I Kron. 3 : 17 was Sealthiël een zoon van Jechonia (Jojachin), of, indien men Assir niet als appellativum, maar als eigennaam opvat, een zoon van Assir, den zoon van Jechonia, dus een kleinzoon van Jojachin.

Naar I Kron. 3 : 19 was Zerubbabel echter een zoon van Pedaja, een broeder van Sealthiël. (Het woord „zonen" in I Kron. 3 : 18 is in de Stat. Vert. ten onrechte tusschengevoegd; 3 : 18 geeft de opsomming van de verdere zonen van Assir (of van Jojachin), dus van de *broeders* van Sealthiël).

Naar het geslachtsregister in Luc. 3 : 27 was Sealthiël echter niet een zoon van Assir of van Jojachin, maar van Neri, een nakomeling van David door diens zoon Nathan. Naar de profetie van Jer. 22 : 30 zou Jojachin kinderloos sterven, en zou het hem niet gelukken dat iemand uit zijn zaad op den troon van David zou zitten en heerschen over Juda. Wijl nu blijkens het geslachtsregister bij Lucas deze profetie van Jeremia in vervulling is gegaan, wijl door Lucas als Sealthiëls vader niet Assir of Jechonia genoemd wordt, nakomelingen van David uit de Salomonische linie, maar Neri, een nakomeling van Davids zoon Nathan, zoo volgt daaruit dat de beide in I Kron. 3 genoemde zonen van Jojachin, n.l. Zedekia en Assir, geen zonen hadden, maar dat Assir slechts een dochter had, die naar de wet der erfdochters, Num. 27 : 8, 36 : 8 vv., huwde met een man uit het geslacht van den stam haars vaders, n.l. met Neri, die tot den stam van Juda en het geslacht Davids behoorde. Uit dat huwelijk sproten Sealthiël, Malkiram, Pedaja e.a. (zie I Kron. 33 : 17, 18). De oudste van deze zonen, Sealthiël, trad nu naar de wet der erfdochters op als erfgenaam van zijn grootvader van moeders zijde, n.l. van Assir, en gold naar de wet als diens zoon, waarom hij in I Kron. 3 : 17, 18 ook niet met zijn broeders op één lijn gesteld wordt, maar eenigermate van hen onderscheiden wordt. Hierdoor is verklaard hoe Sealthiël in I Kron. 3 : 17 genoemd wordt als zoon van Assir, den zoon van Jojachin, die *naar de wet* zijn vader was, terwijl Lucas hem noemt als zoon van Neri, die *in werkelijkheid* zijn vader was.

Ook Sealthiël schijnt echter zonder nakomelingschap, slechts met achterlating van een weduwe, gestorven te zijn, waardoor voor een van zijn broeders de plicht tot het levirathshuwelijk ontstond (Deut. 25 : 5-10, Matth. 22 : 24-28). Dezen plicht schijnt Sealthiëls tweede broeder Pedaja op zich genomen te hebben, uit wiens huwelijk met zijn schoonzuster Zerubbabel en Simeï geboren werden (I Kron. 3 : 19), van wie de eerste, Zerubbabel, naar de wet in het geslachtsregister van zijn gestorven oom, Sealthiël, ingedragen werd, om voor de wet te gelden als diens zoon en erfgenaam, en zijn geslacht voort te zetten. Zoo is duidelijk, dat Zerubbabel zoowel als zoon van Sealthiël (Hagg. 1 : 1) alsook als zoon van Pedaja (I Kron. 3 : 19) genoemd kan worden.

diger der Perzische regeering en stadhouder van Juda, en tot Jozua, den zoon van Jozadak, den hoogepriester, om tot hen en het gansche overblijfsel des volks aldus te spreken:

2 Zóó zegt de HEERE, de God der hemelsche legermachten:

Dit volk, dat geen lust heeft Mijn huis te herbouwen, verontschuldigt zich daarover met te zeggen: de tijd is er nog niet, dat wij zouden komen om des HEEREN huis te herbouwen.

3 Hoort echter des HEEREN woord, waarmede Hij de door u aangevoerde verontschuldigingen afwijst en de voos-
4 heid uwer argumenten in het licht stelt: Gij, die meent dat de omstandigheden zoo ongunstig zijn dat aan herbouw van Mijn huis niet gedacht kan worden, zijt gij van meening dat het voor u zèlf dan wèl de tijd is om in goed-betimmerde huizen te wonen, die aan alle eischen voldoen, terwijl dit huis in puin ligt?

5 Zóó zegt de HEERE, de God der hemelsche legermachten:

Stelt uw hart op uw wegen [1]) en gaat eens aandachtig na hoe uw houding, en wat de uitkomst daarvan geweest is. Gij wilt aan de tijdsomstandigheden misschien een argument ontleenen voor uw bewering dat de tijd voor den tempelbouw nog niet gekomen is? In werkelijkheid is het echter juist omgekeerd, dat gij in de rampspoeden waardoor gij getroffen zijt, de uiting hebt te zien van Gods heilig misnoegen over uw laksheid.

6 Gij hebt veel uitgezaaid, en toch gedurende de laatste jaren maar weinig mogen oogsten; denkt alleen maar aan de mislukking van den laatsten korenoogst, die u nog versch in 't geheugen ligt [2]). Die misoogsten waren echter niet het eenige ongeluk dat u getroffen heeft; daar kwam nog bij dat ook op het weinige dat gij geoogst hebt, Gods zegen niet gerust heeft. Zoo hebt gij wel gegeten, maar gij zijt niet verzadigd geworden; gij hebt gedronken zonder dat gij genoeg kreegt, terwijl de kleeding die gij u aanschafte, u geen ver-

---

[1]) Een geliefkoosde uitdrukking van Haggai, die niet minder dan tot vier maal toe door hem gebruikt wordt: 1 : 5, 7; 2 : 16, 19.

[2]) Haggai sprak deze rede op 29 Aug. (zie noot 1 op blz. 12), terwijl de korenoogst begin Juni in hoofdzaak geëindigd was.

warming bood, en het door den loonarbeider verdiende geld zoo maar verdween, alsof hij het in een doorboorden buidel ontvangen had.

7 Daarom zegt de HEERE, de God der hemelsche legermachten, tot u:

Neemt dit alles toch ter harte, wat u wedervaren is, opdat gij de hand des HEEREN daarin opmerkt en Zijn straf daarin zien moogt over uw traagheid om Zijn huis te herbouwen, en gij nu de eenig-juiste conclusie daaruit trekt,

8 dat gij tot den tempelbouw u opmaakt. Het gebergte in, om hout te halen dat voor den tempelbouw noodig is! Laat uw onverschilligheid varen en bouwt het huis, dan zal Ik aan dien herbouwden tempel een welgevallen hebben en hem gaarne als Mijn woonstede aanvaarden; ja, Ik zal Mijzelf verheerlijken door de heerlijkheid die Ik aan dien nieuwen tempel verleenen zal.

9 Wilt daarom toch Mijn straffende hand opmerken in wat u wedervaren is. Wat een teleurstellingen waren uw deel! Gij rekendet op voorspoed en een overvloedigen oogst, maar de opbrengst van uw akkers en wijngaarden was gering. En als gij het geoogste had opgeborgen in uw schuren, rustte er een vloek op. Het verschrompelde, omdat Ik er in blies en maakte dat het wegstoof als kaf voor den wind, zoodat er al spoedig niets meer van overbleef.

Weet ge waaròm dit alles u overkomen is?

De HEERE, de God der hemelsche legermachten, die de gansche aarde regeert, zegt het u: Het is om Mijn huis, dat gij maar rustig als een puinhoop laat liggen, zonder dat gij er een vinger naar uitsteekt, terwijl ieder van u ijverig in de weer is om zijn eigen huis in orde te brengen.

10 Dáárom, om dit uw zondig gedrag, dat gij Mij niet geeerd en om Mijn huis u niet bekommerd hebt, daarom heeft de hemel u den verkwikkenden dauw onthouden, en heeft

11 de aarde haar opbrengst u geweigerd. Daarom heb Ik groote droogte [1]) doen komen die misoogst veroorzaakt heeft: droogte over het land en over de bergen, over het koren en

---

[1]) Er is hier een woordspeling in des HEEREN woord, die de gedachte der vergelding voor het bewustzijn van het volk tot uiting moet brengen: Omdat zij het huis Gods chareeb (verwoest) lieten, daarom had de HEERE hun een choreb (droogte) gezonden.

over den most, over de olie en over de opbrengst des velds, over de menschen en over het vee en over allen arbeid der handen, zoodat alle moeite die gij u gaaft voor de bebouwing van den bodem om een goeden oogst te gewinnen, op teleurstelling uitliep.

12 Toen hoorde Zerubbabel, de zoon van Sealthiël, en Jozua, de zoon van Jozadak, de hoogepriester, en het geheele overblijfsel des volks, allen die nu in het land woonden en die overgebleven waren van het veel grootere volk dat daar eens gewoond had, zij hoorden naar de stem van den HEERE hun God en namen de woorden van Haggai, den profeet, ter harte, om gehoor te geven aan de boodschap waarmede de HEERE hun God hem tot hen gezonden had. De onverschilligheid jegens den HEERE, die tot nu toe bij hen gevonden werd, maakte plaats voor ontzag en vreeze, wijl zij nu Zijn hand erkenden in de tegenslagen die hen getroffen hadden, en tot het inzicht kwamen van hun schuld, waardoor zij nog meerder en zwaarder oordeelen des HEEREN zich hadden waardig gemaakt.

13 Waar zij nu echter ten gevolge van Haggai's woord bereid waren den wil des HEEREN te doen, daar mocht Haggai in naam van zijn Zender [1]) het volk nu ook troosten, waar de HEERE hem opdroeg deze boodschap aan het volk over te brengen: Ik ben met u, spreekt de HEERE, uw getrouwe VerbondsGod. In den weg der gehoorzaamheid zou de zegen des HEEREN hun deel zijn. De HEERE zou Zijn hulp bij den tempelbouw hun doen ondervinden en alle hinderpalen uit den weg ruimen.

14 Zoo wekte de HEERE den geest op van Zerubbabel, den zoon van Sealthiël, den stadhouder van Juda, en den geest van Jozua, den zoon van Jozadak, den hoogepriester, en den geest van alle overgeblevenen des volks, zoodat zij gewillig

---

[1]) Haggai wordt hier genoemd „de bode des HEEREN". Waar het Hebr. woord voor „bode" ook „engel" beteekent, heeft zich uit misverstand van dit woord de ten tijde van Hieronymus tamelijk verbreide meening gevormd, dat Haggai een in menschengedaante verschenen engel zou zijn geweest. De bedoeling is geen andere dan dat Haggai als vertegenwoordiger des HEEREN 't woord zijns Zenders spreekt.

en bereid waren om den tempelbouw ter hand te nemen; hun zelfzucht en laksheid had plaats gemaakt voor toewijding en ijver, zoodat zij ruim drie weken na Haggai's optreden,
2 : 1a op den vierentwintigste van diezelfde zesde maand, kwamen om het werk aan het huis van den HEERE der heirscharen, hun God, ter hand te nemen [1]).

2. *Tweede profetische rede: Aan den herbouwden tempel zal Ik groote heerlijkheid verleenen.* 2 : 1b-10.

2 : 1b, 2 Omstreeks een maand later, in dat zelfde tweede regeeringsjaar van den Perzischen koning Darius, moest Haggai opnieuw voor het volk optreden om een woord des HEEREN hun over te brengen. 't Was op den eenentwintigste van de zevende maand [2]). 't Loofhuttenfeest, het groote vreugdefeest van het volk Israël, waarop zij door heilige samenkomsten op den eersten en op den achtsten dag [3]) en door het brengen van talrijke offers [4]) hun vreugdevollen dank voor den HEERE tot uiting brachten voor de weldaden die zij gedurende de woestijnreis van den HEERE ontvangen hadden en die de HEERE hun telkenjare opnieuw in ooft- en wijnoogst schenken wilde, liep ten einde; de zevende dag van het feest was reeds aangebroken. Nog niet ten volle vier weken geleden was het volk vol goeden moed en blijden ijver met den herbouw van den tempel begonnen. Wat echter tot nu toe van den nieuwen tempel voor hun oog verrezen was, maakte, in vergelijking met de vroegere heerlijkheid van den Salomonischen tempel, een pooveren indruk. De tegenstelling met het blijde verleden, toen zij den zegen des HEEREN zoo rijkelijk genoten hadden, werd juist op dit Loofhuttenfeest door de oudsten des volks dubbel pijnlijk gevoeld. Waar zij in vroeger dagen op hun Loofhuttenfeesten aan overvloedige offermalen in de voorhoven van het huis huns Gods zich verzameld en in de rijke zegeningen des

---

[1]) Naar onze tijdrekening is dat 21 Sept. 520 v. Chr. Waarschijnlijk is de tusschen-liggende tijd besteed aan het wegruimen van het puin en het halen van hout uit het gebergte.
[2]) Naar onze tijdrekening 18 Oct. 520 v. Chr.
[3]) Lev. 23 : 35, 39; Num. 29 : 12, 35.
[4]) Lev. 23 : 34 vv.; Num. 29 : 13 vv.

HEEREN zich verblijd hadden, daar moest nu dit Loofhuttenfeest, na den schralen oogst die er geweest was, die het uitblijven van den zegen des HEEREN zoo scherp in het licht stelde, hun wel op pijnlijke wijze de tegenstelling voor de aandacht brengen tusschen dat gezegende en schoone verleden en het droevige heden, nu wel het brandofferaltaar hersteld [1]) en de herbouw van den tempel aangevangen was, maar er geen uitzicht was om in den herbouwden tempel ook maar van verre de heerlijkheid te benaderen van den tempel die er geweest was. Zoo dreigde ook nu wederom, evenals vóór zestien jaren, toen de grondslag van den tempel gelegd was [2]), een stemming van moedeloosheid en inzinking van het volk, zich meester te maken.

3 Daarom werd nu Haggai opnieuw door den HEERE tot het volk gezonden, om in 's HEEREN naam tot Zerubbabel, den zoon van Sealthiël, den stadhouder van Juda, en tot Jozua, den zoon van Jozadak, den hoogepriester, en tot het gansche overblijfsel des volks aldus te spreken:

4 Wie is er onder u nog overgebleven van de oudere generatie, die dit huis in zijn vroegere heerlijkheid gezien heeft en zich nog herinnert den prachtigen tempel, die eens door Salomo gebouwd was, die bij de verwoesting van Jeruzalem vóór nu bijna zeventig jaar aan het vuur ten prooi geworden is? [3]). Zinkt, wat gij nu van den herbouwden tempel voor uw oogen ziet, daarbij vergeleken, niet geheel in het niet?

5 Wees echter goedsmoeds Zerubbabel! spreekt de HEERE; wees goedsmoeds, Jozua, zoon van Jozadak, gij hoogepriester! wees goedsmoeds, al gij volk des lands, die nu voor het Loofhuttenfeest te Jeruzalem verzameld zijt!

De aangevangen herbouw des tempels worde met kracht voortgezet! Want Ik ben met u, spreekt de HEERE, de God der hemelsche legermachten; Ik zal Mijn hulp en bijstand bij den herbouw des tempels u doen ondervinden en u alle moeilijkheden doen overwinnen.

6 Gij viert op dit Loofhuttenfeest de gedachtenis van de weldaden, die Ik u eens op de woestijnreis bewezen heb. Welnu, Ik ben nog immer Dezelfde in Mijn bondstrouw.

---

[1]) Ezra 3 : 2.
[2]) Ezra 3 : 12.
[3]) II Kon. 25 : 9.

't Woord dat Ik bij uw uittocht uit Egypte tot u gesproken heb, waarmede Ik u uit alle volken der aarde tot Mijn volk aangenomen en Mijn verbond met u gesloten heb [1]), is nog immer ten volle van kracht, en Mijn Geest, Dien Ik toen in uw midden gegeven had [2]), Die door de woestijn u leidde naar Kanaän [3]) en op de woestijnreis uw eigenlijke Leidsman was, zal ook nu nog krachtig in uw midden blijven werken om u moed en bezieling tot den tempelbouw te schenken. Weest daarom goedsmoeds en laat geen vrees zich van u meester maken, waardoor gij u zoudt laten ontmoedigen om het aangevangen werk van den herbouw des tempels niet met kracht voort te zetten.

7 Want zoo spreekt de HEERE, de God der hemelsche legermachten, Die het al regeert en Die ook de volkeren gebiedt:

Heb Ik vroeger reeds de wereld in haar voegen doen kraken, toen Ik nederdaalde op den Sinaï om Mijn verbond met u op te richten, waarbij de aarde daverde en ook de hemelen van water dropen [4]), en is ook daarna nog eens weer de volkerenwereld geschud en in beweging gebracht, toen de macht van het Babylonische wereldrijk werd neergeworpen, waardoor de terugkeer uit de ballingschap voor u mogelijk werd, Ik zal nòg eens, en dan op veel grooter en grootscher wijze, den hemel en de aarde, de zee en het droge beroeren en in beweging brengen, om daardoor den heilstijd te doen aanbreken. Al zal de volle en uiteindelijke vervulling van dit alles nog vele eeuwen duren [5]), het begin van deze beroering der volkerenwereld, waardoor de Messiaansche heilstijd zal worden ingeleid, zult gij toch reeds
8 spoedig kunnen aanschouwen [6]). En het gevolg daarvan zal

---

[1]) Ex. 19 : 5 v.
[2]) Jes. 63: 10, 11.
[3]) Neh. 9 : 20.
[4]) Ex. 19 : 8; Richt. 5 : 4, 5; Ps. 68 : 8, 9.
[5]) De profetie spreekt van: een weinig tijds, weldra, waarbij te bedenken is dat duizend jaren bij den HEERE zijn als één dag, II Petr. 3 : 8.
[6]) Weliswaar stond ten tijde van het uitspreken van deze profetie het Perzische wereldrijk onder Darius nog op het toppunt van zijn macht, onder zijn opvolger Xerxes (485—465 v. Chr.) begon de Perzische wereldmacht echter reeds te wankelen op haar grondvesten, wat ook in den oorlog tegen Griekenland duidelijk aan het licht trad.

zijn, dat de schatten van alle volken herwaarts zullen komen, waardoor Ik dit huis met heerlijkheid vervullen zal, zegt de HEERE, de God der hemelsche legermachten [1]).

9 Meent niet dat dit voor Mij te wonderlijk is, want Mijns is al het zilver en het goud der aarde, spreekt de HEERE, de God der hemelsche legermachten, zoodat Ik daar vrij over beschik naar Mijn welgevallen, en gij u dus niet moet laten ontmoedigen door uw armoede en het geringe dat gij nu voor oogen ziet.

10 Zoo zal Ik Zelf er voor zorg dragen dat de toekomstige heerlijkheid van dit huis grooter zijn zal dan de vorige, zegt de HEERE, de God der legermachten, wijl de uiterlijke luister van dit huis afschaduwing zijn zal van de rijke en overvloedige genadebedeeling van den heilstijd, dien Ik zal doen aanbreken, waar alle volken in deelen zullen [2]); zoo zal Jeruzalem worden de hoofdstad der wereld, waar Ik vrede geven zal, waar ongestoord Mijn heil genoten zal worden.

3. *Derde profetische rede: Merkt er op hoe Ik van nu voortaan zegen geven zal.* 2 : 11-20.

2 : 11 Op den vierentwintigste van de negende maand van datzelfde tweede jaar van den Perzischen koning Darius [3]), dus juist drie maanden nadat het volk met den herbouw des tempels weder een aanvang had gemaakt [4]), en ruim twee

---

[1]) Zal de volkomen vervulling dezer profetie eerst in de heilsvoleinding aanbreken, wanneer de heerlijkheid van de koningen der aarde en van de volken in het nieuwe Jeruzalem zal worden ingebracht, Openb. 21 : 24, 26, de aanvankelijke vervulling ook van deze profetie was er toch reeds in de dagen van Haggai zelf, in het bevel van Darius om de kosten van den tempelbouw en van den offerdienst uit de staatskas te bestrijden, Ezra 6 : 8 vv., en in de geschenken die Ezra bij zijn terugkeer naar Jeruzalem van koning Artaxerxes en diens raadsheeren voor het huis Gods ontvangen mocht, Ezra 7 : 15 v., terwijl hierbij verder ook te denken is aan de verfraaiïngen waarmede Herodes later den tempel versierd heeft, vgl. Mrc. 13 : 1.

[2]) Zonder dat de Messias genoemd wordt, hebben we hier een rijke prediking van den Messiaanschen heilstijd, wijl ook deze profetie in Christus haar vervulling vindt, principieel reeds in Zijn eerste komst, finaal in Zijn wederkomst.

[3]) 18 Dec. 520 v. Chr.

[4]) 2 : 1a.

maanden na zijn bemoedigende prediking [1]), waarin hij over de heerlijkheid van den herbouwden tempel gesproken had, kreeg de profeet Haggai opnieuw opdracht, een woord des HEEREN aan het volk over te brengen. Hij deed dit op het tempelplein, waar een schare volks aanwezig was, waar ook de priesters bezig waren met het brengen van de offeranden.

12 Om zijn hoorders te pakken en ter voorbereiding van de Godsspraak, die hij ditmaal te brengen had, richtte hij zich naar 's HEEREN bevel allereerst tot de priesters, om deze vraag hun ter beantwoording voor te leggen:

13 Stel dat er iemand is die heilig, aan den HEERE gewijd vleesch, van een dier dat als offer geslacht is, draagt in de slip van zijn kleed, en hij raakt met zijn slip brood of moes of wijn of olie of eenige andere spijze aan, zal dat door die aanraking heilig worden? De priesters gaven daarop ten antwoord: Neen; de ceremonieele heiligheid wordt door zulk een aanraking niet overgedragen.

14 Waarop Haggai hun een tweede vraag voorlegde: Als er iemand is die door een lijk onrein geworden is [2]), en die komt met iets van het zoo juist genoemde in aanraking, zal het aangeraakte dan onrein worden? Waarop de priesters bevestigend antwoordden; de verontreinigende kracht die het ònreine heeft, is zóó groot, dat de ònreinheid wèl overgedragen wordt.

15 Toen sprak Haggai opnieuw, zich nu tot het volk richtend:

Zóó was het in Mijn oogen nu ook met dit volk gesteld, zegt de HEERE, en zóó stond het met al het werk hunner handen, met hun akker- en wijnbouw en met alle gewassen, waaraan zij hun moeite hadden besteed, en zóó was het ook gesteld met al hun offers die zij daar brachten op het na den terugkeer uit Babel herstelde brandofferaltaar.

Eenerzijds was dit volk in zijn verhouding tegenover Mij gelijk aan een man die heilig vleesch draagt in de slip van Zijn kleed. Immers, het altaar was opgericht in hun midden, waarop offers gebracht werden. Maar dat heilige had geen

---

[1]) 2 : 1b, 2.
[2]) Vgl. Lev. 22 : 4, Num. 5 : 2, 19 : 11 vv.

kracht om goed te maken wat Israël door zijn nalatigheid in zake den tempelbouw te kort kwam. Zoo min als een kleed met heilig vleesch door zijn aanraking heiligheid overdraagt, zoo min was dat altaar en waren die offers in staat, heiligheid over te dragen aan wat op den bodem verbouwd werd. Dat altaar kon daarom den zegen in hun oogsten hun niet schenken. Integendeel, er rustte een vloek op, wijl het alles bereid werd door een volk, dat niet recht stond tegenover Mij, doch dat door zijn nalatigheid om den tempel des HEEREN te bouwen, onrein was, als iemand die van een doode verontreinigd is. Daarom konden zij met hun offers die zij brachten, Mijn gunst niet verwerven, en wilden hun oogsten niet gedijen. Door zijn aanraking bracht het volk zelf onreinheid over dat alles, evenals allerlei kostelijke spijze onrein wordt door de aanraking van een onreine en daardoor haar waarde verliest voor het gebruik. Zóó ging het ook met hun offers en hun oogsten. Het werd waardeloos en er kwam een vloek over, omdat het alles verontreinigd en bedorven werd door het kwaad dat Israël aankleefde. Hun onreine hart dat in hun nalatigheid om den tempel te herbouwen, Mij Mijn eere onthield, bracht ook over het schijnbaar heilige het bederf en den vloek.

16 Stelt u nog maar eens levendig voor de aandacht, hoe het u gegaan is in de dagen die achter u liggen, vóórdat met den herbouw van den tempel weer een aanvang gemaakt was.

Herinnert u de rampspoeden die u getroffen hebben al die jaren, waarin, na de grondlegging des tempels, nu zestien jaar geleden, het werk van den tempel-herbouw stil gelegen heeft. Hoe gij toen den zegen des HEEREN hebt moeten missen en altijd minder hadt dan gij verwacht hadt. Het was steeds een half beschot, dat gij kreegt. Kwam er
17 iemand bij een korenhoop, waarvan hij twintig maten verwachtte, dan waren het er maar tien; kwam iemand bij de wijnpers in de verwachting er vijftig maten uit te scheppen, dan kreeg hij er maar twintig. En om de maat der
18 ellende vol te meten, kwamen er nog allerlei rampen bij: het koren werd getroffen door brand en honigdauw, waardoor de aren verzengden zonder korrel, terwijl bij deze korenziekten de hagel nog kwam, die uw wijnstokken ver-

nielde, zoodat gij getroffen werd in alle gewassen, die gij moeizaam verbouwd hadt. Al die tegenslagen hebt gij echter als natuurrampen beschouwd, zonder dat gij Mijn hand daarin gezien hebt of verstaan hebt wat Ik in dat alles u te zeggen had, zoodat gij u tot Mij niet bekeerd hebt, zegt de HEERE.

19 Richt zoo uw aandacht op den tijd die aan den dag van heden, den vierentwintigste van de negende maand, voorafgaat; op al die jaren, die sinds het leggen van het fundament van den tempel des HEEREN verstreken zijn, waarin het werk van den tempel-herbouw heeft stil gelegen.

Geeft u rekenschap van de tegenslagen die uw deel wa-
20 ren, van de onheilen die u getroffen hebben. Is het niet zoo, dat gij ten gevolge van de misoogsten der voorafgaande jaren, nu geen koren meer hebt in uw schuren? Ja, ook uw wijn- en ooftbouw is mislukt: de wijnstok en de vijgeboom, de granaat en de olijf, zij hebben niet gedragen!

Van nu voortaan zal dat alles echter anders worden. Vanaf dezen dag, den vierentwintigste van de negende maand, zal Ik u zegenen, dat er weer vruchtbare tijden komen zullen. Met goed vertrouwen moogt gij den komenden oogst van het nu uitgestrooide winterzaad, uw eersten oogst na de hervatting van den tempelbouw, tegemoet zien. Over dat nu in den aardbodem sluimerende zaad [1]), zal Ik door het mildelijk zenden van den vroegen regen Mijn zegen gebieden, zoodat gij u in een rijken en overvloedigen oogst zult mogen verheugen.

4. *Vierde profetische rede: Ik zal u, o Zerubbabel, in Mijn bijzondere gunst en bescherming doen deelen.* 2 : 21-24.

2 : 21 Op denzelfden vierentwintigste van de negende maand [2]), waarop Haggai aan het volk de beloften des HEEREN had mogen doen hooren, dat de HEERE van nu

---

[1]) Omstreeks midden December, den tijd van deze Godsspraak, was men juist gereed met den uitzaai van het winterzaad, waarmede na het Loofhuttenfeest een aanvang gemaakt werd.

[2]) Vgl. 2 : 11.

voortaan Zijn zegen hun wederom schenken zou in hun akkers en wijngaarden, kreeg Haggai voor de tweede maal opdracht een woord des HEEREN over te brengen, een belofte die meer in het bijzonder voor Zerubbabel bestemd was, maar die in hem toch ook voor het gansche volk van Juda van groote en rijke vertroostende beteekenis was, dat de HEERE te midden van de over de koninkrijken der wereld losbrekende stormen het destijds door Zerubbabel vertegenwoordigde Davidische koningshuis zou bewaren en in stand houden.

22 Aldus luidde het woord des HEEREN tot Haggai:

Zeg tot Zerubbabel, den stadhouder van Juda: Hemel en aarde zal Ik in beweging brengen [1]), en daarmede een nieuwe wereldperiode doen aanbreken. De heerlijkheid en
23 de macht van de koninkrijken der volken zal Ik te niet doen, hun tronen omverwerpen en hun krijgsmacht vernietigen. De strijdwagens met hun berijders werp Ik ondersteboven, paarden en ruiters zullen ter aarde storten, waar zij in onderlingen krijg elkander verdelgen zullen [2]).

24 Te midden van al dien chaos, wanneer dat alles geschieden zal, spreekt de HEERE, de God der hemelsche legermachten, Die het alles bestuurt en regeert, zal Ik u, Zerubbabel, gij zoon van Sealthiël, onder Mijn bijzondere Goddelijke bescherming nemen en er voor zorgen dat gij door niets en door niemand van Mij en Mijn liefde gescheiden zult kunnen worden. Als Mijn kostbaar eigendom zal Ik u bewaren en in eere houden, alsof gij een zegelring aan Mijn hand waart, zegt de HEERE; want gij zijt Mijn knecht, niet alleen om de van Mij u opgedragen taak te volbrengen, maar die ook het voorrecht geniet dat gij tot Mij in een zeer nauwe en intieme betrekking staat.

Zoo wil Ik uit vrije gunst Mijn genade aan u verheerlijken, want Ik heb u uitverkoren, spreekt de HEERE, de God der hemelsche legermachten, opdat in u, den nazaat van het Davidische koningshuis, het vernederde geslacht van David weer tot luister en eere zou komen en Mijn beloften van het Messiaansche heil, die Ik aan het door u vertegen-

---

[1]) Vgl. 2 : 7.
[2]) Vgl. Ezech. 38 :21.

woordigde huis van David eertijds geschonken heb, eenmaal in vervulling zullen gaan [1]).

---

[1]) Vgl. Matth. 1 : 12 en Luc. 3 : 27, waar de naam van Zerubbabel voorkomt in de beide geslachtsregisters van den Heere Christus, Die het koninkrijk Zijns vaders Davids weder zou oprichten, Luc. 1 : 32, 33, dat nu te midden van de beroeringen der volkerenwereld door den HEERE beveiligd wordt en eenmaal bij den ondergang van alle koninkrijken der aarde in volle glorie aanbreken zal, Dan. 2 : 44, Hebr. 12 : 28, I Cor. 15 : 24.

PARAPHRASE

VAN HET BOEK VAN DEN PROFEET

ZACHARIA

DOOR

W. TOM

TER INLEIDING.

§ 1. *De profeet Zacharia.*

Zacharia, wiens naam beteekent: De HEERE is gedachtig geweest, wordt in 1 : 1, 7 genoemd de zoon van Berechja, de zoon van Iddo.

In Neh. 12 : 4 wordt een Iddo — die wel dezelfde geweest zal zijn als de grootvader van Zacharia — genoemd als hoofd van een met Zerubbabel en Jozua uit de ballingschap teruggekeerde priesterfamilie. Evenals Jeremia en Ezechiël is dus ook Zacharia van priesterlijke afkomst geweest.

Blijkens Neh. 12 : 16 trad Zacharia na zijn grootvader op als hoofd van het priestergeslacht van Iddo. Blijkbaar was zijn vader Berechja dus vroegtijdig gestorven, waaruit ook te verklaren is dat in Ezra 5 : 1, 6 : 14, Berechja niet genoemd wordt en Zacharia aangeduid wordt niet als de kleinzoon, maar als de zoon van Iddo, welk woord in de beide genoemde plaatsen dus de beteekenis heeft van kleinzoon.

§ 2. *De profetische werkzaamheid van Zacharia.*

Zijn profetische werkzaamheid is Zacharia aangevangen in de 8e maand van het 2e jaar van Darius Hystaspis, dus in 520 v. Chr., twee maanden na het eerste optreden van Haggai, met wien hij gemeenschappelijk ge ijverd heeft voor den herbouw van den tempel, gelijk ook blijkt uit Ezra 5 : 1, 6 : 14.

Waar zijn grootvader Iddo bij Zacharia's optreden als profeet in 520 v. Chr., en ook nog geruimen tijd daarna, onder den hoogepriester Jozua, den eersten hoogepriester na de ballingschap, als priester diende, moet Zacharia bij den aanvang van zijn profetischen arbeid nog zeer jong geweest zijn. Hiermede komt ook overeen dat hij in 2 : 4 aangeduid wordt als jongeling.

Zijn laatst-gedateerde profetie is uit het 4e jaar van Darius, 7 : 1, dus twee jaar na zijn eerste optreden, terwijl de hoofdst. 9—14 in later tijd gesteld zullen moeten worden (zie de volgende §).

In verband met zijn spreken van de Grieken als opkomende wereldmacht (9 : 13) is het niet uitgesloten, dat Zacharia ook nog de overwinningen der Grieken op de Perzen in den slag bij Marathon (490) en den zeeslag bij Salamis (480) heeft beleefd, in welk geval zijn profetische

werkzaamheid zich dus over een aanmerkelijk lang tijdsbestek (40 jaren) uitbreiden zou.

Dat spreken van de opkomende Grieksche wereldmacht kan echter, voor wie het bovennatuurlijk karakter der profetie erkent, ook hieruit verklaard worden, dat de Geest der profetie hem het Macedonisch—Grieksche rijk heeft doen zien als opvolger van de Perzische wereldmacht, zoodat het niet noodzakelijk is aan te nemen, dat een Grieksche overheersching van het Oosten ook natuurlijkerwijze binnen zijn gezichtskring zou hebben moeten liggen.

Van zijn levenseinde berichten de kerkvaders dat hij in hoogen ouderdom gestorven en in de nabijheid van Haggai begraven zou zijn.

§ 3. *Het profetisch boek van Zacharia.*

Het profetische boek van Zacharia valt in twee groote deelen uiteen.

Het eerste gedeelte omvat, behalve een inleidend Godswoord, waarin de les van het verleden getrokken wordt (1 : 1—6), en de vermelding van enkele afsluitende symbolische handelingen in het heden (6 : 9—15), een reeks van acht nachtgezichten (1 : 7 — 6 : 8), betrekking hebbende op de toekomst, doch waarin nauwe aansluiting te vinden is bij de historische omstandigheden van de dagen van het optreden van Zacharia, na den terugkeer uit de ballingschap.

Het auteurschap van Zacharia van deze eerste 6 capita wordt algemeen aanvaard, evenals ook van de beide volgende hoofdstukken, die als een tusschendeel beschouwd kunnen worden, waarin antwoord gegeven wordt op een vraag inzake het vasten en de blijvende onderhouding van de gedenkdagen van de verbranding van stad en tempel door de Chaldeeën

Het tweede hoofddeel van Zacharia's profetisch boek wordt gevormd door de hoofdst. 9—14, ten opzichte waarvan Zacharia's auteurschap door velen ontkend wordt, die daarbij echter allerminst eenstemmig zijn. Terwijl sommige pleiten voor een vóór-exilische dateering, willen de meeste nieuwere uitleggers deze hoofdstukken plaatsen in een jongeren tijd dan die van Zacharia; enkelen van hen denken daarbij aan de Perzische periode, ± 460 v. Chr., dus kort vóór het optreden van Ezra, de meesten echter denken aan den Griekschen tijd, dus de periode na 333 v. Chr.

Nu moge het waar zijn dat in het tweede hoofddeel, in tegenstelling met de eerste 6 capita, bijna geen historische aanknoopingspunten te vinden zijn, dit hangt echter samen met het meer eschatologische karakter dezer hoofdstukken, waarbij ook niet vergeten mag worden de geringe kennis die we bezitten aangaande die periode onmiddellijk na de voltooiïng des tempels.

Men wijst ook op het ontbreken van visioenen in het 2e hoofddeel, waar echter tegenover staat, dat ook in het 1e hoofddeel en in cap. 7 en 8, waarbij het auteurschap van Zacharia algemeen erkend wordt, niet-visionaire gedeelten aangetroffen worden, terwijl uit het 2e hoofddeel cap. 11 : 4-17 o.i. toch ook een visioen is.

Behalve de niet te loochenen verschillen tusschen de beide hoofddeelen van ons profetische boek, die men echter geheel ongedwongen verklaren kan door aan te nemen dat de profetieën van het 2e hoofddeel in een latere periode van zijn leven door Zacharia ontvangen zijn, zijn er echter ook tal van punten van overeenkomst tusschen de twee deelen, die beide door dezelfde gedachten gedragen worden.

Waar tot dusver geen afdoende argumenten zijn bijgebracht om Zacharia's auteurschap van de hoofdst. 9—14 te loochenen, zullen we, mede gezien het feit dat deze hoofdstukken tot één boek zijn samengevoegd met profetieën, die onbetwist van Zacharia zijn, aan zijn auteurschap ook van de laatste hoofdstukken vasthouden, ook al moet worden toegestemd dat, óók op Schrift-geloovig standpunt, het feit van de saamvoeging dezer profetieën tot één profetisch boek, nog geen volstrekt bewijs is dat ook de laatste hoofdstukken van denzelfden auteur zijn.

EERSTE HOOFDDEEL: DE NACHTGEZICHTEN. Hfdst. 1—6.

I. INLEIDING: DE LES VAN HET VERLEDEN. 1 : 1-6.

1. *Opwekking tot voortgaande bekeering.* 1 : 1-6.

1 : 1 't Was korte tijd na het eerste optreden van den profeet Haggai onder de uit Babel naar Jeruzalem teruggekeerde ballingen. In het tweede jaar van den Perzischen koning Darius Hystaspis[1]), op den eerste van de zesde maand[2]), had hij tot het op dien nieuwe-maans-dag verzamelde volk zijn eerste profetische rede gehouden, waarin hij hen had opgewekt den nu reeds zoo vele jaren stil-liggenden herbouw des tempels weder ter hand te nemen. Nadat het volk op den vierentwintigste van diezelfde maand aan dien oproep van Haggai gehoor had gegeven en met den herbouw van den tempel des HEEREN te Jeruzalem weder een aanvang had gemaakt [3]), was Haggai een maand later, op het Loofhuttenfeest, op den eenentwintigste van de zevende maand, weder voor hen opgetreden om hen te bemoedigen met de voorzegging van groote heerlijkheid, die de HEERE aan dien herbouwden tempel verleenen zou [4]).

Was er door het optreden en de profetische prediking van Haggai bij de uit Babel naar Jeruzalem teruggekeerde ballingen dus reeds veel ten goede veranderd, waar zij de boodschap, waarmede de HEERE hun God hem tot hen gezonden had, ter harte namen [5]), dat neemt niet weg dat er toch nog vele zonden bij het volk gevonden werden[6]), die een opwekking tot voortgaande bekeering noodzakelijk maakten.

---

[1]) Deze regeerde van 521—485 v. Chr.
[2]) Zie Hagg. 1 : 1.
[3]) Op 21 Sept. 520 v. Chr., zie Hagg. 2 : 1a.
[4]) 18 Oct. 520 v. Chr., zie Hagg. 2 : 1b, 2.
[5]) Zie Hagg. 1 : 12.
[6]) Vgl. Zach. 5 : 3, 4; 7 : 9, 10; 8 : 16, 17.

Korten tijd na dat laatstgenoemde optreden van Haggai, op het Loofhuttenfeest, gaf de HEERE — in de achtste maand van dat zelfde tweede jaar van koning Darius [1]) — aan den profeet Zacharia, den zoon van Berechja, den zoon van den priester Iddo [2]) daarom opdracht om in 's HEEREN naam aldus tot het volk te spreken:

2 Spiegelt u toch aan het voorgeslacht en bedenkt wat hun geschied is, opdat gij niet in hetzelfde euvel vervalt.
De HEERE is op uw vaderen zeer toornig geweest. In den ondergang van het rijk van Juda, in de verwoesting van stad en tempel en in de ballingschap hebben zij den zwaren toorn des HEEREN moeten ondervinden.
3 Daarom zult gij, Zacharia, die les uit het verleden hun vóórhouden en tot hen zeggen:
Zóó zegt de HEERE, de God der hemelsche legermachten:
In de hartelijke en volkomen bekeering tot Mij ligt de voorwaarde voor het ten volle genieten van Mijn onweerhouden en rijken zegen. Keert daarom tot Mij weder, spreekt de HEERE, de God der hemelsche legermachten, en laat er voortgaande bekeering bij u gevonden worden, dan zal Ik ook tot u wederkeeren, zegt de HEERE der heirscharen; want wel heb Ik Mijn gunst u reeds doen ondervinden, waar Ik aan het lijden uwer ballingschap een einde heb gemaakt en Ik na uw terugkeer uit de ballingschap Mijn bijstand u heb toegezegd [3]), maar hoe ernstiger en volkomener gij u tot Mij bekeert, zoo veel te heerlijker zal Ik Mijn genade u doen ondervinden en het toegezegde heil u
4 doen opdagen. Weest daarom niet als uw vaderen, die aan de roepstemmen tot bekeering geen gehoor gaven. Telkens weer waren er vóór de ballingschap de profeten, die het hun toeriepen: Zóó zegt de HEERE, de God der hemelsche legermachten: Bekeert u toch van uw booze wegen en van uw booze handelingen. Maar zij gaven daaraan geen gehoor en sloegen geen acht op het woord dat Ik door Mijn dienaren tot hen sprak, zegt de HEERE.

---

[1]) Het was dus November 520 v. Chr.
[2]) Zie de Inleiding, § 1.
[3]) Zie de belofte van Hagg. 1 : 13: Ik ben met u.

5 En nu moet gij niet zeggen: „Wat hebben wij met die oude geschiedenis uit het verleden te maken? Onze vaderen, die zijn immers reeds lang gestorven? En die profeten zijn
6 immers ook reeds lang heengegaan?" Want, het moge dan waar zijn dat uw vaderen reeds lang dood zijn en dat ook de mond dier profeten reeds sedert lang is verstomd — gij kunt toch niet ontkennen dat uw vaderen dan toch maar ondervonden hebben dat de strafaankondigingen, die Ik hun door Mijn profeten had laten overbrengen, aan hen in vervulling zijn gegaan, en dat zij het in de ballingschap aan den lijve ondervonden hebben dat Mijn woord waar was, zoodat zij tot inkeer kwamen en zich onder het oordeel hebben gebogen en Mijn recht hebben erkend, waar zij het uitspraken: Zooals de HEERE der heirscharen blijkens het woord der profeten beraamd had aan ons te doen naar onze wegen en naar onze handelingen, zoo heeft Hij met ons gedaan [1]).

Dat gij die les uit het verleden dan nu maar ter harte neemt, en u tot den HEERE bekeert, en het voorbeeld uwer vaderen niet navolgt, bij wie het profetische woord eerst ná het ondervinden van de straf vrucht gedragen heeft. Dat gij dan aan hen niet gelijk wordt. Laat het verleden u een spiegel zijn voor het heden, opdat het navolgende geslacht van u niet bewere, dat uw onbekeerlijkheid den zegen van u geweerd heeft.

---

[1]) Klaagl. 2 : 17; Dan. 9 : 4 vv.; Ezra 9 : 6 vv.

II. GEZICHTEN IN DE TOEKOMST. 1 : 7 — 6 : 8.

1. *Eerste nachtgezicht: De ruiters tusschen de mirten.* 1 : 7-17.

7 Drie maanden nadat het woord des HEEREN voor de eerste maal tot mij geschied was, viel mij weder een openbaring des HEEREN ten deel. 't Was in de elfde maand, de maand Sebat, van het tweede regeeringsjaar van den Perzischen koning Darius, en wel op den vierentwintigste van die maand [1]), dus juist op den dag af vijf maanden nadat het volk den herbouw des tempels te Jeruzalem weder ter hand genomen had [2]) en twee maanden na het laatste optreden van Haggai [3]), waarin hij het volk had mogen verkondigen hoe de HEERE van nu voortaan Zijn zegen hun schenken zou.

In den aan dien vierentwintigste der elfde maand voorafgaanden nacht werd mij, terwijl ik in een toestand van geestverrukking verkeerde, door den HEERE een reeks van acht gezichten getoond, visioenen, waarin de HEERE mij de nabije ontwikkeling der geschiedenis wilde voor oogen stellen [4]).

8 In den voornacht, kort nadat de ondergaande zon den westelijken hemel met een bloedrooden vuurgloed had overtogen, vertoonde zich voor mijn geestesoog een ruiter op een bloedrood paard, die zijn standplaats had tusschen mirteboomen, ergens verscholen in de laagte van een dal. Zoo als die mirten, wegschuilende in de schaduw in het

---

[1]) 't Was dus midden Februari 519 v. Chr.
[2]) Hagg. 2 : 1a.
[3]) Hagg. 2 : 11.
[4]) Alleen van het eerste gezicht wordt door Zacharia gezegd dat het in den genoemden nacht door hem ontvangen werd; er zijn echter verschillende gronden aan te voeren voor de veronderstelling, dat ze alle in denzelfden nacht te stellen zijn.

diepe dal, zoo was het ook met het volk des HEEREN in zijn diepe vernedering: men zag het schier over het hoofd; het speelde geen rol meer op het wereldtooneel. Voor den HEERE was het nochtans niet verborgen, maar liefelijk in Zijn oogen, gelijk die mirten in de vochtige laagte welig tierden, met hun immer-groenende, glanzige, donkere bladeren, en met hun witte bloesems een aangenamen geur verspreidend.

Achter dien ruiter op het bloedroode paard, dien ik zag tusschen de mirten, waren nog andere ruiters op bloedroode en vuurroode en witte paarden.

9 Niet begrijpende de beteekenis van wat ik zag, vroeg ik aan den engel, die tegelijk met de gestalten van het visioen voor mijn geestesoog verschenen was: Wat heeft dit te beteekenen, mijn heer? waarop de engel, wiens taak het was het gezicht mij te verklaren, tot mij zeide: Ik zal u toonen wat de beteekenis hiervan is.

10 Blijkbaar op een wenk van dien engel, die de beteekenis van het visioen mij vertolken moest, nam toen de voorste der ruiters, de man op het bloedroode paard, die tusschen de mirten stond en die de aanvoerder der geheele ruiterschare was, het woord, en zeide: Dit zijn zij die de HEERE uitgezonden heeft om de aarde te doorkruisen en te verkennen, en die nu hier zijn teruggekeerd om verslag uit te brengen aan hun Zender. Nu begreep ik ook wat de kleur hunner paarden, waarop zij gezeten waren, te beteekenen had; die stond in verband met het doel hunner zending. Het rood, dat bij de kleur der paarden overheerschend was, wees op krijg en bloedvergieten en andere gerichten, terwijl de witte kleur der paarden wees op triomf en overwinning der wereld. Wanneer er beweging in de volkerenwereld plaats vond, zouden deze ruiters, overeenkomstig de kleur der paarden waarop zij gezeten waren, daarin moeten ingrijpen om alles naar het van God gewilde doel heen te leiden [1]).

---

[1]) Voor de meening dat de verschillende ruitergroepen naar verschillende windstreken uitgezonden waren, is in den tekst geen enkele aanwijzing te vinden; veeleer wekken vs 8 en 11 den indruk, dat zij gezamenlijk de aarde doorgetrokken zijn; in het 8e visioen gaan zoowel de zwarte als de witte paarden naar het Noorden. De hier gegeven verklaring is naar analogie van de kleur der paarden in Openb. 6.

11 Daarop wendden zij zich tot den Engel des HEEREN, den Engel des Verbonds, Die zich óók tusschen de mirten bevond, om Hem verslag van hun bevinding uit te brengen.

O, wat een rijke vertroosting was daar voor mij in gelegen, dat ik hier den Engel des HEEREN aanschouwen mocht, door Wien de HEERE vroeger Zijn volk geleid en in het beloofde land gebracht had. Zijn verschijnen hier, nu ik Hem aanschouwen mocht tusschen de mirten in het dal, was voor mij een teeken dat de HEERE Zijn volk niet vergeten noch verlaten had, maar nog bemoeienis ten goede met hen houden wilde.

Aldus brachten de ruiters op de roode en witte paarden verslag uit aan den Engel des HEEREN: Wij hebben de aarde doorkruist, en zie, de geheele aarde verkeert in rust.

Hoe vertroostend nu ook het aanschouwen van den Engel des HEEREN tusschen de mirten voor mij zijn mocht, toch was dit woord der ruiters voor mij een teleurstellende tijding. Zoo lang deze rust in de volkerenwereld bleef aanhouden en de macht van het Perzische wereldrijk ongestoord bleef voortbestaan, zou er van een ten volle aanbreken van den heilstijd voor het volk des HEEREN immers nog geen sprake wezen. Vier maanden geleden was het door Haggai voorzegd, dat de HEERE een groote beroering in de volkerenwereld zou doen ontstaan [1]), welke belofte twee maanden later nog eens weer door hem was herhaald, dat de HEERE de macht en heerlijkheid van de koninkrijken der volken zou te niet doen, hun tronen omverwerpen en hun krijgsmacht vernietigen zou [2]), door welke gerichten heen de HEERE dan den Messiaanschen heilstijd voor Zijn volk zou doen aanbreken.

Nu wist ik hoe er opstanden in het Perzische rijk uitgebroken waren, en onwillekeurig was bij mij en bij meerderen der uit Babel teruggekeerde ballingen de hoop ontvonkt in het hart, dat die opstanden het voorspel zouden zijn van de groote beroeringen in de volkerenwereld, waardoor de beloofde en lang verbeide Messiaansche heilstijd zou worden ingeleid. En nu dit teleurstellend rapport van de ruiters, die op hun verkenningstocht de aarde doorkruist hadden:

---

[1]) Hagg. 2: 2, 7, 8.
[2]) Hagg. 2 : 24.

„Wij hebben de geheele aarde rustig en stil bevonden en niets bespeurd dat op het aanbreken van nieuwe toestanden wijzen zou."

12 Bij het vernemen van deze boodschap wendde de Engel des HEEREN Zich tot den HEERE der heirscharen om als Voorbidder te pleiten voor het volk van Juda, welks overleggingen Hij in deze biddende klacht den HEERE overbracht: HEERE der heirscharen, getrouwe God des verbonds over Uw volk en machtige God der hemelsche legermachten, hoe lang zal het nog duren vóór Gij U ontfermen zult over Jeruzalem en over de steden van Juda, die Gij nu reeds zeventig jaar lang [1]) Uw toorn hebt doen ondervinden?

13 Ook het antwoord van den HEERE der heirscharen op dit gebed mocht ik vernemen. Het werd niet gegeven aan den Engel des Verbonds, wijl Deze niet voor Zichzelf, maar als Voorbidder voor het volk gebeden had. Het antwoord werd daarom gegeven aan den engel der uitlegging, die mij het visioen verklaren moest, opdat hij het antwoord aan mij zou overbrengen, waarna ik het dan weder aan het volk zou kunnen verkondigen, waarvoor het antwoord op die bede van den Engel des Verbonds eigenlijk bestemd was. Het waren goede woorden, vertroostende beloften van heil, die de HEERE tot den engel der uitlegging sprak en die deze

14 aldus aan mij overbracht:

Met de volgende vreugde-boodschap zult gij u richten tot het volk:

Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God des verbonds voor Zijn volk en de machtige God der hemelsche legerscharen:

In grooten en blakenden liefdesijver ben Ik ontbrand voor Jeruzalem en voor den berg Sion, zoodat er aan hun lijden nu weldra een einde komt. De omkeer is aanstaande en de

---

[1]) Hiermede zijn niet bedoeld de 70 jaren van Jer. 29 : 10, waar die uitdrukking gebezigd wordt van de heerschappij van den koning van Babel (605: slag bij Karchemis, tot 536: het jaar der vrijlating uit de Babylonische ballingschap). Er is hier in het gebed van den Engel des HEEREN gedoeld op den tijd van Jeruzalems verwoesting in 586, tot dit tweede jaar van Darius, 519, toen ondanks het door Cyrus uitgevaardigde bevel (Ezra 1 : 2), de tempel toch nog niet herbouwd was (Hagg. 1 : 4), waardoor het den schijn kon hebben of ook na het beëindigen der ballingschap toch de ellende des volks geen einde nam.

door Haggai voorzegde beroering in de volkerenwereld [1])
15 zal nu welhaast komen, want met een geweldigen toorn ben Ik in toorn ontstoken tegen de in zorgelooze rust en godvergetenheid voortlevende volken, die in vertrouwen op hun macht, meenen dat daaraan nimmer een einde zal komen. Op geweldige wijze zal Ik hun echter Mijn geduchten toorn doen ondervinden, tot rechtvaardige straf over hun snoodheid. Want terwijl Ik slechts een weinig op Mijn volk vertoornd was, en daarbij nog immer met ontferming over Mijn volk bewogen was, waar ook in het branden van Mijn toorn tegen Mijn volk toch immer Mijn doel *niet* was de ondergang, maar het behoud en de loutering van Mijn volk, daar waren die volken, die met Mij niet rekenden, met geheel andere gedachten jegens Mijn volk bezield. Zij wilden niet slechts werktuigen zijn in Mijn hand om Juda te tuchtigen, hun plan was geen ander dan Juda geheel te vernietigen en voor goed te doen ondergaan.
16 Daarom, zóó zegt de HEERE:
Omdat Ik in liefde voor Mijn volk ijver en Mijn toorn tegen de heidenen ontstoken is, daarom keer Ik Mij nu weer in gunst en erbarming naar Jeruzalem. Het zal niet langer een stad der verwoesting zijn, waar de ruïnes en puinhoopen spreken van de straf die zij ondergaan heeft. Mijn huis zal binnen haar weer gebouwd worden; de vóór vijf maanden aangevangen herbouw van Mijn tempel te Jeruzalem [2]) zal tot een gelukkig einde worden gebracht, spreekt de HEERE der heirscharen, terwijl Jeruzalem ook verder een wèl-gebouwde stad zal zijn; het meetsnoer zal over Jeruzalem gespannen worden, waardoor de stad in perceelen zal worden ingedeeld, zoodat er weer orde en regel komt te midden van de verwoestingen en puinhoopen en er weer afbakening zijn zal van straten en bouwgronden.
17 Ja, nog grooter is het heil dat gij boodschappen moogt, Zacharia. Niet slechts voor Jeruzalem geeft de HEERE Zijn belofte, dat Hij Zijn gunst weer tot haar wenden zal, maar ook de andere steden des lands zullen daarin deelen. Dit is de boodschap die gij verder overbrengen moet:
Zóó zegt de HEERE der heirscharen: Ook over de an-

---

[1]) 2 : 7, 8, 23.
[2]) Zie vs. 7.

dere steden van Juda zal Ik Mij als over Míjn steden ontfermen, waardoor zij van het goede weer zullen overvloeien. Door het herstel van Mijn tempel zal Ik Sion weder vertroosten, waar haar ellende en nood zullen plaats maken voor voorspoed en heil, en Ik zal Jeruzalem weder verkiezen, door het te maken tot plaats Mijner heilsopenbaring om van daaruit Mijn volk te zegenen [1]).

2. *Tweede nachtgezicht: De vier hoornen en de vier smeden.* 1 : 18-21.

18 Had de HEERE in het eerste visioen door den uitleggenden engel mij reeds laten mededeelen, dat Zijn toorn heftig ontstoken was tegen de aan Juda vijandige volkerenwereld [2]), het nu volgende visioen moest dienst doen om diezelfde gedachte mij nog nader op het hart te binden. Nadat ik na het aanschouwen van het visioen van de ruiters tusschen de mirten eenige rust genoten had, kwam er weder een toestand van geestverrukking over mij. Toen ik mijn oogen ophief, werd mijn aandacht geboeid door het zien van vier hoornen.

19 Ook nu vroeg ik wederom aan den engel die mij het nachtgezicht vertolken moest, wat de beteekenis hiervan was, waarop hij tot mij zeide: Deze hoornen symboliseeren in hun viertal de gezamenlijke heidensche machten, die van alle zijden op het Godsrijk zijn aangestormd en het volk des HEEREN her- en derwaarts hebben uiteengeslagen en verstrooid. Van alle kanten is Juda, het vanouds door den HEERE verkoren bondsvolk, welks eerenaam Israël[3]) is, mèt Jeruzalem, door die vijandige wereldmacht in het nauw

---

[1]) Terwijl de aanvankelijke vervulling dezer profetie te zien is in de voltooiïng van den tempelbouw in het 6e jaar van Darius en in den herbouw van Jeruzalem door Nehemia onder Artaxerxes, omvat deze profetie toch ook verder de geheele toekomstige ontwikkeling van het Godsrijk, zoodat zij haar volkomen vervulling eerst vinden zal in de heilsvoleinding waarvan Johannes gesproken heeft in Openb. 21 : 23: het nieuwe Jeruzalem nederdalende van God uit den hemel en de tabernakel Gods bij de menschen.

[2]) 1 : 15.

[3]) De naam Israël komt hier niet voor als aanduiding van het Tienstammenrijk, maar als eerenaam voor het rijk van Juda, gelijk ook met name in het tweede boek der Kronieken telkens weer de naam Israël voor Juda gebruikt wordt: 12 : 1, 15 : 17, 19 : 8, enz.

gebracht. Zooals een woedende stier al wat hem in den weg komt, op zijn sterke horens neemt en in de lucht slingert, zóó hebben de heidensche en Gode-vijandige volken gedaan met het volk dat de HEERE Zich ten eigendom verkoren had, zoodat niemand het hoofd durfde opheffen en onder hun druk aan geen herstelling te denken was.

20 Daarna zag ik vier smeden. 't Was de HEERE die ze mij zien liet, wijl — gelijk ik van den uitleggenden engel vernemen zou — die smeden in zeer bijzonderen zin voorstellen moesten het werk dat de HEERE ter verlossing Zijns volks doen zou.

21 Wederom vroeg ik aan den uitleggenden engel: Wat komen dezen doen? waarop hij mij deze nadere verklaring gaf: Die vier hoornen die gij ziet, dat zijn de vijandige heidensche machten, die Juda, het volk des HEEREN, zóó grondig verstrooid hebben, dat de volkskracht totaal gebroken was en niemand het hoofd kon opheffen. Maar nu zijn deze vier smeden gekomen als dienstknechten des HEEREN om de volken, die gerusten der aarde, schrik aan te jagen door het Godsgericht dat hen treffen zal; om die heidensche machten, die den hoorn verheven hebben tegen het land van Juda, te verbreken. Neerslaan zullen deze smeden die hoornen, verbrijzelen zullen zij de macht, welke de volken hebben aangewend tegen het land van Juda om zijn bevolking te verstrooien. Zoo zal de HEERE Zich wreken op hen, die Juda hebben uiteengeslagen en geknauwd en gekneusd. Geen van de heidensche machten zal tegen die wraak des HEEREN bestand zijn; gelijk de heidensche machten van alle zijden Juda benauwd hebben, zoo zal ook der volkeren macht naar alle zijden door den HEERE grondig verbroken worden.

3. *Derde nachtgezicht: De man met het meetsnoer.* 2 : 1-5.

2 : 1 Terwijl het tweede visioen de verbreking der heidensche wereldmachten uitgebeeld had, mocht ik na korte onderbreking [1]) een derde nachtgezicht aanschouwen, waarin wederom een gedachte van het eerste visioen nader ontwik-

[1]) Zie noot 4 bij 1 : 7 en 1 : 18.

keld en in visionaire beelden mij voor oogen geschilderd zou worden, namelijk de belofte die de HEERE toen reeds had doen hooren aangaande de heerlijkheid van het herbouwde Jeruzalem [1]).

Toen ik mijn oogen ophief, zag ik, in de geestverrukking
2 die zich van mij meester maakte, een man met een meetsnoer in de hand. Daar ik den uitleggenden engel op dat oogenblik niet aanschouwde, wendde ik mij rechtstreeks tot den man met het meetsnoer, en vroeg hem: Waar gaat gij heen? Hij gaf mij daarop ten antwoord: Ik ga Jeruzalem opmeten, het toekomstige Jeruzalem, zooals dat na den wederopbouw zijn zal, om te zien hoe groot haar lengte en haar breedte zijn zal. Niet om het oude, aardsche Jeruzalem was het dus te doen; het ging om de gemeente des HEEREN, waarvan Jeruzalem belichaming en type is, om te weten hoe groot haar uitgestrektheid zijn zal [2]).

3, 4 Daarop zag ik den uitleggenden engel, die ook in de beide vorige visioenen opgetreden was, ook nu weder te voorschijn komen, terwijl zich van de andere zijde een andere engel voor mijn geestesblik vertoonde, die den uitleggenden engel tegemoet liep. Ook ditmaal zou de uitleggende engel de heerlijke beteekenis en rijke vertroosting van dit gezicht mij nader vertolken, en wel door een aanwijzing die gegeven moest worden aan den man met het meetsnoer. Waar deze zich echter inmiddels reeds op weg begeven had om zijn opmeting aan te vangen en dus reeds op eenigen afstand van mij verwijderd was, zou de uitleggende engel niet tot hem hebben kunnen spreken zonder den man met het meetsnoer na te snellen, waardoor ik er niet bij geweest zou zijn en derhalve ook niet gehoord zou hebben, wat de uitleggende engel tot den man met het meetsnoer gesproken had.

Daartoe was nu echter voor mijn geestesoog ook die andere engel verschenen, die den uitleggenden engel tegemoet geloopen was. Zóó, dat ik het hoorde en daardoor ook begrijpen kon wat de eigenlijke strekking van dit derde nacht-

---

[1]) 1 : 16.

[2]) Waar het niet om het aardsche Jeruzalem te doen is, mag in dit visioen niet een afkeuring gezien worden van het werk van Nehemia, die later Jeruzalem met een muur versterkt heeft, wat door hem in de vreeze des HEEREN verricht is, Neh. 2 : 11 vv.

gezicht was, gaf de uitleggende engel aan dien hem tegemoetkomenden engel deze opdracht: Snel dien jongeling, den man met het meetsnoer, achterna, om hem te kennen te geven dat zijn metingsplan doelloos is en om hem van de volvoering van zijn nutteloos voornemen af te houden. Immers, het zal niet mogelijk zijn de lengte en breedte van de toekomstige Godsstad na te meten en nauwkeurig op te geven, alsof zij een ommuurde stad ware. De uitbreiding van de bevolking van dat nieuwe Jeruzalem zal zóó groot zijn, dat zij niet door een muur omsloten kan worden. Vanwege de menigte van menschen en van vee die binnen haar gevonden zal worden, zal het Jeruzalem der toekomst een open gebied vormen, zal het aan een niet-ommuurde stad gelijk zijn, als een dorp waar ook geen muren rondom zijn.

5 Al zal die Godsstad zelf echter geen muren hebben van steen, meen daarom toch niet dat zij onbeschermd zal zijn en open zal liggen voor iederen vijand die er zou willen binnen dringen. Want Ik Zelf, spreekt de HEERE, de getrouwe God des verbonds, zal een muur rondom haar zijn om haar te beschermen tegen elken vijandelijken aanval; een muur van vuur, waardoor ieder die de stad zou willen naderen, verteerd wordt [1]). Heb ook geen vrees dat het niet-versterkte Jeruzalem zal worden aangezien voor een plaats zonder beteekenis en waarde, want Ik Zelf, zegt de HEERE, zal haar heerlijkheid wezen, zal door Mijn inwoning haar vervullen met glans en luister [2]).

4. *Nadere profetische verklaring aangaande Babels vernedering en Sions verhooging.* 2 : 6-13.

6 Maakt u op, o ballingen, spreekt de HEERE! Maakt u op, keert weder, komt tot Sion! Vliedt uit het land uwer ballingschap, waarover het oordeel losbreken gaat, en begeeft u langs den weg van het Noorden [3]) naar Jeruzalem, dat in glans zal worden hersteld. Want naar het raadsbesluit des

---

[1]) Vgl. II Kon. 6 : 15-17.
[2]) Vgl. Jes. 60 : 1, 19.
[3]) Wel lag Babel ten Oosten van Kanaän, maar de weg van Babel naar Kanaän ging eerst in Noordelijke richting, via Ribla, vgl. Jer. 1 : 14, 6 : 22, 10 : 22 enz.

HEEREN hebt gij een groote uitbreiding te wachten naar
de vier windstreken heen.
7 Maakt u op, kinderen Sions, die nog in het land uwer
ballingschap, in Babel, achtergebleven zijt. Maakt dat gij
vandaar weg komt, opdat gij door het over Babel losbre-
8 kende oordeel niet getroffen wordt. Want zóó zegt de
HEERE, de God der hemelsche legermachten: Hij heeft
mij tot de heidenen gezonden om het gericht des HEEREN
hun aan te zeggen, om Zijn grooten Naam te verheerlijken
in het oordeel dat Hij brengen zal over de heidenen die u
geplunderd hebben. Want niet minder dan in úw verhef-
fing en herstel wil Hij Zichzelf heerlijk maken in de
ternederwerping dergenen die u benauwd hebben. Den
HEERE Zèlf immers hebben zij daarmee op het pijnlijkst
getroffen en beleedigd. Iedere beleediging, u aangedaan,
rekent de HEERE als Hemzelf aangedaan, want wie u aan-
tast, tast Zijn oogappel aan.
9 Daarom spreekt de HEERE nu alzoo: Zie, Mijn hand is
ten kwade gekeerd tegen uw plunderaars en benauwers. De
verhoudingen zullen daardoor worden omgekeerd. Die
overheerschers, die u gekweld en verdrukt hebben, zullen
ten buit worden aan degenen die zij onderdrukt hebben,
aan de volken, die hun onderworpen waren. Zóó radicaal
zal hun macht en glorie worden verbroken en te niet ge-
daan.

Wanneer dit, wat u nu nog ongelooflijk in de ooren klinkt, geschieden zal en gij deze groote daden des HEEREN aanschouwen zult, dan zult gij tot de volle erkentenis komen dat de HEERE, de getrouwe God des verbonds van Zijn volk en de almachtige Koning der hemelsche legermachten, mij gezonden heeft, en dat ik, Zacharia, Zijn profeet ben, die u deze dingen voorzegd heb [1]).

---

[1]) De vervulling dezer profetie, gesproken in 519 v. Chr., heeft, voorzoover zij op de stad Babel betrekking heeft, een aanvang genomen in 488 v. Chr., toen Babel tegen Darius in opstand kwam, waarna de stad door hem getuchtigd werd, waarbij een groot bloedbad binnen haar werd aangericht en de muren en torens der stad geslecht werden, terwijl later ook het Perzische rijk zelf en de daarna volgende wereldmachten zijn ten onder gebracht, terwijl tenslotte ook deze profetie eerst in de heilsvoleinding haar uiteindelijke vervulling vinden zal (vgl. de noot bij Hagg. 2 : 8).

10 Juich daarom, en verheug u, o Sion, gij heilige stad! Want
zie, Ik kom, en zal in uw midden wonen, zegt de HEERE [1]).
De heilsstaat komt, waarin Mijn zegeningen in vollen rijk-
dom over u zullen worden uitgestort. Heb Ik eens om de
zonde des volks u moeten verlaten, krachtens Mijn genade
keer Ik thans tot u weer, en maak Mij gereed weder Mijn
intrek te nemen in uw midden, waar ook Mijn huis binnen
11 u zal worden herbouwd [2]). En vele volken zullen te dien
dage bij den HEERE en Zijn volk zich aansluiten om Hem
te dienen, en zij zullen Mij tot een volk zijn, zegt de HEERE.
Het tot hiertoe slechts tot Israël beperkte Godsrijk zal door
de opname van vele heidenvolkeren uitgebreid en verheer-
lijkt worden, die ook in Mijn heil zullen mogen deelen. Zoo
zal Ik, de HEERE, in uw midden wonen.

En wanneer gij deze heerlijke daden des HEEREN aan-
schouwen zult, dan zal alle twijfel aan de waarachtigheid
van mijn zending bij u wijken en zult gij tot de erkentenis
komen dat de HEERE, de getrouwe God des verbonds van
Zijn volk en de almachtige Koning der hemelsche leger-
12 machten, mij, Zacharia, als Zijn profeet tot u gezonden
heeft om dit heil u te verkondigen, dat de HEERE Juda
weer maken zal tot het volk Zijns eigendoms, dat Hij Zich
ten erve verkoren heeft, in het heilige land, en dat Hij
Jeruzalem weer verkiest tot Zijn heilige residentie, den
zetel Zijns koninkrijks en de plaats Zijner heilsopenbaring,
om van daaruit Zijn volk te zegenen.

13 Wacht daarom nu, vol eerbied en heilig ontzag, op die
openbaring van de heerlijkheid des HEEREN. In het besef
van eigen nietigheid zwijge een ieder voor het aangezicht
des HEEREN, want in Zijn hemelsche paleis maakt de
Koning der koningen aanstalten Zich te verheffen van Zijn
zetel om naar Sion te komen en onder Zijn volk te komen
wonen.

---

[1]) De vervulling dezer profetie is eerst te zien in het wonen van het vleeschgeworden Woord onder Zijn volk, Joh. 1 : 14; daarna als in de nieuwe bedeeling de kerk van Christus gebouwd wordt tot een woonstede Gods in den Geest en Hijzelf door het geloof woont in de harten, Ef. 2 : 22, 3 : 17, terwijl dit alles uiteindelijk zijn heerlijke volkomen vervulling vindt in Openb. 21 : 3: de tabernakel Gods bij de menschen en Hij zal bij hen wonen en zij zullen Zijn volk zijn en God Zelf zal bij hen en hun God zijn.

[2]) Vgl. 1 : 16 en 2 : 5.

5. *Vierde nachtgezicht: De hoogepriester Jozua vóór den Engel des HEEREN.* 3 : 1-10.

3 : 1 De HEERE Zich opmakende om onder Zijn volk te komen wonen, dat was het einde geweest van de verklaring, die de HEERE mij van het derde nachtgezicht geschonken had. Hoe dat echter mogelijk was, dat de HEERE, de Heilige, te midden van een zondig volk wonen kon, dat dit alleen geschieden kon door wegneming van de zondeschuld, wilde de HEERE mij ook zinnebeeldig laten zien.

In een volgend visioen toonde de HEERE mij daarom Jozua den hoogepriester, zooals die met vuile kleederen bekleed stond voor het aangezicht van den Engel des HEEREN, terwijl de Satan, de groote wederpartijder en beschuldiger van Gods volk, aan zijn rechterhand in zijn onmiddellijke nabijheid stond om beschuldigingen tegen hem in te brengen, ten einde hem buiten te sluiten van de Goddelijke gunst en zijn onwaardigheid tot het bekleeden van het hoogepriesterlijk ambt in het licht te stellen. Niet slechts Jozua persoonlijk wilde Satan daarmee treffen, maar in hem tegelijk het gansche volk, dat hij als hoogepriester vertegenwoordigde en dat — naar Satan meende — naar het heilig recht des HEEREN om zijn zonde niet langer het heilig
2 en priesterlijk volk des HEEREN zou kunnen zijn. De HEERE wilde mij echter laten zien, hoe Hij door Zijn verkiezende liefde en vergevende genade toch Jozua niet wilde loslaten, en hoe de hoogepriesterlijke dienst volledig zou worden hersteld, en daarmede het in zichzelf schuldige en onreine volk als heilig en priesterlijk volk des HEEREN zou worden gehandhaafd.

Daarom hoorde ik in het visioen hoe de Engel des HEEREN den Satan, die zijn beschuldigingen tegen Jozua inbracht, met dreigende stem het zwijgen oplegde, en met nadruk en herhaling tot hem zeide: De HEERE moge u doen verstommen en uw aanklachten afwijzen, want Hij is het Die Jeruzalem verkiest als plaats Zijner woning [1]) en Die als de Getrouwe Zijn verkiezing gestand doet, waarom ook Jozua's hoogepriesterschap Hem aangenaam is. Of is hij

[1]) Vgl. 1 : 17, 2 : 12.

niet als een brandhout uit het vuur gerukt? In de ballingschap schenen Jozua en het volk wel aan den rand van den ondergang gekomen te zijn. Dat Jozua nochtans in de ballingschap niet is ondergegaan, maar dat hij thans weer als de wettige vertegenwoordiger van het hoogepriesterschap te Jeruzalem is, dat is te danken aan een wonder van Goddelijke bescherming en redding. Om de zonde des volks had de HEERE Zelf het vuur doen ontbranden. Zijn toorn heeft gerookt. Nu is het echter genoeg geweest. Het vuur der verbolgenheid is gebluscht. De HEERE Zelf heeft Jozua en het volk dat hij vertegenwoordigt, als een bijna verteerd hout uit het vuur gerukt, omdat de HEERE Zijn verkiezende liefde jegens Jeruzalem gestand doet. En zoudt gij, Satan, u vermeten, die vergevende genade en barmhartigheid des HEEREN grenzen te stellen!?

3 Niet alleen echter mocht ik aldus hóóren, hoe de Satan met zijn beschuldigingen werd afgewezen, maar ik mocht het ook zíen in het visioen, hoe de liefde des HEEREN in het wegnemen van de zondeschuld van Jozua zich in daden jegens Jozua en het volk dat hij vertegenwoordigde, zou bewijzen. Want Jozua was met vuile kleederen bekleed, terwijl Hij voor den Engel des HEEREN stond, vuile kleederen, die getuigden van de zondeschuld die op Jozua rustte en van de onreinheid, waardoor hij het priesterambt onwaardig was. Want wel had de HEERE Zijn volk in de ballingschap gelouterd en uit genade voor den ondergang bewaard, maar daarmede was de zonde des volks niet uitgedelgd; en met die zonde was nu Jozua als vertegenwoordiger des volks voor den HEERE beladen, en daarin vond Satan een grond voor zijn aanklacht.

4 De Engel des HEEREN gaf echter aan de dienende engelen, die voor Hem stonden, bevel, Jozua van die vuile kleederen te ontdoen, waarna Hij Zich tot Jozua wendde om hem nadrukkelijk de verklaring van dat wegnemen dier vuile kleederen te geven, waar Hij aldus tot hem sprak: Zie, Ik doe uw zonde van u weg; van de zondeschuld, die priesterschap en volk op zich geladen hebben en waarom zij in ballingschap waren gegaan, spreek Ik u vrij, opdat zoo de weg tot herstelling van het priesterschap weer gebaand zij, en gij de rechten en de eere van het hooge-

priesterschap weer ontvangen kunt. Tevens laat Ik u koste-
5 lijke kleederen aantrekken, terwijl Ik ook opdracht geef u een reinen staatsietulband op het hoofd te zetten, opdat gij weten moogt dat niet alleen de schuld is weggedaan, maar gij ook metterdaad tot de eere en waardigheid van het hoogepriesterschap geroepen zijt.

Daarop zag ik hoe de dienende engelen, terwijl de Engel des HEEREN daar het opzicht over hield, Diens bevel ten uitvoer brachten en Jozua een reinen hoogepriesterlijken tulband met de gouden voorhoofdplaat met het: „Geheiligd aan den HEERE" op het hoofd zetten en hem staatsiekleederen aantrokken.

6 Met nadruk sprak daarop de Engel des HEEREN tot Jozua:

7 Zóó zegt de HEERE, de God der hemelsche legermachten:

Indien gij, o Jozua, in Mijn wegen zult wandelen, dat gij in uw persoonlijk leven getrouw zijt en u gedraagt naar Mijn wil, indien gij ook getrouw zijt in het waarnemen van uw ambt en daarbij voor de zonden u wacht, die in het verleden het hoogepriesterschap hebben aangekleefd, dan is er een rijke belofte voor u. Uw bediening van het hoogepriesterlijk ambt zal bestendigd worden, waarbij het bestuur van Mijn huis u wordt toevertrouwd en gij zult mogen waken voor de rechte uitoefening van den dienst in Mijn tempel. Ook voor de rechte uitoefening van den eeredienst in de voorhoven van Mijn huis zult gij mogen zorg dragen, en door middel van de onder u gestelde priesters waken tegen verontreiniging van den tempeldienst. Ja, gij zult ook uw bediening als voorbidder kunnen vervullen, want evenals den engelen verleen Ik ook u toegang tot Mijn troon. Tusschen de rondom Mijn troon staande engelen moogt gij in- en uitgaan, zoodat gij uw gebeden voor Mijn aangezicht kunt neerleggen en als hoogepriester de nooden van uw volk Mij bekend maken.

8 Luister nu goed, Jozua, gij hoogepriester! Gij en de onder uw opzicht staande priesters zijt waarlijk een wonderteeken. Want het is een wondere genade, die aan u bewezen is, dat gij aan het gericht der ballingschap zijt ontkomen en de priesterschap weer in eere hersteld is. Dit aan u gewrochte wonder van almacht en genade is teeken en waarborg van

het nog oneindig grooter en heerlijker genade-wonder, dat Ik, de HEERE, doen zal in de uitdelging van de zonde des volks. Want Ik, de HEERE der heirscharen, zal Mijn Knecht, de Spruit doen komen, en gij zijt in uw herstelde priesterschap ten teeken dat Hij zal verschijnen. Door Mijn sterke rechterhand zal Ik Hem doen komen. Als Hij komt, treedt Hij op in nederige gestalte. Als een rijsje zal Hij voortkomen uit den afgehouwen tronk van Isaï, een onaanzienlijke spruit uit het ontluisterde Davidische koningshuis. Maar ondanks dat onaanzienlijke begin en dien nederigen aanvang zal Ik toch groote wonderen van genade door Hem verrichten en de heerlijkheid van het Godsrijk doen aanbreken.

9 Nú moge dat Godsrijk nog te vergelijken zijn met dien onaanzienlijken steen, die daar vóór u ligt, maar de opbouw van den tempel van steen is zinvolle aanduiding van de oprichting van het Godsrijk; en Ik ben het, de HEERE der heirscharen, die dezen steen vóór uw aangezicht gelegd heb, want Ik ben het Die het bestuur van Mijn huis u heb opgedragen.

Laat daarom nu de geringheid van den tempel, waar de plaats van de ark in het heiligdom bovendien ingenomen wordt door een onaanzienlijken steen, u niet ontmoedigen. De nietigheid van dien steen in den nog onvoltooiden tempel is geen bezwaar. Hij kan nochtans dienst doen als symbool van het komende Godsrijk, omdat op den verzoendag toch het bloed wordt gesprengd als schaduw van den verzoeningsarbeid van den komenden Middelaar, van Mijn Knecht de Spruit.

Al moge daarom nu de eerste wederoprichting van Mijn rijk onder de teruggekeerde ballingen aanvankelijk nog gering zijn, toch zal Mijn rijk zeker gebouwd worden. Het Godsrijk zàl komen. Daarvoor zal Ik, de HEERE der heirscharen, Zelf zorg dragen. Want op dien éénen steen zullen zeven oogen gevestigd zijn als om hem met bijzondere zorg te bewaken. Met de zevenvoudige, volkomen uitstralingen van de zeven Geesten Gods, Die uitgezonden zijn in alle landen [1]), zal Ik waken over het Godsrijk om het te beschermen tegen alle woeden des vijands. Met die veelheid

[1]) Vgl. Openb. 5 : 6.

en volheid van werkingen en gaven des Geestes zal Ik dat Godsrijk heerlijk toebereiden voor zijn luisterrijke bestemming. Gelijk een ruwe en onooglijke steen door kunstige bewerking en graveering ten laatste wordt tot een verrukkelijk kunstgewrocht, zoo zal Ik Mijn rijk, dat Ik in Israël gegrondvest heb, en dat nu in zijn aanvang nog gelijk is aan een onooglijken en nietigen steen, zóó bewerken en toerusten met de gaven des Geestes, dat het als een heerlijk kunstgewrocht schitteren zal, als een kostelijke steen van de hoogste waarde, en de zondeschuld des volks, waarmede zij het land vervuld hebben, zal Ik op één maal wegnemen. Niet gelijk de zoenoffers van de schaduwachtige priesterschap, die steeds weer herhaald moesten worden, maar met één offerande zal door Mijn Knecht de Spruit een eeuwige verzoening worden teweeg gebracht [1]).

10 En als vrucht van die verzoening en heiliging zal dan ook de volle heerlijkheid van het Godsrijk aanbreken. Waar de zonde, die de oorzaak van allen kommer is, is weggedaan, zal er niets meer zijn dat aan het ten volle genieten van de Goddelijke gunst in den weg staat. Zoo zal er aan alle ellende een einde komen en zal voor de gemeente een toestand van paradijsweelde aanbreken, van volkomen veiligheid en vrede en rust. Geen oorlog zal meer verschrikken, ook geen verwijdering tusschen de menschen meer gevonden worden. Gij zult elkander noodigen onder den wijnstok en onder den vijgeboom, omdat gij er behoefte aan gevoelen zult anderen te doen deelen in de zegeningen van geestelijken vrede en voorspoed, die gij zelf genieten moogt.

Zoo zal Ik, de HEERE der heirscharen, de God der hemelsche legermachten, de heerlijkheid van Mijn Godsrijk doen aanbreken. En de wondere genade, o Jozua, die u en uw mede-priesters bewezen is, is waarborg en onderpand dat dit alles zeker geschieden zal, zegt de HEERE der heirscharen.

6. *Vijfde nachtgezicht: De gouden kandelaar met de twee olijfboomen.* 4 : 1-14.

4 : 1 Geheel overstelpt door den geweldigen indruk, dien ik

[1]) Zie Hebr. 7 : 27, 9 : 12.

door de voorgaande visioenen ontvangen had, was ik in een toestand van geestelijke uitputting geraakt. Alles wat ik gezien had, en de wonderbare uitlegging der visioenen, die ik vernomen had, het was mij te machtig geworden.

De tolk-engel, die mij de vorige gezichten verklaard had, kwam echter opnieuw tot mij om mij uit dien toestand van geestelijke ingezonkenheid op te wekken tot nieuwe
2 visionaire werkzaamheid. Hij stelde mij de vraag: Wat ziet gij? daarmede mij dwingende van het geschouwde mij nauwkeurig rekenschap te geven.

Aanstonds had ik mijn antwoord gereed. Het aanschouwde beeld stond mij duidelijk voor den geest, en ik zeide: Ik zie een kandelaar, geheel van goud, en daar bovenop een oliehouder met olie gevuld. De kandelaar heeft zeven armen die dienen om de zeven lampen te dragen die er zich bovenop bevinden, en die elk door zeven toevoerbuizen met
3 den oliehouder in verbinding staan. Verder zie ik twee olijfboomen die boven den kandelaar uitsteken, de een ter rechterzijde van den oliehouder en de ander ter linkerzijde daarvan.

4 Daar de beteekenis van die wonderlijke dingen, die ik in het visioen aanschouwde, mij niet duidelijk was, vroeg ik aan den tolk-engel, evenals ik dat ook een vorige maal
5 reeds gedaan had [1]): Wat heeft dit alles te beteekenen, mijn heer? welke vraag mijnerzijds de verwonderde wedervraag van den tolk-engel uitlokte: Weet gij niet wat dit alles te beteekenen heeft?

Vol spanning en vol verlangen de verklaring van dit wonderbare visioen te mogen vernemen, welke ik begreep dat de tolk-engel mij ook nu zou kunnen en zou willen geven, schroomde ik niet eerlijk mijn onkunde te erkennen,
6 waarop de tolk-engel mij ten antwoord gaf:

Dit visioen is de daadwerkelijke verkondiging van het woord des HEEREN tot Zerubbabel, dat niet door uiterlijke kracht of menschelijke macht, maar door des HEEREN Geest het werk dat Zerubbabel op zich genomen heeft, tot stand komen zal. Onder zijn leiding moet een tempel worden gebouwd, en schier onoverkomelijke bezwaren zijn er,

---

[1]) Zie 1 : 9.

die overwonnen moeten worden. Maar nu is hier de bemoediging die hem geschonken wordt, dat hij voor zijn arbeid geen onweerstaanbaar geweld en machtige heirlegers noodig heeft, want Gods Geest zal alles volbrengen. En Die heeft geen macht of geweld van noode. En van Hem is ook Zerubbabel voor het slagen van zijn arbeid volkomen afhankelijk. Als die Geest Zich terugtrekt, ziet het volk Gods al zijn pogingen verijdeld. Doch als Hij werkt, kan alles!

7 De bezwaren mogen dan vele zijn; die mogen als bergen oprijzen. Doch als Gods Geest werkt, wie zal het dan keeren? Dan zullen alle bezwaren komen te vervallen en alle hindernissen te niet worden. De groote berg van bezwaren en moeilijkheden zal voor het aangezicht van Zerubbabel worden tot een vlak veld [1]). God Zelf ruimt de bezwaren zóó volkomen uit den weg, dat alle dalen verhoogd en alle bergen en heuvelen vernederd worden. Geen vijandige wereldmacht zal den bouw des tempels onmogelijk maken. Geen moeilijkheid die door Zerubbabel niet overwonnen zal worden. Hij zal den tempelbouw tot een gelukkig einde brengen. Zóó bezielend zal de Geest op Zerubabbel en de zijnen inwerken, dat zij daardoor aangegord worden met onverwinlijke kracht om ondanks alle bezwaren den arbeid tot stand te brengen. Ten aanschouwe van de enthousiaste menigte zal Zerubbabel den gevelsteen des tempels, waarmede het bouwwerk voltooid wordt, uit de werkplaats, waar hij behouwen werd, tevoorschijn halen, en dan zullen allen uitbreken in blij gejuich en zal de gansche menigte haar heilwenschen uitjubelen: Gods gunst zij dit huis beschoren! [2])

Zoo zal ook de komst van het Godsrijk, die door dezen tempelbouw gesymboliseerd wordt, door geen hindernis kunnen worden tegengegaan. Want dit alles wat gij gezien hebt, Zacharia, heeft nog verder strekkende beteekenis dan alleen ten opzichte van den tempelbouw door Zerubbabel.

De gouden kandelaar, dien gij ziet, met den oliehouder en de toevoerbuizen en de olijfboomen, is beeld van de

---

[1]) Zie het historische bewijs hiervan in Ezra 5 en 6: de teniet-wording van den tegenstand van Thathnai den landvoogd en Sthar-Boznai en hun gezelschap.
[2]) Zie Ezra 6 : 16.

gemeente des HEEREN [1]), zooals zij met den glans van het licht des Geestes stralen zal. Die toekomstige heerlijkheid zal het volk Gods niet verkrijgen door menschelijke kracht en macht, maar door de toerusting met de gaven des Geestes, in Wiens kracht Zerubbabel het begonnen werk voleindigen zal. Daarom stelt die gouden kandelaar de gemeente voor, die de HEERE voor de wereld stelt als een kandelaar, die met zeven lampen licht verspreiden moet, op een volkomen wijze. En gelijk nu de kandelaar niet het licht zelf is, maar al zijn licht uitsluitend komt van de olijfolie, waarmede hij gevoed wordt, en zoo de kandelaar dus slechts lichtdrager is, om te laten schijnen het licht dat op hem ontstoken is, zoo heeft ook de gemeente des HEEREN geen licht van zichzelf, maar kan zij slechts voldoen aan haar bestemming om in de duistere wereld te laten schijnen het licht van de zuivere kennis Gods [2]), door de gaven des Heiligen Geestes, die haar worden ingestort. De HEERE Zelf is het, Die door de gaven des Geestes het licht in Zijn gemeente ontsteekt en de lampen brandende houdt.

En gelijk gij nu ziet, dat er niet minder dan zeven toevoerbuizen zijn om te voorzien in de behoefte van elk der lampen, zoodat er geen vrees ooit behoeft te bestaan, dat de lampen zullen uitgaan, zoo moogt gij ook verzekerd zijn dat door de gaven des Geestes de gemeente Gods heerlijk lichten zal.

Ja, de HEERE zal werken met Zijn Geest tot opbouw van Zijn gemeente, die de tempel zijn zal des nieuwen verbonds, waarin God door Zijn Geest wonen zal [3]).

Alle oppositie van de macht van zonde en wereld, die zich stelt tegen de uitbreiding van het Godsrijk, zal de HEERE door de werking van Zijn Geest overwinnen en te niet doen, en zoo zal ten laatste de volkomenheid van het Godsrijk aanbreken, als in de bedeeling van de volheid der tijden wederom alles in heerlijkheid tot één vergaderd zal zijn [4]).

---

[1]) Vgl. Openb. 1 : 20.
[2]) Vgl. Matth. 5 : 14, Luc. 12 : 35, Phil. 2 : 15.
[3]) Zie Ef. 2 : 21 v.
[4]) Vgl. Ef. 1 : 10.

8 Na deze verklaring van het visioen, die de tolk-engel mij gaf, had hij ook nog een rechtstreeksch woord des HEEREN mij over te brengen. Ik had namelijk gehoord dat niet door uiterlijke kracht of menschelijke macht de tempelbouw tot stand komen zou, doch dat de HEERE het doen zou door Zijn Geest. Dit mocht er echter niet toe leiden dat Zerubbabel en de zijnen nu de handen maar werkloos in den schoot zouden leggen, meenende dat zij van hun taak nu ontheven waren, omdat de HEERE immers alles doen zou. Zóó niet. Bij den opbouw van Zijn tempel wil de HEERE gebruik maken van den dienst van menschen.

Om dus alle misverstand van zijn voorgaand woord af te snijden, werd dat mij in een afzonderlijk woord des HEEREN opzettelijk door den tolk-engel nog als volgt onder het oog gebracht:

9 De handen van Zerubbabel hebben den grondslag van dit huis gelegd, en zijn handen zullen het ook voltooien [1]), terwijl die voltooiïng van den tempelbouw door Zerubbabel u teeken en onderpand zijn mag, dat eenmaal ook het Godsrijk in heerlijkheid aanbreken zal.

— Wanneer dit geschied zal zijn en de tempelbouw straks voltooid zal zijn, dan zult gij, o volk Israël [2]), tot de volle erkentenis komen dat de HEERE, de getrouwe God des verbonds van Zijn volk en de almachtige Koning der hemelsche legermachten, mij tot ulieden gezonden heeft, en dat ik, Zacharia, Zijn profeet ben, die u deze dingen in Zijn Naam voorzegd heb [3]). —

10 Wel moge nu die herbouw van den tempel door Zerubbabel nog nietig zijn en gering, maar dit is het woord des HEEREN, dat dat nederige en geringe u teeken en onderpand zijn mag, dat toch eenmaal het Godsrijk in heerlijkheid aanbreken zal. Want wie zou zoo dwaas en vermetel zijn, den dag der kleine dingen te verachten, waarop kleine dingen geschieden van geringen omvang? Niemand die iets waarlijks groots wil tot stand brengen, zal zoo dwaas zijn, want

---

[1]) 21 Sept. 520 was de tempelbouw ter hand genomen, midden Februari 519 ontving Zacharia zijn visioenen, 4½ jaar later was de bouw van den tempel voltooid, Ezra 6 : 14 vv.

[2]) Zie noot 3 bij 1 : 19.

[3]) Vgl. 2 : 9.

een klein ding kan het beginsel wezen van een groot goed.

Daarom is er nu ook bij dezen nietigen aanvang van den tempelbouw geen reden voor kleinmoedigheid [1]), want de HEERE ziet met welgevallen de uitvoering van dit bouwwerk en verblijdt Zich over dien tempelbouw. Want de oogen des HEEREN, die zeven oogen die op dien éénen steen gevestigd zijn [2]), zien met vreugde het paslood in de handen van Zerubbabel. Wanneer hij met het schietlood in de hand aan den arbeid is om de muren van den tempel te bouwen, dan zijn de oogen des HEEREN met welgevallen daarop gevestigd. Daarom zal de HEERE bij de uitvoering van dat bouwwerk Zijn hulp ook doen ondervinden.

En Zijn oogen doorloopen de gansche aarde. Immers het zijn de zeven Geesten Gods, Die uitgezonden zijn in alle landen [2]).

Zoo is des Heeren oog niet slechts met welgevallen gevestigd op dezen herbouw van den tempel door Zerubbabel, maar werkt de HEERE ook met Zijn Geest over het rond der aarde aan den opbouw van Zijn geestelijken tempel, de gemeente van den nieuwen dag, die door de werking des Geestes gebouwd wordt tot een woonstede Gods [3]).

En gelijk nu alle tegenstand van Juda's wederpartijders niet beletten zal dat toch de tempelbouw door Zerubbabel voortgang heeft en tot een gelukkig einde wordt gebracht, zoo zal de HEERE ook werken met Zijn Geest om alle oppositie van de Gode-vijandige wereldmacht tegen de komst van het Godsrijk teniet te doen. Al dat Gode-vijandige woelen en woeden van de wereldmachten zal niet kunnen beletten dat toch de geestelijke tempel des HEEREN wordt gebouwd en eenmaal die woonstede Gods in heerlijkheid en stralenden luister verrijzen zal.

11 Hoewel nu de algemeene strekking van hetgeen mij getoond was, mij wel duidelijk was, dat namelijk door den Geest des HEEREN de tempelbouw onder Zerubbabels leiding voorspoedig zou worden voltooid, als teeken en onder-

---

1) Vgl. Hagg. 2 : 4.
2) Zie 3 : 9.
3) Zie Ef. 2 : 21 v.

pand van den voorspoedigen opbouw van de gemeente als geestelijken tempel des HEEREN, was er toch nog een enkele bijzonderheid in hetgeen ik aanschouwde, waarvan ik nog gaarne een nadere verklaring zou willen ontvangen.

Daarom kwam ik nog eens terug op de vraag, die ik reeds eerder aan den tolk-engel gesteld had, en vroeg welke de beteekenis was van die twee olijfboomen ter rechter- en ter
12 linker-zijde van den kandelaar. En nog nader specialiseerde ik mijn vraag hierin, welke de beteekenis was van de beide takjes van die olijfboomen, die als zwaar-beladen aren onder hun last van loof en vruchten zich neerbogen om de goudglanzende olie als een stroom van vloeibaar goud ruischend over te gieten in de beide gouden trechtervormige schalen, die uitmondden in den oliehouder boven den kandelaar.

13 Ik begreep dat niet, en op de vraag van den tolk-engel: Weet gij niet, wat dit te beteekenen heeft? beleed ik ook nu wederom, evenals de vorige maal[1]), zonder eenige terughouding mijn onkunde: „Neen, mijn heer", vol verlangen de verklaring van dit wonderbare van den tolk-engel te mogen vernemen.

14 Toen sprak hij tot mij: Hier hebt gij het hoogtepunt van het gansche visioen, dat namelijk de tempel in God zijn oorsprong heeft en door de van Hem uitgaande Geesteswerking tot stand komt. Want die olijfboomen met hun neerhangende twijgen, die de goudkleurige olijfolie als een stroom van vloeibaar goud doen neerruischen in den oliehouder waaruit de gouden kandelaar gevoed wordt, zijn de beide oliegevers, die bij den HEERE der gansche aarde staan. De lampen van den kandelaar worden dus niet door menschenhanden met olie gevuld, maar worden door middel van toevoerbuizen gevoed uit een oliehouder, waarin de olie weder onderhouden wordt door de beide olijfboomen rechts en links van den kandelaar, die zich bevinden in Gods onmiddellijke nabijheid.

Zoo heeft dus de in de lampen brandende olie in God Zelf haar oorsprong. Bij den troon des HEEREN, in God Zelf, liggen de bronnen, waaruit het zevenvoudig licht van den kandelaar gevoed wordt.

---

[1]) Zie vs 5.

En dat er van twee olijfboomen sprake is, dat wijst op den overvloed van de van God uitgaande Geesteswerking.

Het geheim van de tot-stand-koming van den tempel ligt dus daarboven, in de nimmer-uitdrogende bronnen waaruit de Geest neerdaalt tot het volk van God om dat te bekwamen tot zijn heilige roeping, om te midden van de duistere wereld schijnende lichten te zijn.

7. *Zesde nachtgezicht: De vliegende vloekrol.* 5 : 1-4.

5 : 1 Had ik tot dusver in de nachtgezichten die mij getoond waren, aanschouwd dat de HEERE Zijn volk wederom aangenomen en in Zijn verbondsgemeenschap hersteld had, waarom de gemeente ook met de heerlijkste Geestesgaven zou worden gesierd en toegerust om een schijnend licht te kunnen wezen, het zou mij nu ook nog getoond worden hoe die heerlijkheid der gemeente niet bestaanbaar is zonder dat het in haar midden komt tot een scheiding en schifting tusschen wie den HEERE in oprechtheid dienen en wie Hem niet dienen. Wel had ik bij het aanschouwen van een der voorgaande visioenen tot mijn innige vertroosting reeds het woord des HEEREN mogen vernemen, dat de HEERE de zondeschuld des volks op één maal wegnemen zou [1]), dat de HEERE dus de ongerechtigheid der ware geloovigen uit genade zou verzoenen en uitwisschen, doch er zou nog een schifting moeten plaats hebben waardoor de onbekeerlijke zondaars zouden worden uitgebannen met het gericht. Daar hadden de beide volgende gezichten betrekking op, waarin mij werd getoond, dat de goddeloozen niet bestaan zullen in het gericht noch de zondaars in de vergadering der rechtvaardigen.

Niet het oordeel des HEEREN over het ontrouwe en afvallige bondsvolk in zijn geheel werd mij hier getoond. Zóó was het met name door de profeten van vóór de ballingschap verkondigd, dat het volk in zijn geheel door het gericht zou worden getroffen. De beide nu volgende gezichten, die nauw met elkander samenhingen, legden meer op de persoonlijke verantwoordelijkheid den nadruk, en vertolk-

[1]) 3 : 9.

ten de gedachte dat de individueele zondaars door den vloek Gods getroffen zouden worden.

Wederom hief ik mijn oogen op, en met verbazing zag ik
een boekrol van reusachtige afmetingen door het luchtruim
vliegen.
2 Opdat ik mij van het aanschouwde scherp rekenschap
geven zou, stelde de tolk-engel mij de vraag wat ik zag,
waarop ik ten antwoord gaf: Ik zie een perkamenten boek-
rol door het luchtruim vliegen, die ontrold is, zoodat ik de
geheele grootte zien kan. Zij is niet minder dan twintig ellen
lang en tien ellen breed.
3 Toen gaf de tolk-engel mij de verklaring daarvan en zeide:
Dit is de vloek des HEEREN, die uitgaan zal over het
gansche land Kanaän. Over haar volle lengte en breedte is
de boekrol aan beide zijden beschreven met den vloek des
HEEREN. Daarom heeft de rol zoo'n grooten omvang:
omdat er zoo veel ontzettende zònden zijn, zijn er ook zóó
veel vloekspraken, dat een groote rol noodig is om ze alle
te bevatten.

Nu begreep ik echter ook waarom de lengte en de breedte van de boekrol juist die afmetingen hadden die ik aanschouwde. Met haar lengte van twintig ellen en haar breedte van tien ellen had de rol, waar de vloekspraken des HEEREN op geschreven stonden, juist dezelfde afmetingen als het heilige van den tabernakel, waar de gouden kandelaar uit het vorige visioen mij reeds aan herinnerd had. Dat heilige was de plaats waar het volk des verbonds, door zijn priesters vertegenwoordigd, toetrad om tot God te naderen. Zoo werd door de overeenkomst van de afmetingen van de vliegende rol en van het heilige van den tabernakel te kennen gegeven dat het hier niet gold vloekspraken over heidenen, die van den Heilige Israëls nooit hadden gehoord en die leefden buiten de gemeenschap van het volk des verbonds, maar dat de vloekspraken die op de rol geschreven stonden, betrekking hadden op menschen die leefden te midden van het heilige bondsvolk, die met de heiligheden des HEEREN in aanraking kwamen en die behoorden onder degenen met wie de HEERE samenkwam. De straf op hun zonde zou hun worden toegemeten naar de maat van het heiligdom, want

wien veel gegeven is, van dien zal ook veel geëischt worden [1]).

Geen ontkomen zal er voor die onbekeerlijke zondaren zijn aan het verderf, dat hun haastig overkomen zal. Gelijk ik de vloekrol zag vliegen door het luchtruim, zoo zou de vloek des HEEREN als een roofvogel uitvliegen om zich te storten op de schuldigen om die te verderven.

Uit het gansche land Kanaän zouden de onbekeerlijke zondaars door den vloek des HEEREN worden uitgeroeid, opdat alleen de heiligen en reinen daarin zouden overblijven. Zoo zal de vloek Gods ook komen over alle onbekeerlijken binnen de kerk des HEEREN. Het rijk des HEEREN zal een heilig rijk zijn, waarin het bij de onderdanen vóór alles aankomt op reinheid van hart en wandel. Daarom zullen door 's HEEREN vloek alle onheiligen daaruit worden uitgeroeid en zal door uitbanning van de huichelaars alle onzuiverheid uit de kerk worden weggedaan.

Want de tolk-engel zeide mij verder ook, wie door die vloekspraken des HEEREN getroffen zouden worden. Zóó sprak hij tot mij:

Dit is de vloek des HEEREN, waardoor zonder aanzien des persoons getroffen zal worden een ieder die steelt. Naar wat op deze vloekrol geschreven staat, zal hij worden uitgeroeid uit het land. Eveneens zal een ieder, wie hij voorts ook zij, die aan meineed zich schuldig maakt, naar wat op de andere zijde van de vloekrol geschreven staat, uit het land Kanaän worden weggevaagd.

Geen zondaar, die, al is het ook onder nog zoo vromen schijn, aan zonde op ethisch of religieus gebied zich schuldig maakt, zondigende op het terrein van het maatschappelijke of godsdienstige leven, die onder een schijn van eerlijkheid zich verrijkt met het goed van zijn naaste, en daarbij zelfs niet schroomt Gods Naam op de lippen te nemen, en zoo misschien meent zijn huichelachtigheid met een vromen schijn te kunnen bedekken en de bedriegelijkheid van zijn hart achter een vroom masker te kunnen verbergen — geen zondaar die zoo doet zal ontkomen aan den vloek des HEEREN, den vloek van den alwetenden en almachtigen

[1]) Vgl. Matth. 11 : 21 vv., Luc. 12 : 48.

God, Dien hij in zijn meineed tot Getuige en Rechter aan-
4 geroepen heeft. Want Ik Zelf, de HEERE der heirscharen, de God der hemelsche legermachten, doe dezen vloek uitgaan. Daarom zal die vloek ook met niet-falende zekerheid doel treffen en uitwerking hebben. Ik Zelf, de HEERE der heirscharen, zal dien vloek doen neerdalen in het huis van den dief en in het huis van hem die het waagt door valschen eed Mijn Naam te ontheiligen. Ik zal den vloek doen binnendringen in hun woning, zoodat niemand hem zal kunnen keeren of terugdringen.

Zoo zal de vloek blijvend zijn intrek nemen in dat huis tot hij het geheel vernietigd heeft, tot de gebinten krakend zijn ingestort en de steen en het metselwerk verpulverd is, en aldus dat geheele huis met zijn bewoners en have grondig is teniet gegaan [1]).

8. *Zevende nachtgezicht: De vrouw in de efa.* 5 : 5-11.

5 : 5 Met het verdwijnen van het voorgaande gezicht was ook de engel der uitlegging uit mijn oog verdwenen. Na een korte pauze trad hij wederom te voorschijn en maakte mij opmerkzaam op een nieuwe gestalte, die als het ware uit den nevel voor mijn geestesoog naar voren kwam, en zeide tot mij: Hef toch uw oogen op en zie wat daar te voorschijn komt.

6 Ik kon het echter niet goed onderscheiden, en vroeg daarom vol belangstelling aan den tolk-engel: Wat is dat? Waarop hij mij ten antwoord gaf: Wat daar te voorschijn komt is een efa, een korenmaat van buitengewone afmetingen [2]). En ter nadere verklaring voegde hij er aan toe: Zóó is de aanblik der in het voorgaande visioen genoemde zondaars. Dit is het beeld dat zij in het gansche land vertoonen, nadat de vloekrol over het land uitgegaan is. Deze efa laat u zien in welken toestand zij door dien vloek gekomen zijn.

---

[1]) Vgl. Spr. 3 : 33: De vloek des HEEREN is in het huis des goddeloozen.

[2]) De efa is de grootste werkelijke maat en heeft een inhoud van 36,44 Liter (Bijb. Handb. I 259). Blijkens het feit dat er een vrouw zat in de efa die Zacharia aanschouwde, moet deze efa, evenals de vliegende rol uit het voorgaande visioen, wel van buitengewone afmetingen geweest zijn. Zij zal dus met de gewone efa niet den inhoud, maar alleen den vorm gemeen gehad hebben.

Gelijk in een korenmaat de afzonderlijke graankorrels verzameld worden, zoo worden de zondaars op één hoop geworpen, wanneer de vloek des HEEREN uitgaat om het land te zuiveren.

7 Toen zag ik dat het ronde looden deksel dat op de efa was, werd opgelicht, waardoor ik gelegenheid kreeg te aanschouwen wat er in de korenmaat was.

En ik zag, en zie, er was één vrouw zittende midden in de efa!

8 Aanstonds gaf de tolk-engel mij daar de verklaring van en zeide: Deze ééne vrouw is de verpersoonlijkte goddeloosheid; gelijk alle zondaars tezamen als het ware een zondeeenheid vormen, zoo is deze ééne vrouw in het midden der efa als het ware de vleeschgeworden boosheid, de verpersoonlijking van alle ongerechtigheid.

Zoodra het looden deksel opgelicht was, trachtte de vrouw uit de efa te ontsnappen om de Goddelijke wraak te ontvlieden. De engel duwde haar echter in de efa terug en drukte het looden deksel weer stevig op de opening van de efa. De vrouw mocht niet meer vrij komen om het land te verontreinigen. Hoe sterk de boosheid ook is, de Goddelijke kracht is nochtans sterker en heeft haar overwonnen om het volk Gods van haar te bevrijden [1]).

9 Daarna hief ik mijn oogen weder op en zag ik twee vrouwengestalten te voorschijn komen, met krachtige breede vleugelen als de vleugelen van een ooievaar, en er was wind in haar vleugelen; op haar uitgespreide vleugels werden de vrouwengestalten voortgedragen door den wind.

En zij namen de efa op en voerden haar door het luchtruim weg tusschen hemel en aarde.

Twéé vrouwen waren het, die de efa opnamen en wegvoerden, wijl voor het dragen van een zoo groote en zware korenmaat wel twee personen van noode waren. Uit dat samenwerken van die beide vrouwengestalten begreep ik echter tevens hoe alle middelen en werktuigen, die de HEERE gebruikt om de zonde weg te doen, in harmonische orde samenwerken om Zijn Raad te dienen.

10 Daarna vroeg ik aan den tolk-engel, die de uitlegging der

---

[1]) Vgl. Matth. 12 : 29.

visioenen mij gaf en mij ook gezegd had wat de efa te beteekenen had: Waarheen brengen de vrouwengestalten deze efa?

11 En hij zeide tot mij: De vrouwen brengen de efa met de verpersoonlijkte ongerechtigheid naar het land Sinear, waar het oudste wereldrijk gesticht is [1]), het oord van de Godevijandige wereldmacht. Dáár hoort de goddeloosheid thuis. En daar zullen zij haar een huis bouwen, waar de zonde verblijven kan. Terwijl er voor den HEERE in Jeruzalem een huis gebouwd wordt [2]), waar de HEERE met Zijn volk zal samenkomen om in hun midden te wonen, krijgt de zonde haar duurzame woonplaats in de anti-christelijke en anti-goddelijke wereld, in Sinear, waar voor haar een tempel gebouwd wordt waarin zij als godin gediend wordt. Zoo zal de zonde zich uitleven, totdat die anti-goddelijke wereldmacht met de in haar wonende goddeloosheid getroffen zal worden door het gericht [3]), als de komende Messias den antichrist verdoen zal met den adem Zijns monds [4]).

9. *Achtste nachtgezicht: De vier wagens.* 6 : 1-8.

6 :1 Wederom sloeg ik mijn oogen op en voor de laatste maal werd mij een visioen getoond, waarin de raad des HEEREN mij vertolkt werd, opdat ik dien aan de wedergekeerde ballingen verkondigen zou.

Dit achtste visioen, dat het laatste was der visioenen die mij getoond werden, vormde het passende sluitstuk van de reeks gezichten, die ik schouwde. Eenerzijds vertoonde het overeenkomst met het eerste nachtgezicht dat ik geschouwd had, waaraan het mij ook sterk herinnerde; ook nu zag ik weer paarden van verschillende kleur; anderzijds was er toch ook een niet onbelangrijk verschil tusschen dit en het eerste visioen. De paarden die ik nu zag, droegen geen ruiters, maar waren voor krijgswagens gespannen, terwijl bovendien tóen de ruiters juist waren teruggekeerd van hun tocht om de aarde te doorkruisen, terwijl nú de wagen-

---

[1]) Gen. 10 : 10; 11 : 2.
[2]) Zie 4 : 9.
[3]) Zie 2 :6 vv., 6 : 8, Ps. 104 : 35 e.a. pl.
[4]) II Thess. 2 : 8.

spannen gereed stonden om hun tocht over de aarde te ondernemen.

Zoo hief ik dan mijn oogen weder op, vol verwachting wat mij verder nog zou worden getoond. Gelijk het eerste visioen zich voor mijn geestesoog ontrolde kort nadat de ondergaande zon den westelijken avondhemel met een bloedrooden vuurgloed had overtogen [1]), zoodat die roode tinten van den avondhemel ook kleur gaven aan het visioen dat ik schouwde, zoo kregen de paarden uit dit laatste visioen de kleuren van den morgenhemel.

Ik wendde dan nu mijn blik naar de oostelijke poort des hemels, en uit de nevelen zag ik daar voor mijn geestesoog vier wagens te voorschijn komen van tusschen twee bergen, twee bergen van koper.

Die wagens symboliseerden de strafgerichten des Heeren. Het waren strijdwagens, die Gods strijdmacht vormden en beladen waren met de opdrachten van Gods toorn. In hun viertal beheerschten zij de vier hemelstreken, gelijk de tolk-engel mij later dan ook verklaarde dat zij uitgingen nadat ze hun opwachting gemaakt hadden bij den Heere, den Gebieder der gansche aarde.

Zij kwamen dus van de woonstede des Heeren, dat is: Zij kwamen van Jeruzalem, de stad die de Heere Zich ter woning verkoren heeft.

De koperen bergen, waartusschen ik de wagens zag uitgaan, waren derhalve de berg Sion, vanwaar de HEERE Zijn gericht over de gansche aarde zenden zal [2]), en de oostelijk daartegenover gelegen Olijfberg, waar de voeten des HEEREN staan zullen als Hij ten strijde uittrekt tegen de heidenen [3]). Het dal tusschen de beide bergen, waaruit ik de wagens zag te voorschijn komen, was het dal Josafath [4]), in de onmiddellijke nabijheid van Jeruzalem, de plaats waar de HEERE alle heidenen vergaderen zal om aldaar met hen te richten [5]).

Zoo was het uitgangspunt der gerichtswagens de woonstede

---

[1]) Zie 1 : 8.
[2]) Zie Joël 3 : 16.
[3]) Zie Zach. 14 : 3, 4.
[4]) Deze naam beteekent: De HEERE houdt gericht.
[5]) Zie Joël 3 : 2.

Gods, waar Hij Zijn rijk gesticht heeft. Nu begreep ik, evenals mij uit het eerste gezicht reeds duidelijk geworden was, toen ik den Engel des HEEREN gezien had staande tusschen de mirten, dat de gemeente des HEEREN het middelpunt is, waarom zich alles beweegt, en waarom het ook gaat als de Heere Zijn oordeelen en strafgerichten uitzendt over de aarde. Het gaat om het geestelijk en hemelsch Sion; dat is de ware residentie van den almachtigen Wereldheerscher en Wereldrechter. Vanuit Sion zal de verheerlijkte Messias heerschen in het midden Zijner vijanden [1]), en gerichten zenden om allen tegenstand tegen Zijn rijk teniet te doen. Daarom zal bij het uitgaan van de gerichten in de wereld Zijn gemeente ook niet hebben te vreezen. De bergen, van waartusschen ik de gerichtswagens te voorschijn zag komen, waren van koper, om de onwrikbare vastheid aan te duiden van de plaats waar de Heere woont en de veiligheid van de schuilplaats waar het volk des HEEREN in geborgen mag zijn. De wereld zal dreunen bij het uitgaan van de gerichtswagens des Heeren en niemand zal kunnen bestaan als de groote dag des toorns gekomen zal zijn [2]), maar de gemeente des HEEREN heeft niet te vreezen. Zij heeft een veilige schuilplaats van onwrikbare vastheid. Want de bergen zijn van koper. En God, Die alles beweegt en in beweging brengt, blijft Zelf onbewogen. En Zijn woning blijft ook vast. Al moge ook alle menschenwerk te gronde gaan en alle bewegelijke dingen veranderen, het volk des HEEREN mag zich verblijden in een onbewegelijk koninkrijk [3]), dat vast is als onwrikbare bergen van koper.

2 De eerste van de vier strijdwagens, die ik van tusschen de koperen bergen te voorschijn zag komen, was bespannen met roode strijdrossen, met hun bloedroode kleur bij mij de gedachte wekkend aan bloedvergieten en oorlog. De tweede wagen was bespannen met zwarte paarden, herinnerend aan
3 hongersnood en treurigheid, terwijl de derde wagen met witte paarden bespannen was, de kleur van zegepraal en triumf, er op wijzende dat de Heere in den weg van oordeelen

---

[1]) Psalm 110 : 2.
[2]) Zie Openb. 6 : 17.
[3]) Vgl. Hebr. 12 : 28.

en gerichten een volkomen triumf behalen zal. De roode en zwarte paarden van oorlog en honger gaan voorop om slechts baanbrekend werk te doen en de volkomen zegepraal voor te bereiden voor den Heere der gansche aarde.

Voor den vierden wagen zag ik ten slotte gevlekte paarden, symboliseerende pestilentiën, besmettelijke ziekten en andere doodelijke kwalen. 't Waren stèrke paarden, die gevlekte paarden van den vierden strijdwagen, wat heenwijzing was naar de geduchte werking van de oordeelen, die door hen gesymboliseerd werden, en die maar zelden alleen komen. Een zee van jammeren en ellenden is het, die door oorlog en honger over het menschdom uitgestort wordt.

4 Bij het eerste aanschouwen begreep ik nog niet wat dit alles te beteekenen had. Daarom nam ik het woord en vroeg aan den engel die de visioenen mij verklaarde: Wat zijn
5 dit, mijn heer? waarop de tolk-engel mij ten antwoord gaf: Deze vier wagens zijn de vier winden des hemels, die hun opwachting gemaakt hebben bij den Heere der gansche aarde, om rapport uit te brengen van hetgeen zij in Zijn dienst gedaan hebben, en om nieuwe opdrachten te ontvangen van Hem, Die Zijn machtswoord doet uitgaan naar alle einden der aarde. Nu gaan zij uit naar de vier windstreken
6 des hemels om hun opdrachten te volbrengen. De wagen met de zwarte paarden slaat de richting in van het land van het Noorden, waar Babel gelegen is [1]), waar de wereldmacht haar hoofdzetel heeft. Juist daar waar de vijandschap tegen God en Zijn rijk het krachtigst tot openbaring gekomen is, zal de Heere Zijn strafgerichten over de hoovaardigen uitgieten, om het die Gode-vijandige wereldmacht te doen ondervinden dat zij niet straffeloos den Naam des HEEREN heeft gehoond en Zijn volk mishandeld [2]). En de triumfwagen met de witte paarden gaat het zwarte span achterna, want juist daar, in Babel, waar de wereldmacht in haar woeden tegen God en Zijn volk het sterkst is geweest, zal de Heere een volkomen triumf behalen en Zijn kracht ter overwinning het meest luisterrijk openbaren.

De strijdwagen met de gevlekte paarden gaat uit naar het land van het Zuiden, om de oordeelen des Heeren te vol-

---

[1]) Vgl. 2 : 6.
[2]) Vgl. 2 : 8, 9.

trekken aan de Egyptische wereldmacht, die zich mee aan het volk Gods vergrepen heeft.

Van den wagen met de roode paarden werd door den tolkengel in de uitlegging die hij mij gaf van het visioen, geen melding gemaakt. Die roode paarden kregen nog niet aanstonds een bepaald doel aangewezen, zij bleven voor eerst nog in reserve, om terstond gereed te zijn om op te treden en de oordeelen des Heeren te voltrekken, wanneer hier of daar nog een nieuwe vijand zich mocht voordoen.

7 Zoo zag ik die vurige, sterke paarden, als volvaardige boden Gods, van tusschen de koperen bergen te voorschijn komen, trappelend van ongeduld, vol verlangen om de opdracht des Heeren te volbrengen en de aarde te doorkruisen. Zij mochten evenwel niet uitgaan op eigen initiatief, maar moesten wachten op 's Heeren bevel. Daar klonk echter het bevel uit 's Heeren mond: Vooruit, doorkruist de aarde! waarop zij heengingen om de aarde te doorkruisen. De Heere Zelf was het, de Heere der gansche aarde, Die het sein tot vertrek gaf, daarmede Zijn oordeelen doende uitgaan over de volken der aarde.

8 Daarna riep de Heere mij toe, met een krachtige stem vol Goddelijke majesteit ten einde het geraas der wegijlende wagens te overstemmen, dat ik vooral aandacht schenken moest aan die in noordelijke richting wegstuivende strijdrossen: Let op die paarden, die uitgaan in noordelijke richting. Zij brengen Mijn Geest daarheen over, zoodat Die er als heengedragen wordt op de vleugelen des winds. Niet slechts de goddeloosheid is daarheen overgebracht, naar dat Noorderland [1]), maar Mijn Geest zal daar ook komen, als de Geest des oordeels en der uitbranding [2]), om het gericht Mijner gramschap te wreken aan de daar in het Noorderland saamgebrachte goddeloosheid.

Niet alleen echter tot strafoefening zal Mijn Geest daar komen in het Noorderland, Mijn Geest zal daar ook triumfen behalen van genade en heil. Het is immers niet slechts de wagen met de zwarte paarden, die naar het Noorden gaat, ook de triumfwagen met de witte strijdrossen spoedt zich derwaarts. Er zijn daar in het Noorderland nog tal van

---

[1]) Zie 5 : 11.
[2]) Vgl. Jes. 4 : 4.

Sions kinderen achtergebleven [1]), in wie Mijn Geest daar in het Noorderland werken zal om ze toe te brengen tot het te Jeruzalem gevestigde volk des HEEREN.

En zoo zal Mijn Geest als op vleugelen der winden ook naar àlle hoeken der aarde uitgaan om Zijn werk te doen van oordeel en gericht, en van zegen en heil, ter voorbereiding van de heerlijkheid van Mijn hemelsch koninkrijk.

---

[1]) Zie 2 : 7, 6 : 9 vv.

III. SYMBOLISCHE HANDELINGEN IN HET HEDEN. 6 : 9-15.

1. *De kroning van den hoogepriester.* 6 : 9-13.

6 : 9 Nadat de HEERE mij aldus in een reeks nachtgezichten in grootsche trekken Zijn Godsplan ontvouwd had, wat de HEERE doen zou tot ontzondiging en reiniging en verheerlijking van Zijn volk en tot de komst van Zijn eeuwig koninkrijk, kwam het woord des HEEREN tot mij, waarin de HEERE mij opdracht gaf tot het verrichten van een tweetal symbolische handelingen, die met den inhoud der visioenen ten nauwste samenhingen en dienst moesten doen om het daarin voorzegde heil nu ook zichtbaar voor het volk uit te beelden. Terwijl de visioenen niet door het gansche volk, doch alleen door mij waren gezien en daarna door mij aan het volk verkondigd moesten worden, waren deze symbolische handelingen bestemd om ten aanschouwen der wedergekeerde ballingen te worden verricht, opdat zij niet alleen zouden hóóren, maar ook zouden kunnen zíen, en daardoor te meer gesterkt zouden worden in het geloof aan de hun verkondigde belofte van toekomstig heil en verheerlijking.

10 Van de gevankelijk weggevoerden, die in Babel waren achtergebleven, was namelijk een deputatie te Jeruzalem gekomen, te weten Cheldai en Tobia en Jedaja, die hun intrek genomen hadden ten huize van Josia, den zoon van Zefanja. Zij waren gekomen om een gift over te brengen, die bestemd was voor den herbouw van den tempel te Jeruzalem [1]).

Nu beval de HEERE mij dat ik zonder uitstel, op dezen zelfden dag waarop dit woord des HEEREN tot mij kwam, mij naar het huis van Josia begeven moest om een deel van hun wijgeschenk, dat zij voor den tempel hadden mee-

---

[1]) Vgl. Ezra 8 : 25, 33; Neh. 7 : 70 vv.

11 gebracht, van hen in ontvangst te nemen, en van dat zilver en goud een prachtkroon te vervaardigen van meerdere in elkaar gevlochten omgangen en diademen. Daarna moest ik die kroon zetten op het hoofd van den hoogepriester Jozua, den zoon van Jozadak.

Een gekroonde hoogepriester!

Terwijl de gewone hoofdbedekking van den priester de tulband was [1]), en een kroon slechts door koningen gedragen werd, moest ik nu die sierlijke kroon van gouden en zilveren diademen plaatsen op het hoofd van den hoogepriester Jozua. Zóó moest die gekroonde hoogepriester voor het volk symbool zijn van den komenden Messias, Die Koning en Priester tegelijk zou zijn.

Terwijl onder de oude bedeeling de koninklijke en priesterlijke waardigheid steeds van elkander gescheiden moesten blijven, en de priester geen kroon mocht dragen op zijn hoofd, en de koning niet mocht doordringen in het heilige, [2]), zou de komende Messias de Priesterkoning zijn, Wiens hoogepriesterlijke arbeid zóó volkomen zou zijn, dat Hij waardig was de kroon te ontvangen.

Dáártoe moest ik nu die gouden en zilveren kroon plaatsen op het hoofd van Jozua, opdat die kroning van den hoogepriester voor de weergekeerde ballingen symbool zijn zou van de komst en den arbeid van den Messias.

12 Opdat dat voor allen ook duidelijk zijn zou, moest ik op 's HEEREN bevel bij de daad der kroning ook voegen het verklarende woord, dat een rechtstreeksche aanwijzing van den komenden Messias, den toekomstigen Priesterkoning, zijn zou, en aldus tot Jozua spreken:

Zóó zegt de HEERE der heirscharen, de getrouwe VerbondsGod van Zijn volk en de almachtige God der hemelsche legermachten:

Zie, er zal een Man komen, Wiens naam zal zijn Spruit. Gering zal zijn aanvang zijn, zooals Hij voortkomen zal uit het aloude, doch nu ontluisterde Davidische koningshuis en uit het nederige en onaanzienlijke Bethlehem, doch tot een groot en grootsch werk zal Hij geroepen worden. Want Hij

---

[1]) Zie 3 : 5.

[2]) Vergelijk hierbij de zonde van Uzzia, den koning die in het heilige ging om te offeren op het reukaltaar, II Kron. 26 : 16 vv.

zal de Man zijn, Die den tempel des HEEREN bouwen zal. Niet den tempel van hout en steen op den berg Sion, maar den geestelijken tempel, die gebouwd wordt uit levende steenen [1]), waarin de HEERE bij Zijn volk wonen zal.

13 Ja, Hij zal de eigenlijke Tempelbouwer wezen. En dat zal een heerlijke tempel zijn, want die groote Tempelbouwer zal het sieraad der koninklijke majesteit dragen. Hij zal de priesterlijke en koninklijke waardigheid tezamen in Zijn persoon vereenigen; Hij zal de groote Priesterkoning zijn, Die niet slechts als Kóning zal zitten en heerschen op Zijn troon, maar Die tegelijk ook als Príester op den troon zitten zal.

En dat priesterschap en koningschap zal dan voortdurend met elkander beraadslagen tot vrede en heil van het volk. De grootste harmonie zal er zijn tusschen het priesterlijk werk en het koningsambt van dezen grooten Tempelbouwer; beide zullen slechts gericht zijn op het bewerken en vermeerderen van het heil en welzijn des volks.

Zoo zullen de beide lijnen uit de oude bedeeling, die van het koninklijk regiment tot heil des volks, en die van het priesterschap met den dienst der verzoening, beide uitloopen op den toekomstigen Priesterkoning, en haar vervulling vinden in den grooten Tempelbouwer van den geestelijken Tempel des HEEREN, den Messias, Die als Hoogepriester de ware verzoening aanbrengen zal en als Koning Zijn volk voor eeuwig behouden zal.

En de Hoogepriester Jozua met die schitterende kroon op het hoofd mag voor het volk symbool zijn van dien komenden Messias.

2. *Het ophangen van de kroon in den tempel.* 6 : 14-15.

6 : 14 Na de opdracht die de HEERE mij gaf om van het zilver en goud dat Cheldai en de zijnen gebracht hadden, een prachtkroon te maken en die te plaatsen op het hoofd van Jozua, en het woord dat ik daarbij tot hem spreken moest ter verklaring van die wondere kroning van den hoogepriester, gaf de HEERE mij ook nog aanwijzing wat verder

[1]) Zie I Petr. 2 : 5, vgl. Ef. 2 : 21 v.

met die kroon van zilver en goud geschieden moest. Zij mocht niet het particulier eigendom zijn van Jozua, maar had een bijzondere bestemming voor het gansche volk.

Daarom zeide de HEERE mij dat ik die kroon nemen moest en die als een wijgeschenk in den straks voltooiden tempel moest ophangen, tot een gedachtenis aan Cheldai [1]) en aan Tobia en aan Jojada en aan de vriendelijkheid van den zoon van Zefanja, die hen gastvrij in zijn huis ontvangen had en hun behulpzaam was geweest [2]), opdat alzoo die kroon dienst zou doen om de namen dier mannen blijvend bij God in herinnering te brengen.

15 Dat echter niet alleen. Zoo zou er van die opgehangen kroon ook een sprake uitgaan tot het gansche volk en tot elken tempelbezoeker. Het volk zou er door bemoedigd worden, wijl die kroon in den tempel hun ook een teeken zijn mocht van heerlijke toekomst. Die kroon, vervaardigd als hij was van zilver en goud dat geschonken was door gevers uit verren lande, zou voor het volk profetie zijn van een tijd waarin verre wonenden zouden komen om mede te bouwen aan den tempel des HEEREN.

Ook na de aanvankelijke voltooiïng van den tempel van hout en steen op den berg Sion zal er nog een andere tempelbouw zijn, van den geestelijken tempel, waarvan de toekomstige Priesterkoning de groote Bouwheer zal zijn [3]). Dat zal een tempel zijn die gebouwd zal worden uit levende steenen. En ook zulken die nu nog verre zijn, ballingen die nog in het land der ballingschap zijn achtergebleven, evenals ook heidenen [4]), zullen als levende steenen in dien tempel worden ingevoegd, en dan verwaardigd worden om mee te arbeiden [5]) aan de oprichting en voltooiïng van den geestelijken tempel, waarvan de Messias zoowel het Fundament als de Bouwheer is [6]).

---

[1]) De Hebr. tekst heeft hier Chelem; in overeenstemming met de Syrische vertaling zal hier wel Cheldai gelezen moeten worden, evenals in vs 10.

[2]) Men heeft wel vermoed dat Josia goudsmid was, en de kroon gemaakt heeft. Dat Zacharia de kroon moest maken, vs 11, kan ook beteekenen dat hij haar moest laten maken.

[3]) Vs 12, 13.

[4]) Vgl. Hagg. 2 : 8.

[5]) Vgl. I Cor. 3 : 9.

[6]) Ef. 2 : 20; I Petr. 2 : 4.

Wanneer dit, wat u nu nog ongelooflijk in de ooren klinkt, geschieden zal, zullen allen die deze vervulling aanschouwen, tot de volle erkentenis komen dat de HEERE der heirscharen, de Koning der hemelsche legermachten, mij gezonden heeft, en dat ik, Zacharia, u deze dingen in Zijn Naam verkondigd heb.

Geeft dus acht op het woord des HEEREN.

Hoort naar Zijn stem en aanvaardt Zijn beloften.

Wandelt in den weg van Zijn geboden en neemt Zijn vermaningen ter harte.

In dien weg zult gij komen tot de erkentenis van den Messias en tot het genieten van het in Hem toegezegde heil.

TUSSCHENDEEL: OVER HET VASTEN. Hfdst. 7 en 8.

1. *De vraag in zake het vasten.* 7 : 1-3.

7 : 1 In het vierde jaar van den koning Darius, ruim twee jaar nadat de teruggekeerde ballingen met den herbouw van den tempel weer een aanvang hadden gemaakt, kwam het woord des HEEREN opnieuw tot Zacharia.

2 Aanleiding daartoe was de komst te Jeruzalem van boden uit Bethel. Op den vierde van de negende maand, de maand Kislew [1]) kwam namelijk Sareser, en Regemmelech met zijn mannen, die door de inwoners van Bethel gezonden waren, te Jeruzalem, om den HEERE gunstig te stemmen met offe-
3 randen en gaven, opdat zij van den HEERE een antwoord mochten ontvangen op de vraag, of het vasten in de vijfde maand nog verder onderhouden moest worden.

Nu reeds vele jaren, sinds bij de inname van Jeruzalem door Nebucadnezar stad en tempel op den tiende van de vijfde maand door de Chaldeeën in brand gestoken waren [2]), had men de gewoonte aangenomen dien tiende van de vijfde maand als een vastendag te onderhouden, waarop men weende en zich van spijs en drank onthield. Waar nu echter de tempelbouw reeds meer dan twee jaar ongestoord voortgang gevonden had, was men in het onzekere of die vastendag nu ook nog verder onderhouden moest worden, en in hoe verre dit oude gebruik nu ook nog paste in den nieuwen tijd.

Waar het hier dus niet betrof een gewone vraag in zake eenig punt van den wettig vastgestelden eeredienst, waarop de priesters met hun priesterlijke wetskennis antwoord hadden kunnen geven, maar ter beantwoording van deze vraag van de mannen van Bethel ook profetische voorlichting van

---

[1]) Het was dus volgens onze tijdrekening November/December 518 v. Chr.
[2]) Jer. 52 : 12, 13.

noode was, richtten zij hun vraag niet slechts tot de priesters, die tot het in aanbouw zijnde huis van den HEERE der heirscharen behoorden en den offerdienst bij het altaar op het tempelplein verrichtten, maar ook tot de profeten Haggai en Zacharia en de met hen verbonden profetenschool.

Door bemiddeling van die beide groepen, van priesters en profeten, hoopten zij van den HEERE een antwoord te ontvangen op de vraag die zij namens de inwoners van Bethel hun voorlegden:

„Moeten wij den vastendag in de vijfde maand, waarop wij weenen en ons van spijs en drank onthouden, gelijk wij nu reeds zoo vele jaren gedaan hebben, ook nog verder blijven onderhouden, of is nu misschien de tijd gekomen om dat oude gebruik ter zijde te stellen?"

2. *'s HEEREN antwoord op de gestelde vraag.* 7 : 4 — 8 : 23.

a. *'s HEEREN toorn over de zonden van het verleden.* 7 : 4-14.

7 : 4 Naar aanleiding nu van deze vraag van de boden uit Bethel geschiedde het woord des HEEREN der heirscharen tot mij als volgt:

5 Wijl de vraag van de mannen van Bethel niet alleen voor de vragers, maar voor het gansche volk beteekenis heeft, zult gij, Zacharia, alzóó spreken tot de op het tempelplein vergaderde schare en tot de priesters:

Meent niet, dat het vasten of niet-vasten zonder meer iets is, dat den HEERE welgevallig zou zijn.

Het rechte Gode-welgevallige vasten bestaat niet in een werkheilig u onthouden van spijs en drank, maar daarin dat gij Gods Woord in acht neemt en daarnaar leeft, gelijk reeds de profeten vóór de ballingschap aan het volk gepredikt hebben [1]).

Wanneer gij, nu reeds zeventig jaar lang, gevast en geweeklaagd hebt in de vijfde maand, op den gedenkdag van

---

[1]) Behalve aan de wet der tien geboden, Ex. 20 en Deut. 5, is hier ook te denken aan plaatsen als Hos. 6 : 6; Amos 5 : 14, 15; Jes. 1 : 15-17; Micha 6 : 7, 8; Jer. 7 : 21 v.

den brand van stad en tempel, en op den derden van de zevende maand, den gedenkdag van den moord op den stadhouder Gedalja en de in het land achtergebleven Judeeërs[1]), is dat dan een vasten geweest dat gij ter wille van Mij hebt gedaan? spreekt de HEERE der heirscharen. Meent gij in oprechtheid dat door dat vasten en rouwklagen van u aan Mij meerdere eere is toegebracht?

6 Als gij eet en als gij drinkt, zijn dat dan niet zuivermenschelijke aangelegenheden? Met uw eten en met uw drinken hebt gij slechts uw eigen voordeel op het oog, en met uw vasten is het niet anders. Het is eigenwillige godsdienst, waar de HEERE niet van gediend is; vormendienst, waarbij uw hart niet op den HEERE gericht is. Al die zelfkastijding is zelfzucht, waarbij gij slechts uzelf beoogt.

7 Zult gij niet in acht nemen de woorden, die de HEERE heeft laten verkondigen door den dienst der vroegere profeten, vóór de ballingschap, toen Jeruzalem met de in haar nabijheid liggende steden in het gebergte van Judea nog een volkrijke stad was en rust had, toen ook het Zuiderland en de Laagvlakte, het heuvelland tusschen de kust van de Middellandsche Zee en het gebergte van Judea, nog door vrije Israëlieten bewoond waren, en nog niet in het bezit waren van Edomiet en Filistijn? Hebben die vroegere profeten in hun prediking u niet tegen alle veruitwendiging van den dienst des HEEREN gewaarschuwd? Hebben zij u niet duidelijk gepredikt dat het vasten op zichzelf geen Godewelgevallig werk is, en ook het eigenlijke niet is wat de HEERE van u vraagt, maar dat Zijn eischen liggen op heel ander gebied, dat gij namelijk Zijn Woord zult in acht nemen en daarnaar handelen?

8 Naar het woord des HEEREN moest ik verder aldus tot hen spreken, om de ongehoorzaamheid hunner vaderen met de daarop gevolgde straf der ballingschap als waarschuwend voorbeeld hun in gedachten te roepen:

9 Wat de HEERE vóór de ballingschap door den dienst Zijner profeten heeft laten verkondigen, had betrekking op het nakomen van Zijn geboden, dat recht en gerechtigheid

---

[1]) II Kon. 25 : 25 v.; Jer. 41 : 1 v.

en liefde en barmhartigheid zouden worden betracht en de sociaal-zwakken zouden worden beschermd.

Zóó immers luidde het woord van den HEERE der heirscharen:

Betracht de waarheid in uw rechtspraak, en betoont
10 jegens elkander liefde en barmhartigheid, en maakt u niet schuldig aan de verdrukking van sociaal-zwakken, van weduwe en wees, of van vreemdeling en arme, en laat er geen boosheid postvatten in uw hart, dat gij overleggingen zoudt smeden in uw binnenste om uw broeder in het ongeluk te storten.

11 Maar zij hebben niet willen luisteren. Als een ongezeggelijk rund hebben zij wederstreefd en in ongehoorzaamheid geweigerd zich te bukken onder het juk. Zij stopten hun ooren toe, omdat zij het woord des HEEREN niet wilden
12 hooren. En hun hart maakten zij zoo hard als een diamant, opdat het woord des HEEREN toch maar geen indruk op hen maken zou. Zoo hebben zij niet geluisterd naar de onderwijzing noch naar de woorden, die de HEERE der heirscharen door den dienst Zijner profeten hun liet verkondigen. 't Was geen menschenwoord dat zij verwierpen; neen, juist daarom was hun zonde zoo zwaar, omdat het de woorden waren die de HEERE Zelf door Zijn Geest Zijnen profeten in den mond gelegd had om hun te verkondigen.

Daarom is er groote gramschap van den HEERE der
13 heirscharen over hen gekomen en sprak de HEERE in Zijn toorn: Zooals zij Míj tevergeefs hebben laten roepen, zonder naar Mijn Woord te hooren of daar acht op te slaan, zoo zal Ik hèn voortaan tevergeefs laten roepen in hun benauwdheid en nood, zonder dat Ik naar hen hooren zal. Doof zal
14 Ik Mij houden voor hun smeeking. Ja, als kaf voor den wind zal Ik die wederspanningen doen wegstuiven en ze verstrooien naar verre landen, onder volken die zij niet gekend hebben, van wie zij dus ook geen medelijden te wachten hebben.

Zoo zal het land waarin zij gewoond hebben, dat eens een liefelijk land was waarin zij het goede genoten hebben, na hun wegvoering als een vereenzaamde en verlaten woestijn achterblijven, een oord waar geen reiziger meer doortrekt

en geen verkeer meer gevonden wordt, omdat het niet de moeite loont daar handel te drijven.

Zoo hebben uw vaderen door hun halsstarrigheid en wederspannigheid, waarmede zij het Woord des HEEREN verworpen hebben, het kostelijke land tot een woestenij gemaakt, en al dat ongeluk over het land gebracht, dat nu op de vastendagen beweend wordt. Omdat zij naar het Woord des HEEREN niet geluisterd noch Zijn geboden onderhouden hebben, is dat gericht der ballingschap over hen gekomen. Niet het houden van vastendagen, waarvan gij nu niet weet of gij dat ook verder nog betrachten zult, maar het wandelen in den weg van Gods geboden is daarom nu de eenige weg, waarin de zegen des HEEREN u zal kunnen ten deel vallen en gij Zijn gunst wederom zult kunnen genieten.

b. *In het heden wil de HEERE Zijn volk weder Zijn gunst betoonen.* 8 : 1-17.

8 : 1 Nadat ik aldus het woord des HEEREN aan de op het tempelplein vergaderde menigte had overgebracht, om als een waarschuwend voorbeeld de zonde hunner vaderen met de daarop gevolgde straf der ballingschap in hun herinnering terug te roepen, kwam het woord van den HEERE der heirscharen weder tot mij.

Niet slechts over het sombere verleden moest ik tot hen spreken, ik mocht hun ook de prediking brengen van de liefde, die de HEERE in het heden Zijn volk weer wilde bewijzen en van de blijde toekomst van vreugde en heil, die de HEERE later nog zou doen aanbreken. Daarom mocht ik, na eerst aan de eischen der tien geboden hen herinnerd te hebben, nu ook een tiental beloften van heil hun laten hooren, die ik telkens weer afzonderlijk en nadrukkelijk als 's HEEREN woord aan het volk verkondigen moest, opdat het volk van de Goddelijke waarheid dier heerlijke heilsbeloften zoo krachtig mogelijk verzekerd zou worden.

Dit was het woord des HEEREN dat ik hun overbrengen moest:

2 Zoo zegt de HEERE der heirscharen:

Mijn liefde is voor Sion niet verkoeld. In blakenden liefde-ijver voor Sion ben Ik ontstoken. Door dien gloed Mijner liefde zal Mijn volk worden verkwikt, terwijl zijn onderdrukkers, die Mijn volk benauwd hebben, door dienzelfden gloed van Mijn liefde voor Sion zullen worden verteerd [1]).

3 Zoo zegt de HEERE der heirscharen:
Om de zonde des volks heb Ik stad en tempel verlaten [2]). Nu echter keer Ik tot Sion terug om opnieuw Mijn woonplaats te kiezen in Jeruzalem en Mijn zetel te vestigen in den, zijn voltooiïng naderenden, tempel. En Jeruzalem, de stad waar geen trouw en waarheid meer gevonden werd, die ook in trouweloosheid afhoereerde van den HEERE haar God, en daarom den naam van hoer zich had waardig gemaakt [3]), zal een nieuwen naam ontvangen. Zij zal „stad der trouw" worden genoemd, omdat de trouw en waarheid en eerlijkheid daar weder zullen worden betracht en zij in verbondstrouw ook de liefde haars Gods weer beantwoordt. En Sion, de berg van den HEERE der heirscharen, zal „de heilige berg" genoemd worden, omdat door de heilige tegenwoordigheid des HEEREN de zonde daar zal zijn weggedaan en er enkel heiligheid gevonden wordt.

4 Wederom spreekt de HEERE der heirscharen:
De nu in deze dagen nog zoo schaars bevolkte stad Jeruzalem zal weder de volkrijke stad van weleer worden. Wanneer Ik Jeruzalem weder tot de plaats Mijner woning verkoren heb, zal zij haar naam terecht dragen en in waarheid een „stad des vredes" zijn, die door geen oorlog meer verschrikt wordt en waar het leven in ongestoorde heerlijkheid bloeien kan.
In het opnieuw gebouwde Jeruzalem zullen de inwoners rijkelijk genieten van de zegeningen die de HEERE verleent. Waar er niemand meer op gewelddadige wijze aan 't leven zal worden ontrukt, zullen er weder oude mannen en oude vrouwen zitten op Jeruzalems pleinen, elk met zijn

---

1) Vgl. 1 : 14.
2) Zie Ez. 8 : 12; 9 : 9; 10 : 19; 11 : 23.
3) Zie Jes. 1 : 21.

stok in zijn hand, vanwege hun hooge jaren, zonder dat zij
5 door iets worden verschrikt of verontrust. En naast die vredige rust van de ouden van dagen zal er gevonden worden het blij gedartel van de onbezorgde jeugd, waar de pleinen der stad vol zullen wezen van jongens en meisjes, die met hun vroolijk spel de pleinen der stad vullen zullen.

Zoo zullen in het herbouwde Jeruzalem der toekomst de stokouden zich dankend verheugen over den zegen van talrijke nakomelingschap.

6 Zoo zegt de HEERE der heirscharen:

Moge de vervulling van deze rijke en heerlijke beloften ook ongelooflijk schijnen in de oogen van het overblijfsel van dit volk, dat zoo menig maal ongeloovig was als Ik u Mijn heil deed verkondigen [1]), meent daarom niet, omdat het wonderbaar in úw oogen is, dat het ook voor Míj te wonderbaar zijn zou om dit alles te doen komen. Hoe ongelooflijk het u ook toeschijnen moge in die dagen waarin dit alles in vervulling zal gaan, twijfelt daarom toch niet aan de waarheid van deze beloften en de zekerheid harer vervulling, want Ik, de HEERE der heirscharen ben het, Die het gesproken heeft.

7 Zoo zegt de HEERE der heirscharen:

In deze rijke heilsbelofte, die Ik u heden verkondig, zal ook deelen Mijn volk dat nu nog in verre landen verstrooid is. Want zie, Ik zal Mijn volk redden uit het land van
8 den opgang en uit het land van den ondergang der zon, en Ik zal ze verzamelen en zal ze naar hier terugvoeren, zoodat zij wonen zullen in het midden van Jeruzalem. En zij zullen Mij ten volk, en Ik zal hun ten God zijn. In die vernieuwde verbondsverhouding zullen trouw en liefde de wederkeerige band zijn. Mijn onwankelbare verbondstrouw zal Ik aan Mijn volk doen ondervinden, terwijl Mijn gerechtigheid hun ten goede zal komen, waar Ik naar het recht des verbonds zal waken over hun heil. Zoo zal Ik hun ten God zijn, terwijl zij Mij ten volk zullen zijn, waar zij wederkeerig in trouwe liefde aan Mij verbonden zullen wezen

---

[1]) Zie Hagg. 2 : 4, Zach. 4 : 10.

en als Mijn volk aan hun roeping zullen beantwoorden door te wandelen in het spoor der gerechtigheid.

9 Zóó zegt de HEERE der heirscharen:
Laat uwe handen sterk zijn en hebt goeden moed, zoowel om den door u aangevangen tempelbouw te voltooien als ook voor al uw anderen arbeid, gij die dezer dagen deze rijke heilsbeloften gehoord hebt uit den mond van de profeten Haggai en Zacharia, die opgetreden zijn ten dage toen men voor den herbouw van het huis des HEEREN der heirscharen de fundamenten legde. Laat door het onderhouden van al die vastendagen uw moed niet verlammen, dat gij in doffe moedeloosheid zoudt treuren over de rampen van het verleden, maar geeft u vol moed en heilige bezieling aan uw taak van den herbouw van 's HEEREN tempel te Jeruzalem en aan al uw arbeid. Rijke beloften heeft de HEERE voor dezen nieuwen tijd u geschonken, die dan ook heel anders
10 zijn zal dan de dagen die achter liggen. Tóen, vóór gij met den herbouw van den tempel een aanvang had gemaakt, was het een tijd van ellende en ontbering, en van verwarring en verwildering. Toen was er weinig verdienste en weinig voedsel. Ten gevolge van de misoogsten ontving mensch noch dier loon voor zijn arbeid [1]) Enkel teleurstellend was de uitkomst van al uw moeite en vlijt, die gij aan den akkerbouw ten koste legdet. Bovendien was er geen geordende samenleving. Van alle zijden dreigde gevaar en onzekerheid. Wie buitenshuis kwam, liep gevaar te vallen in handen van roovers of moordenaars. Zoo kwam Mijn heilig misnoegen tot openbaring in die algemeen heerschende verwarring en verwildering, waarbij ieder ten koste van anderen slechts zijn eigen belang op het oog had en met alle mogelijke geoorloofde en ongeoorloofde middelen slechts op eigen voordeel bedacht was, zoodat ieder een voortdurende bedreiging voor zijn medemensch opleverde en er van onderlinge samenbinding geen sprake meer was, maar allen stonden tegenover allen.
11 Nu zal dat alles echter anders zijn, wijl er in verband met de hervatting van den tempelbouw een omkeer gekomen is

[1]) Vgl. Hagg. 1 : 6, 9-11; 2 : 16 v.

in Mijn gezindheid jegens het overblijfsel van dit volk,
spreekt de HEERE der heirscharen. Niet langer zal Ik Mijn
volk veroordeelen en op hen toornen, maar hun Mijn liefde
en gunst betoonen en voorspoed en welvaart geven. Uw
12 akker- en wijnbouw zullen weer gezegend zijn. De wijnstok,
die slechts in vredestijd gedijen kan, wanneer het land niet
door den vijand wordt verwoest, zal de vrucht geven die
ervan verwacht wordt; de aarde zal haar gewas geven op
haar tijd; de hemel zal medewerken door den dauw niet
meer in te houden, gelijk in de vroegere dagen [1]), maar dien
te doen neerdalen. Geen vijand zal Mijn volk van dien over-
vloed van koren en most berooven; Ik, de HEERE der heir-
scharen, zal er voor zorgen dat het overblijfsel des volks dit
alles ten erfdeel ontvangen zal en zich ongestoord in het
blijvend bezit van die weldaden verlustigen kan.
13 Zoo zullen dan de vroegere dagen van ontbering en druk
geheel veranderen in hun tegendeel, in tijden van voorspoed
en heil. Ja, zóó rijk zal de zegen zijn waarin Ik u zal laten
deelen, dat het spreekwoordelijk worden zal onder de vol-
ken. Zooals uw lot, huis van Juda en huis Israëls, in de
voorbije dagen tot een vloekwoord geweest is, zoo zal het
nu tot een zegenwensch worden gebruikt. Gelijk men eertijds
onder de volken bij een vervloeking uw naam noemde als
aanduiding van de diepste ellende die men iemand kon toe-
wenschen, zoo zal men nú van u spreken bij het uiten van
een zegenwensch. Zóó groot zal het heil zijn dat door Mijn
redding u zal ten deel vallen! Uw achtergebleven ballingen
zal Ik tot u wederbrengen en alles wat aan den rijken op-
bloei en de gelukkige ontplooiïng van uw volksleven zou in
den weg staan, zal Ik van u weren en wegnemen.

Waar gij zóó verzekerd moogt zijn van 's HEEREN gunst,
vreest dan ook niet!

Houdt moed en laat uwe handen sterk zijn tot het werk,
tot den opbouw van den tempel en tot al uw arbeid!

14 Ja, vreest niet, want zóó zegt de HEERE der heirscharen:
De kwade dagen behooren nu tot het verleden, het zullen
nu goede dagen worden voor Jeruzalem en Juda.

---

[1]) Vgl. Hagg. 1 : 10.

Want gelijk Ik bedacht had u kwaad te doen, toen uw
vaderen door hun zonde Mij tot toorn verwekten, zegt de
15 HEERE der heirscharen, zonder dat het Mij berouwde, zoo
heb Ik in deze dagen in tegengestelden zin bedacht goed te
doen aan Jeruzalem en aan het huis van Juda. Nu zal enkel
het goede door Mij gezocht worden voor land en volk.
Vreest daarom niet! Want als Mijn gunst en genade uw
deel zijn, wat zoudt gij dan nog te vreezen hebben?
16 Zoo zal Ik u goede dagen doen zien, en gij zult blijvend
in Mijn gunst mogen deelen, wanneer gij van uw kant de
geboden der zedewet nakomt. Niet op de in-stand-houding
van de nu reeds zoo vele jaren door u onderhouden vasten-
dagen komt het aan, maar dit zijn de dingen die gij doen
zult: Gij zult de waarheid spreken tegen elkander, en in uwe
poorten, waar de rechtspraak gehouden wordt [1]), zult gij
naar waarheid recht spreken, zoo dat de vrede daardoor be-
vorderd wordt, dat er een einde komt aan de twistgedingen
en aan onderdrukking en knevelarij, en dat het geheele
17 volksleven daar de zegenende uitwerking van ondervindt. En
niet alleen in uw rechtspleging, maar ook in uw onderlingen
omgang moeten trouw en waarheid heerschen. Gij zult geen
boosheid laten postvatten in uw hart, dat gij kwade over-
leggingen zoudt smeden in uw binnenste om uw naaste in
het ongeluk te storten, gij zult u ook wachten voor het af-
leggen van een valschen eed, want dit alles zijn dingen die
Ik haat, zegt de HEERE; dit alles mag dus niet gevonden
worden bij het volk dat Mijn zegen genieten en in Mijn
gunst deelen wil [2]).

c. *In de toekomst zullen de vastendagen in vroolijke hoog-
tijden veranderd worden.* 8 : 18-23.

8 : 18 Nog verder kwam het woord van den HEERE der heir-
scharen tot mij, dat ik tot de op het tempelplein vergaderde

---

[1]) Zie Deut. 21 : 19; 22 : 15 e.a.

[2]) Moge de aanvankelijke vervulling van de in dit hoofdstuk genoemde heils-
beloften er reeds geweest zijn in de dagen der teruggekeerde ballingen, vóór
Christus' komst, toch is haar inhoud ook van veel verdere strekking, en vinden
deze voorzeggingen eerst haar volle vervulling in de gemeente van Christus van
den nieuwen dag (men vergelijke noot 1 bij 1 : 17).

menigte ook spreken moest van den rijken zegen, dien de HEERE in de toekomst schenken zou.

Dit was de boodschap die ik hun brengen moest:

19 Zóó zegt de HEERE der heirscharen:

Mijn zegen zal Ik u zoo rijkelijk te genieten geven, dat er slechts stof tot verheuging en blijdschap voor u wezen zal, en er voor de door u tot hiertoe onderhouden vastendagen geen plaats meer zijn zal. Uw vastendagen zal Ik in vroolijke feestdagen doen verkeeren door u zoo'n volheid van heil te schenken, dat de herinnering aan de vroegere rampen, die u getroffen hebben bij Jeruzalems val, zal worden uitgewischt en gij u slechts over den u ten deel gevallen zegen verblijden zult. Zoo zal er aan die vastendagen van u een einde komen. Het vasten op den negende van de vierde maand, waarop gij gedenkt hoe er een bres geslagen werd in Jeruzalems muur [1]), en het vasten op den tiende van de vijfde maand, op welken dag stad en tempel door de Chaldeeën in brand gestoken werden — over welken vastendag die mannen uit Bethel een vraag gedaan hebben [2]) — en het vasten op den derde van de zevende maand, ter herinnering aan den moord op den stadhouder Gedalja [3]), en ook het vasten op den tiende van de tiende maand, op welken dag de belegering van Jeruzalem aangevangen werd [4]), al die vastendagen die naar aanleiding van Jeruzalems verwoesting waren ingevoerd, zal Ik door het schenken van overvloedigen zegen voor het huis van Juda doen verkeeren in vreugde en vroolijkheid, in blijde jubeldagen en feestgetijden.

Om die blijdschap echt te genieten, moet uw hart echter recht staan tegenover God en menschen. Niet op het onderhouden van vastendagen komt het daarom aan, noch ook op het afschaffen daarvan — dat vasten of ook niet-vasten is een zuiver-menschelijke aangelegenheid [5]) — maar op het onderhouden van de geboden des HEEREN.

Hebt daarom de waarheid en den vrede lief, in uw onder-

---

[1]) Zie Jer. 39 : 2; 52 : 6 vv.
[2]) Zie 7 : 3.
[3]) Zie II Kon. 25 : 25 v.; Jer. 41 : 1 v.
[4]) Zie II Kon. 25 : 1; Jer. 39 : 1 .
[5]) Zie 7 : 5, 6.

ling verkeer en in uw rechtspleging. Want waar leugen en twist, onwaarachtigheid en verdeeldheid heerschen, daar kan geen blijdschap gesmaakt worden. Betracht daarom de waarheid jegens elkander en laat geen onderlinge verdeeldheid den zegen van u weren noch uw blijdschap verstoren, doch laat er het broederlijk samenwonen wezen, waarbij gij het goede voor elkander zoekt.

Zoo moge de zegen dien Ik schenken zal, een gezegende en heiligende uitwerking bij u hebben, opdat gij in staat zijt ten volle de blijdschap te genieten die in Mijn zegen gelegen is.

20 Zoo zegt de HEERE der heirscharen:
Zóó groot zal het heil zijn, waarbij uw vastendagen in feestgetijden veranderd zullen worden, dat ook de heidenen daardoor zullen worden aangelokt, en dat talrijke volken en de inwoners van vele steden niet, gelijk oudtijds, met vijandige bedoelingen, maar met heilbegeerige harten naar Jeruzalem zullen komen, om mèt u te deelen in het heil des
21 HEEREN. Ja, zij zullen elkander daartoe opwekken. Teleurgesteld in hun eigen goden, zullen de inwoners van de eene stad gaan naar de andere om te zeggen: „Komt, gaat toch met ons naar Jeruzalem om den HEERE te aanbidden en te vereeren, dien grooten God Die Zijn volk zoo gezegend heeft. Laat ons toch samen naar Jeruzalem trekken om door offers en gaven den HEERE gunstig te stemmen, en deel te nemen aan den dienst te Zijner eere. Wij gaan er zelf ook heen!"
22 Wat nu geschied is door de mannen van Bethel [1]), die gekomen zijn te Jeruzalem, zal dan niet slechts door één stad geschieden, maar door vele volken en machtige natiën. Vol verlangen om te deelen in het heil, door den HEERE aan Zijn volk verleend, zullen ze met heilbegeerte te Jeruzalem komen, dat het godsdienstige verzamelpunt der volken worden zal, om den HEERE der heirscharen eer te bewijzen en hulde te bieden! [2])

---

[1]) Zie 7 : 2.

[2]) In Oud-Testamentische taal wordt hier gesproken van het heil der kerk, gelijk die zal worden toegebracht uit alle geslacht en taal en volk en natie, vgl. Micha 4 : 1 v., Jes. 2 : 2 v., Jes. 60, Jer. 16 : 19 e.a.

23 Nog een laatste heilsbelofte mocht ik aan het volk prediken, om met deze tiende Godsspraak de toezegging van het toekomstig heil, dat de HEERE schenken zou, te besluiten:

Zoo zegt de HEERE der heirscharen:

Het heil dat Ik te genieten zal geven, zal zoo wonderheerlijk zijn, dat het de volken tot jaloerschheid verwekken zal. Wanneer zij zien dat een in ballingschap levende Jood zich reisvaardig maakt om als pelgrim naar Jeruzalem te gaan, dan zullen zij aanstonds begeeren mèt hem te gaan naar de plaats die Ik Mij ter woning verkoren heb [1]), om daar óók deel te hebben aan het heil, waar Mijn volk zich in verlustigen mag. Zóó groot zelfs zal de toeloop uit de volkerenwereld wezen, dat tien heidenen tegelijk, van allerlei taal en volk, met één Joodschen man zullen willen medegaan, om door hem naar Jeruzalem te worden geleid. Bij de slip van zijn overkleed zullen zij hem vastgrijpen om toch maar zeker te zijn dat ze onder zijn geleide Jeruzalem bereiken zullen. En hun zielsverlangen zal zich uiten in de dringende bede: „Laat ons toch met u gaan; neem ons toch mede naar uw heilige en gezegende stad Jeruzalem, want wij hebben gehoord dat God met u is. Dien God van u, door Wien gij zoo wondervol gezegend wordt, Dien willen ook wíj dienen, opdat wij deelen mogen in het heil dat uw God aan u schenkt."

Daarom moogt gij, teruggekeerde ballingen, nu ook goedsmoeds zijn. Geen kleinmoedigheid ten gevolge van uw klein getal en uitwendige geringheid vatte post in uw hart. De tempel waaraan gij nu bezig zijt te bouwen, heeft nog een grootsche toekomst, want uw God zal door de gansche wereld worden vereerd en aangebeden en Jeruzalem zal een stad zijn van het allergrootste gewicht, het middelpunt der Godsvereering van de gansche aarde.

---

[1]) Zie 8 : 3.

TWEEDE HOOFDDEEL: DE TOEKOMST VAN WERELDMACHTEN EN GODSRIJK. Hfdst. 9—14.

I. DE VAL VAN DE HEIDENWERELD EN DE REDDING EN VERHEERLIJKING VAN SION. 9 : 1—11 : 3.

I. *Gericht over de heidenvolken, wier overblijfsel echter in Gods volk wordt ingelijfd.* 9 : 1-7.

9 : 1 Een Godsspraak.

Het woord des HEEREN, door Hem uitgezonden in Zijn dienst om als Zijn werktuig te doen wat Hem behaagt, richt zich tegen het Medo-Perzische wereldrijk, dat om zijn tweeslachtig karakter aangeduid kan worden met den symbolischen naam Hadrach [1]), omdat het sterk en zwak, hard en week tegelijk is.

Tot dat land Hadrach behoort Damascus, waar het woord des HEEREN zijn intrek neemt om er zijn oordeelswerking tot gelding te brengen — want de HEERE houdt oppertoezicht over alle menschen [2]), niet alleen over alle stammen van Israël, maar ook over de heidenvolken. Ook in
2 Hamath, de groote Syrische stad aan den Orontes, welker gebied grenst aan dat van Damascus, zal het woord des HEEREN zijn intrek nemen om er zijn bestraffend werk te verrichten. En de beide Fenicische steden Tyrus en Sidon zullen evenmin aan de oordeelswerking van het woord des HEEREN ontkomen. Want in haar wijsheid heeft Tyrus — en ook Sidon — zich tegen den HEERE verheven en zichzelf God gewaand [3]). Maar al die wijsheid, welke die steden in haar sluwe geslepenheid in den handel ook mogen hebben ten toon gespreid, zal haar toch niet in staat stellen het

---

[1]) Hadrach is een door den profeet gevormden naam, samengesteld uit twee woorden, welke beteekenen: scherp, sterk en week, teer.
[2]) Vgl. Jer. 32 : 19.
[3]) Vgl. Ez. 28 : 2-5.

woord des HEEREN, dat de HEERE als Zijn dienstknecht
tegen haar zendt om haar hoogmoed te vernederen, buiten
3 haar veste te houden. Door die wijsheid is Tyrus machtig
geworden, en heeft het zich een schier onneembare
eilanden-vesting gebouwd, die zelfs de macht van een
Nebucadnezar heeft kunnen trotseeren [1]; door die wijs-
heid en ondernemingsgeest heeft Tyrus zich onnoemelijke
rijkdommen verworven en goud en zilver in zoo groote
menigte binnen haar wallen opgehoopt alsof het waarde-
loos stof of straatvuil ware.
4 Maar de Heere, Die het al gebiedt, zal die grootheid teniet
doen. Die rijke en machtige handelsstad, die trotsche konin-
gin der zeeën, is ten ondergang gedoemd. De Heere zal die
machtige en sterke stad toch veroveren en van haar kracht
en invloed berooven. Haar vermogen zal Hij in zee storten
en haar zelf overgeven aan het verterend geweld van het
vuur.
5 Ook de Filistijnsche steden zullen aan het oordeel niet
ontkomen.

De val van het machtige Tyrus zal hen van vrees doen
beven.

Askelon, ziende hoe Fenicië ten onder gaat, zal met vrees
vervuld worden, en Gaza, het „machtige" [2], zal hevig sid-
deren van angst, evenals Ekron, omdat door Tyrus' val al
hun hoop, van achter die machtige stad te kunnen schuilen,
vernietigd is. Nu die sterke veste gevallen is, ligt de weg voor
den uit het Noorden komenden overweldiger naar de Filis-
tijnsche kustvlakte open. Uitroeiing en ondergang staan nu
dien Filistijnschen steden te wachten. Gaza wordt een on-
beteekenende stad zonder koning, daarom ook zonder in-
vloed en macht. Ontvolking is het lot dat Askelon te wach-
6 ten staat, terwijl er in Asdod gespuis wonen zal, een mengel-
moes van minderwaardige elementen. Eenzelfde lot zal al
dien steden der Filistijnsche vlakte wedervaren.

Zoo zal Ik den trots der Filistijnen te schande maken, en
alle heerlijkheid van die eens zoo machtige en gevreesde
vijanden van Israël verdelgen. Hun koningschap en hun adel,
hun versterkte steden en hun nationaliteit, al die heerlijk-

---

[1]) 13 jaar lang heeft Nebucadnezar de stad vruchteloos belegerd.
[2]) De naam Gaza beteekent „de machtige".

heid en macht, waar zij eenmaal zoo fier en stout zich op
7 verhieven, het is al ten ondergang gedoemd. Zij zullen Israël geen kwaad meer doen; Ik zal hun doen gevoelen de meerderheid van Mijn volk Israël door aan hun afgodendienst een einde te maken en hen te brengen tot het in-acht-nemen van de Joodsche spijs- en offerwetten. Aan hun gewoonte, om het vleesch te eten met het bloed, wat in strijd is met de voorschriften die Ik gegeven heb [1]), zal Ik met geweld een einde maken, evenals aan hun gruwelijke practijk om het vleesch van afgodenoffers te eten en allerlei andere onreine spijze. Door het gericht over hun steden en tempels, hun rijkdommen en schatten, zal Ik aan die heidensche practijken en afgodische offermalen een einde maken.

Nochtans zal er ook van die aldus getuchtigde en vernederde Filistijnen nog een overblijfsel zijn, dat Mij zal toebehooren, dat bij Mijn volk zal worden ingelijfd en geteld zal worden onder de geslachten van Juda [2]). Dat overblijfsel uit Ekron en de andere steden der Filistijnen zal in Mijn volk worden opgenomen en daarmede geheel samensmelten, evenals het gegaan is met de oude bewoners van de Jebusburcht, die na de verovering van de Sions-burcht door David, Israëls godsdienst hebben aangenomen en in het volk des HEEREN werden ingelijfd [3]) [4]).

2. *Heil voor Gods volk in de komst van den Vredevorst.* 9 : 8-10.

9 : 8 Terwijl de omringende heidenvolken aldus door gerichten

---

[1]) Zie Gen. 9 : 4, Lev. 17 : 10, 11, 14; 19 : 26.

[2]) Vgl. Psalm 87 : 4.

[3]) Denk b.v. aan Arauna den Jebusiet, II Sam. 24 : 16 vv.

[4]) De aanvankelijke vervulling dezer profetie is te zien in den veroveringstocht van Alexander den Groote, die na den slag bij Issus (333) door Syrië en Palestina naar Egypte trok, waarbij Damascus werd veroverd, terwijl Sidon en andere steden in Fenicië zich vrijwillig onderwierpen en Tyrus na een beleg van zeven maanden ingenomen werd. Meer zuidelijk werd ook Gaza in het land der Filistijnen door bestorming genomen, terwijl Jeruzalem zich op gunstige voorwaarden aan Alexander onderwierp. In den daarop volgenden tijd zijn de in Kanaän gevestigde heidensche volken voor het grootste gedeelte langzamerhand in Israël opgenomen. Haar wezenlijke vervulling vindt deze profetie echter eerst in Christus, ten volle bij Zijn wederkomst, wanneer het rijk van Christus over de heidenvolken den volkomen triomf zal hebben behaald, waarvan in de volgende verzen sprake is.

getroffen zullen worden, zal het land van Juda onder Mijn hooge bescherming staan. Want dat is Mijn huis, waar Ik Mijn woning opgeslagen heb [1]). Daarom zal Ik Mij legeren voor Mijn huis om het te beschermen tegen vijandelijke legermachten, die in de een of andere richting langs Juda's grenzen trekken. Als de Bewaarder Israëls zal Ik er voor waken dat geen overweldiger hen meer overvalle om hen onder den voet te loopen, gelijk in de oude tijden door Egypte en Assur en Babel en in deze dagen laatstelijk nog weer door de Perzische wereldmacht geschied is. Zoo iets zal zich niet meer herhalen. Want met eigen oogen heb Ik gezien [2]), wat ellende voor Mijn volk daaruit voortvloeit en onder welken zwaren druk Mijn volk, dat voor een groot deel nog in ballingschap vertoeft, gebogen gaat. Die ellende
9 en druk zullen echter plaats maken voor verlossing en heil, waar Ik Mijn volk in zal doen deelen door de komst van den van ouds hun toegezegden Messiaanschen Vredevorst.

Verheugt u daarom zeer, gij inwoners van Sion! Juicht, gij inwoners van Jeruzalem! Geen vreemde dwingeland zal u meer overheerschen, maar uw eigen van ouds u toegezegde Koning, Die slechts door recht en gerechtigheid Zich zal laten leiden, zal tot u komen met Zijn heil! Met gerechtigheid zal Hij de armen des lands richten en de verdrukten recht doen op hun klacht [3]). Geen vijandelijke macht zal Hem beletten Zijn verdrukt volk te helpen aan hun recht, omdat God Zelf Hem ter zijde staat en voorziet van al wat Hij tot uitoefening van Zijn rechtvaardige bewindvoering van noode heeft.

Niet als een pralend heerscher zal Hij verschijnen, met groot vertoon van uiterlijke macht; Hij zal veeleer in de geringheid van Zijn volk deelen, en Zelf ook nederig en gering zijn. Daarom zal Hij ook de Helper der geringen en verdrukten zijn en Zich niet te hoog achten om te hooren naar hun klacht.

Zoo zal Hij ook niet op een fier strijdros Zijn intocht houden, doch tot u komen in alle nederigheid, rijdende op een ezelsveulen, op het jong eener ezelin [4]). Zonder den

---

[1]) Vgl. Hos. 8 :1; 9 :15; Jer. 12 : 7.
[2]) Vgl. Ex. 2 : 25; 3 : 7.
[3]) Vgl. Jes. 11 : 4, Ps. 72.
[4]) Deze breede omschrijving is niet slechts poëtische herhaling; uit Matth.

stralenden luister, waar wereldheerschers mee pralen, zal Sions Koning komen, eveneens zonder uiterlijke macht van
10 paarden en strijdwagens. Zijn rijk zal een vrederijk zijn, dat niet door wereldsche macht noch door wapengeweld gegrondvest zal worden. Daarom zal Ik al wat aan den krijg herinnert, uit Zijn rijk wegdoen. De strijdwagens en paarden, waarin de wereldrijken hun sterkte zoeken, zal Ik uit Efraïm en Jeruzalem uitroeien en verdelgen, ook de oorlogsboog, evenals alle krijgswapens, zal verbroken worden.

Zoo zullen de beide eertijds gescheiden rijken van Efraïm, het voormalige Tienstammen-rijk, en van Juda, met zijn hoofdstad Jeruzalem, onder dezen Vredevorst tot het ééne Messiaansche Godsvolk zijn samengevoegd. Het vrederijk zal zijn aangebroken, dat zich niet tot Israël zal beperken, maar zich ook tot de heidenen uitbreiden zal. Ver buiten de grenzen van het aardsche Kanaän zal de heerschappij van dezen Vredevorst zich uitstrekken, waar Hij den vrede tusschen de volken zal tot stand brengen, en door Zijn spreken en door de rechtvaardige vonnissen die Hij velt, aan hun geschillen en oorlogen een einde maken zal. Niet met het zwaard zal Hij de volken onderwerpen, maar door de kracht Zijns woords zal Hij de volken winnen en Zijn geestelijk rijk onder hen oprichten. En dat zal een vrederijk zijn, waar alles door den vrede bloeien zal, en dat zich uitstrekken zal van waar de zee aan het eene wereldeinde spoelt tot waar de wereld aan haar andere einde weder door zeeën begrensd wordt; een vrederijk, dat zich uitstrekken zal van den Eufraat in het verre Oosten tot aan de einden der aarde [1]).

3. *Bevrijding van Israëls achtergebleven ballingen en overwinning op de vijanden.* 9 : 11 — 10 : 3a.

9 : 11 Ook over uw gevangenen, o Sion, die nog in de ballingschap zijn achtergebleven, zal Ik Mij ontfermen. Ter wille

---

21 : 2 en 7 blijkt, dat Jezus niet slechts een ezelsveulen tot zich brengen liet, waarop Hij Zijn intocht in Jeruzalem hield, maar een ezelin met haar veulen, hoewel Jezus toch slechts op één dier rijden kon. De ezelin moest meekomen, opdat te meer zou blijken dat Jezus de door Zacharia voorspelde Vredevorst was.

[1]) Na de aanvankelijke vervulling van deze profetie in Christus' eerste komst en Zijn intocht in Jeruzalem, zal de finale vervulling van deze profetie eerst aanschouwd worden in het toekomstige vrederijk van de nieuwe bedeeling.

van het verbond, dat Ik eenmaal met uw vaderen gesloten
heb aan den voet van den Sinaï, welk verbond met bloed-
sprenging bezegeld is [1]), zal Ik die achtergebleven ballin-
gen, die nu in den kerker der ballingschap als in een put
zonder water nog gevangen zijn [2]), daaruit verlossen en, van
den druk bevrijd, als een vrij volk in hun eigen land doen
12 wonen. Daarom, omdat Ik Mijn verbond gedenk, moogt gij,
gevangenen, die nog in den kerker der ballingschap achter-
gebleven zijt, vervuld zijn met hoop en goede verwachting
koesteren, omdat nog een blijde en heilrijke toekomst voor
u weggelegd is.

Keert daarom weder tot Sion, tot den burcht, waar gij
onder Mijn bescherming [3]) veilig zijt voor de macht des
vijands. Ondanks alle dreiging en leed die er nog zijn, doe
Ik ook heden, op dezen dag der bevrijding, nu de verlossende
oproep van weder te keeren naar Sion u in de ooren klinkt,
de verzekering u hooren dat Ik het doorgestane leed u dub-
bel vergelden zal door een dubbele mate van heerlijkheid.
13 Zelf zal Ik u helpen om in den strijd tegen uw vijanden
de overwinning te behalen. Ik zal de eigenlijke Strijder zijn.
Juda zal Ik spannen als Mijn boog en Efraïm als pijl daar-
op leggen. Vereend zal Ik alle Israëlieten doen optrekken
ten strijde. Gezamenlijk zal Ik uwe zonen, o Sion, de zonen
van gansch Israël, aanvuren ten strijde, tegen uwe zonen,
o Griekenland; ja Ik zal u, o Sion, het vereenigde Godsvolk,
maken tot een heldenzwaard in den strijd tegen de Grieksche
wereldmacht, in den strijd tegen de Macedonisch-Grieksche
monarchie [4]).
14 En als dan de legermachten tegenover elkander staan, zal
de HEERE over hen verschijnen om het strijdtooneel te
overzien en Zijn volk in den strijd Zijn bijstand te verleenen.
Als een geweldig strijder zendt Hij Zijn pijlen uit in bliksem-
snelle vaart, die op vreeselijke wijze hun vernielende wer-
king zullen doen. Na dat salvo dier bliksemende pijlen komt
het signaal tot den aanval. Met bazuingeschal zal de Heere
HEERE het teeken tot den aanval geven en met vernielend

---

[1]) Zie Exod. 24 : 8.
[2]) Vgl. Gen. 37 : 24, Jer. 38 : 6.
[3]) Zie 9 : 8.
[4]) Zie Dan. 8 : 21.

geweld op den vijand instormen, als de voortjagende Zuiderstorm, die door zijn ontzaglijke kracht den hemel in beroering brengt. Zoo zal de HEERE door Zijn verschijning, door
15 Zijn ingrijpen in den strijd, de vijanden van Zijn volk, de Grieken, verschrikken, Sions zonen echter zullen in den strijd beveiligd worden, daar de HEERE der heirscharen, de God der hemelsche legermachten, hen als een schild zal beschutten. Daarom zullen zij hun vijanden kunnen verdelgen, zoo volkomen, dat ze als een verscheurende leeuw hun vleesch zullen eten en hun bloed zullen drinken [1]). Zij zullen die met slingersteenen gewapende vijanden onder den voet loopen en vertreden, zooals steenen onder den voet vertreden worden. Ja, zij zullen hun bloed drinken tot zij er dronken van worden met een getier als van iemand die van wijn dronken is. Zij zullen vol worden van bloed als een bekken, waarin het bloed van de offerdieren opgevangen wordt; ze zullen er mee besprengd worden als de hoeken van het altaar, waaraan het offerbloed gesprengd wordt [2])
16 Zoo zal de HEERE hun God hen te dien dage verlossen. Gelijk een herder zorg draagt voor zijn kudde, zoo zal de HEERE hun God voor Zijn volk zorg dragen en hen beschermen, en hen kronen met eer en heerlijkheid. Dit zal de HEERE aan hen doen, omdat de Israëlieten gekroonde steenen zijn, die als edelsteenen zullen fonkelen en schitteren in Zijn land. Ja, als edelsteenen zullen zij schitteren in heerlijken glans. Zoo heerlijk zal het volk zijn, wonderschoon van voorkomen, wondergroot zijn schoonheid en pracht, door de rijke zegeningen die de HEERE hun verleenen zal van koren en most, waardoor jongelingen en maagden in schoonheid zullen bloeien.
10 : 1 Om dien zegen wil de HEERE echter ook gebeden zijn. Dat zij, die die dagen van zegen en heil zullen beleven, er den HEERE dan ook om vragen dat Hij dien milden stroom van zegeningen op hen doe neerdalen. Ja, vraagt van den HEERE dat Hij regen geve ten tijde des spaden regens, opdat niet alleen ten tijde van den vroegen regen het winterkoren gezaaid moge worden, maar ook door den spaden regen het winterkoren moge rijpen en de korrel zich zette.

---

[1]) Vgl. Num. 23 : 24.
[2]) Zie Lev. 1 : 5, 11; 3 : 2 e.a.

Vraagt het van den HEERE, want de HEERE is het Die de bliksemstralen als voorboden van den regen formeert en Die op allen die er Hem om bidden, overvloedige plasregens doet neerdalen die het veld vruchtbaar maken, en Die hun kruid schenkt op den akker tot voedsel voor mensch en beest.

De HEERE is het, Die dat alles werkt en doet. Van Hem moet het daarom gevraagd, van Hem moet het verwacht
2 worden. Want de huisgoden, die men om orakels vraagt, en van wie men den zegen voor huis en akker wil verwachten, spreken valschheid en stellen teleur. En de waarzeggers en valsche profeten, tot wie men zich wendt [1]), opdat zij door een gunstige voorzegging hulp zouden bieden, zij storten met hun leugenachtige voorspellingen het volk in het ongeluk. Want hun visioenen zijn leugen, en hun droomen bedrog, en de troost dien zij bieden, is ijdel. Daarom is het volk om het vertrouwen, dat zij op al die dingen gesteld hebben, getroffen door het oordeel der ballingschap, waarin zij verstrooid zijn als schapen die geen herder hebben. Daarom ook is er nog altijd die druk, waaronder zij gebogen gaan, omdat er geen koning is die over zijn volk waakt en voor hen zorg draagt, gelijk een herder voor zijn kudde.
3a Want over de herders en bokken is Mijn toorn ontbrand; den koningen en leidslieden des volks heb Ik Mijn straf doen ondervinden en bij den ondergang des volks zijn zij om hun zonden het allereerst door het oordeel getroffen [2]).

4. *Volledige overwinning en herstel als van ouds.*
10 : 3b-12.

10 : 3b In tegenstelling met de leidslieden des volks, tegen wie Zijn toorn ontbrand is, zal de HEERE der heirscharen, de

---

[1]) Vgl. 13 : 2.

[2]) De aanvankelijke vervulling dezer profetie is geschied in de eeuwen tusschen Zacharia en de komst van Christus, in den terugkeer van velen tot het land der vaderen (de belofte van vs 11 en 12) en in den zege-rijken strijd der Maccabeeën tegen het (uit het Grieksche rijk voortgekomen) Syrische rijk (de belofte van vs 13 vv.). De wezenlijke vervulling is echter gelegen in de toebrenging van alle uitverkorenen tot het geestelijk Sion, de kerk van Christus, en eenmaal tot het hemelsch Jeruzalem, en in de bescherming die Christus thans aan Zijn kerk verleent en den eeuwigen triumf waarin Hij ons met Zich zal doen deelen.

getrouwe VerbondsGod van Zijn volk en de God der hemelsche legermachten, Zijn volk, het huis van Juda, dat mèt Efraïm toch Zijn kudde is, opzoeken en tot hen komen met Zijn genade en gunstbetooning. Al waren zij tot nu toe ook gelijk aan vreesachtige en weerlooze schapen, de HEERE zal hen maken tot Zijn schitterend strijdros, waarop Hij als een Koning zege-rijk ten strijde trekt. Zoo zal Hij Zijn volk in den strijd tegen hun vijanden de overwinning schenken.

4 Ja, voor het geheele staatsleven van Zijn volk zal de HEERE zorg dragen en alles geven wat daarvoor noodig is. De HEERE zal den grondslag geven waarop het gebouw van het staatsleven verrijzen kan, en verder ook alles wat voor de inrichting en in-stand-houding van het staatswezen noodig is, gelijk de pinnen noodig zijn bij de inrichting van een huis [1]). Dan zal de HEERE aan dat krachtig gemaakte volk ook wapenen schenken, en aanvoerders, machthebbers, die niet — zooals eertijds de vreemde overweldigers — het volk des HEEREN zullen verdrukken, maar die de rollen veeleer zullen omkeeren en over de vijanden als machthebbers zullen heerschen. Zoo zal de HEERE in alles voor Zijn volk zorg dragen en hun alles geven wat zij van noode hebben.

5 En aldus ten strijde toegerust, zal Juda zijn vijanden vernietigen. Als helden zullen zij zijn, die met heldenmoed hun vijanden te lijf gaan en in het stof der aarde vertreden, terwijl in de hitte en het gewoel van den strijd het stof der aarde opvliegt. Strijden zullen zij, met onweerstaanbare kracht, want de HEERE is met hen. Daarom zal hun strijd door des HEEREN bijstand ook met de zege worden bekroond, zoodat hun geduchte tegenstanders tevergeefs op hun paarden en strijdmiddelen zullen steunen.

De overwinning is hunner, omdat de HEERE met hen is!

6 Aan die worsteling zal niet alleen Juda, maar ook het vroegere rijk van Israël deelnemen. Juda zal Ik sterk maken en aangorden met kracht, en het huis van Jozef, het voormalige rijk der tien stammen, zal Ik uit de ballingschap verlossen en hun geven dat zij weder in het land der vaderen wonen mogen. Want Ik zal Mij over hen ontfermen. Aan

---

[1]) Vgl. Jes. 22 : 23, waar de pin of nagel ook gebruikt wordt om een persoon mee aan te duiden.

hun verwerping zal een einde komen, en het zal met hen weer zijn als van ouds; ja zoo volledig zullen zij hersteld worden in het volle bezit van de goederen des verbonds, dat het zijn zal alsof Ik hen niet verstooten had. Want Ik ben de HEERE, de getrouwe VerbondsGod, Die aan het verbond gedenk; Ik ben hun God, en zal hen daarom verhooren, en Mijn oor neigen tot hun geroep en hen verlossen uit allen nood.

7 Zoo zal ook Efraïm aan den strijd deelnemen, en niet minder heldhaftig zijn dan Juda. Blijde van hart, als had de wijn alle vrees en zorg weggenomen, zullen zij zich opmaken ten strijde. Ook hun zonen zullen zien welke heilige moed en bezieling ten strijde er bij de vaderen gevonden wordt; zij zullen zich daarover verheugen en Gods hand daarin erkennen; daarom zullen zij den HEERE de eere daarvan geven en zal hun hart opspringen van vreugde in den HEERE, Die de ellende der ballingschap heeft doen veranderen in zege en heil.

8 Ja, Ik zal ze bij elkaar fluiten en verzamelen. Zooals men bij iemand op verren afstand, die met de stem niet te bereiken is, met fluiten tracht diens opmerkzaamheid te trekken, zoo wil Ik het doen met dat deel van het volk, dat nog niet in Kanaän is weergekeerd, maar nog op verren afstand, in den vreemde, vertoeft. Ik wil ze bevrijden uit de macht hunner onderdrukkers en hen bijeenvergaderen en doen wederkeeren naar hun land, waar zij weer even talrijk zullen zijn als zij vroeger geweest zijn.

9 Ik heb hen wel verstrooid onder de volken, zooals zaad dat uitgestrooid is, maar zij zijn daar toch niet met de heidenen saamgesmolten, en als afzonderlijke natie niet ten onder gegaan. Ook daar in den vreemde, in verren lande, zullen zij Mijner gedenken; daarom zullen zij in het leven gespaard blijven, zij met hun kinderen, en zullen zij zoo, in gezinsverband, familie met familie, terugkeeren naar het land der vaderen om daar te wonen.

10 Uit Noord en Zuid zal Ik hen verzamelen en doen wederkeeren. Uit Egypteland, waar oudtijds het volk in den druk der slavernij zuchtte bij de tichelovens, en uit Assyrië, waarheen de tien stammen in ballingschap zijn gedeporteerd, uit àlle oorden van ballingschap en slavernij, wáár Judeeërs

ook verstrooid mogen zijn, zal Ik ze vergaderen en doen terugkeeren. Uit Egypteland, waarheen in Jeremia's dagen na den moord op Gedalja een groot aantal Judeeërs is uitgeweken [1]), en nu vertoeft in den vreemde, en uit de landen van het Oosten zal Ik hen wederbrengen naar het land Gilead en den Libanon. Maar in zóó grooten getale zullen zij terugkeeren, dat er zelfs in dat uitgestrekte gebied met inbegrip van het Over-Jordaansche Gilead en den Libanon voor de wederkeerenden geen ruimte genoeg wezen zal.

11 Gelijk eertijds bij de uitleiding van het oude volk uit het diensthuis van Egypteland, zoo zal ook nu de HEERE Zelf den terugkeer der verstrooide ballingen bewerken door het vernederen der wereldmachten; de HEERE zal ook nu den weg voor hen banen. Gelijk de HEERE in Mozes' dagen Zijn volk in de wolkkolom vóórging om hun een pad te banen door de Schelfzee, toen zij tusschen de bergen en de zee besloten waren en hun ondergang gekomen scheen, zoo zal het ook nu zijn. De golven der zee zal de HEERE slaan, zoodat ze op Zijn machtswoord gehoorzaam moeten buigen en uiteenwijken; de diepten der rivieren, van Nijl en Eufraat, zullen worden blootgelegd. De hoogmoed van Assur zal worden neergeveld, en de scepter van Egypte zal wijken. Alle heerschappij en heerlijkheid der wereldrijken zal worden teniet gemaakt en te gronde gaan door de grootheid van 's HEEREN macht.

Zoo zal onder 's HEEREN veilig geleide en machtige
12 hoede Zijn volk ongehinderd uit alle oorden van ballingschap en verstrooiing wederkeeren naar het land der vaderen, waar zij een machtig volk zullen zijn, omdat de HEERE, de Almachtige, hun Sterkte is. En in de blijde zekerheid dat zij in den HEERE de bron hunner kracht hebben, zullen zij in vertrouwen op Zijn Naam hun levensreis vervolgen, voortvarende van kracht tot kracht, spreekt de HEERE, de getrouwe VerbondsGod van Zijn volk.

5. *Ruimte voor het talrijke volk!* 11 : 1-3.

11 : 1 Open, o Libanon, uw deuren, opdat het vuur uw cederen vertere en gij bewoonbaar gemaakt moogt worden voor het

[1]) Zie Jer. 43 : 1 vv.

in grooten getale weergekeerde volk des HEEREN, dat ook den Libanon en het Over-Jordaansche Gilead met Basan ter woonplaats van den HEERE ontvangen zal [1]).

2 Huilt, gij cypressen, want de ceders zijn gevallen. Heft daarom een klaaglied aan over den val dier trotsche woudreuzen, want gij zult in het lot van Libanons cederen deelen en eveneens moeten vallen om plaats te maken ter woning voor het weergekeerde Israël.

Ook in het Over-Jordaansche Basan zal jammergeschrei opgaan, want Basans machtigen eiken zal het niet beter vergaan dan het ontoegankelijke cederwoud van den Libanon. Als Israël zijn woning opslaat in den Libanon en in Basan, zal het natuurschoon moeten wijken om ruimte te maken voor het talrijke volk.

3 Ook Basans beroemde weiden zullen daar niet aan ontkomen, zoodat de herders een klaagzang aanheffen en jammeren om de verwoesting van hun lustoord, hun liefelijke weiden.

Ja zelfs de weelderige plantengroei aan de oevers der Jordaan, waar het wild gedierte huisvestte, zal moeten wijken om plaats ter woning te bieden aan de talrijke menigte van het wedergekeerde volk, zoodat het gebrul der jonge leeuwen, verjaagd uit hun schuilplaatsen, zal opgaan om die verwoesting van de pracht van de Jordaan.

---

[1]) Zie 10 : 10.

II. ISRAËL ONDER DEN GOEDEN EN DEN SLECHTEN HERDER. 11 : 4-17.

1. *De goede herder.* 11 : 4-14.

11 : 4 Om uit te beelden de trouwe en liefdevolle zorg des HEEREN voor Zijn volk, waarvoor slechts ondank van de zijde des volks Zijn deel zou zijn, zoodat dan ook Zijn zorg voor Zijn volk een einde nemen zou, gaf de HEERE mijn God mij bevel enkele symbolische handelingen te verrichten, waarbij ik den HEERE Zelf voorstellen moest.

In visionairen toestand doorleefde ik daarop dat alles, van het woord des HEEREN dat tot mij kwam en van de handelingen die ik te verrichten had.

Zoo gaf de HEERE mijn God mij bevel dat ik de kudde schapen weiden moest, die tot nu toe beschouwd werd als schapen die voor de slachtbank bestemd waren, waar niemand
5 medelijden mede heeft. De koopers dooden en wurgen ze ongestraft, de verkoopers verheugen zich over de gemaakte winst, waar ieder van hen zegt: „Geloofd zij de HEERE, dat ik rijk geworden ben", terwijl de herders die over de kudde aangesteld zijn, zich niet bekommeren om haar lot en de kudde niet sparen, maar haar overgeven ter slachting.

Aan dien droeven toestand moest nu een einde komen; daarom gaf de HEERE mijn God mij bevel dat ik de kudde weiden moest en als een trouwe herder voor haar moest zorg dragen.

6 Om hen voor hun zonden te straffen, had de HEERE Zijn volk aan de wereldmachten overgegeven. Waar nu echter die volken de hun verleende macht misbruikten en het volk des HEEREN, dat zij slechts tuchtigen mochten, geheel vernietigen wilden, daar zou de HEERE nu als Herder over Zijn volk Zich ontfermen. Daarom zeide de HEERE mij dat ik als herder voor de kudde moest zorg dragen, want — zegt de HEERE — Ik zal de volken der aarde, in wier midden

Mijn volk woont en die Mijn volk als slachtschapen behandelen, voortaan niet meer sparen, dat zij nog langer ongestraft naar willekeur over Mijn volk heerschen kunnen, maar zie! Ik zal de volken overleveren aan burgeroorlogen en tyrannie, dat de een tegen den ander opstaat en zij door onderlinge verdeeldheid hun kracht verteren en de aarde te gronde richten, zonder dat Ik hen uit de hand dier geweldplegers redden en aan die zelfvernietiging een einde maken zal.

7 Zoo deed ik dan naar het woord des HEEREN en ik weidde de slachtschapen, waarbij ik als herder tegelijk ook voor de kleinen en zwakken, voor de ellendigen onder de schapen, zorg droeg. En ik nam twee herdersstaven, waaraan ik symbolische namen gaf om tot uitdrukking te brengen het heil dat de kudde door mijn herderschap zou ten deel vallen. Den eenen staf noemde ik *Liefelijkheid* en den andere noemde ik *Saambinding*. De eerste staf was heenwijzing naar de gunst Gods, waardoor zij tegen kwade behandeling van de zijde der heidenvolken beschermd werden, door den staf Saambinding zou hun de zegen van broederlijke eensgezindheid en saambinding ten deel vallen.

8 Zoo weidde ik de kudde. Mijn eerste daad die ik als herder voor de kudde verrichtte, bestond hierin dat ik drie herders in één maand verdelgde. 't Waren drie van die herders, die de kudde wurgden [1]) en die ik nu verdelgde om de kudde van hun tyrannie te bevrijden. Het Babylonische, Medo-Perzische en Macedonische wereldrijk, die de kudde des HEEREN als slachtschapen mishandelden, werden zoo achtereenvolgens door mij vernietigd. Elk dezer wereldmachten had een volle tijdmaat van tien dagen ontvangen om zijn macht tot volle ontplooiïng te kunnen brengen, maar onvermoeid bracht ik den een na den ander ten onder en vernietigde hun macht, in drie maal tien achtereenvolgende dagen, zoodat in het korte tijdsverloop van één maand die wereldmachten waren weggevaagd.

Hoewel ik aldus de kudde uit de hand dier vreemde herders en wreede overheerschers verloste, weigerden zij nochtans mij als goeden herder te erkennen en gehoorzaam

[1]) Van wie in vs 5 sprake is.

te volgen. Daardoor werd ik verdrietig en ongeduldig over de kudde, en ook zij kregen een tegenzin tegen mij.

9 Daarom zeide ik: Ik wil u niet meer weiden; ik zal u aan uw lot overlaten. Laat sterven wat sterft, en laat omkomen wat omkomt, en laten de overigen elkander opeten en te gronde richten. Ik trek mijn hart en hand van u af.

10 Ten bewijze daarvan nam ik mijn staf Liefelijkheid en ik verbrak hem om het verbond te vernietigen dat de HEERE ten gunste van Zijn kudde met de volken gesloten had[1]), hierin bestaande dat Hij, als uitvloeisel van Zijn goedgunstigheid jegens Israël, den volken der aarde de verplichting opgelegd had om Israël niet te beschadigen en te verderven.

11 Door het verbreken van mijn staf Liefelijkheid was 's HEEREN goedgunstigheid jegens Zijn volk teniet gedaan, en daarmede was ook het verbond verbroken dat de HEERE ten gunste van Israël met de volken gemaakt had, zoodat Israël aan de volken werd prijs gegeven en wederom als een kudde slachtschapen was in de hand van vreemde en wreede overheerschers.

Door die vijandige houding der volken na het verbreken van den staf Liefelijkheid kwamen de ellendigen onder de schapen, die op mijn daad nauwkeurig acht geslagen hadden, tot de erkentenis dat het 's HEEREN woord was dat ik gesproken had, en dat ik in 's HEEREN naam alzoo gehandeld had. Het waren de vromen in den lande, die op Gods Woord acht gaven, die aldus tot de erkentenis kwamen dat het de HEERE Zelf was Die stond achter mijn woorden en daden.

12 Om te zien of mijn volk mijn herderschap waardeerde, of ze mijn dienst erkenden en de voortzetting er van begeerden, sprak ik daarna tot hen: Indien het goed is in uw oogen, geeft mij dan mijn loon, en indien niet, laat het dan.

Het loon dat zij mij hadden moeten geven, was boete en geloof, ootmoedige gehoorzaamheid en dankbare liefde. Zij wogen mij echter als loon toe de kapitale som van dertig zilverlingen, hetzelfde bedrag dat ook betaald moest worden als vergoeding voor een gedooden slaaf[2]). Ze gaven

[1]) Vgl. Hos. 2 : 17, het verbond dat God sluit met de dieren, dat ze Zijn volk niet schaden zullen, en het verbond met de steenen en de dieren des velds, Job 5 : 23, vgl. Ezech. 34 : 25.

[2]) Zie Exod. 21 : 32.

daarmede te kennen dat ze mijn dienst niet hooger aansloegen dan de arbeid van een slaaf!

13 Daarom zeide de HEERE, in Wiens naam ik als herder mijn loon van het volk gevraagd had, en Dien zij met het betalen van dien schandelijken prijs beleedigd hadden, tot mij: Een kostelijk loon, dat zij Mij waardig gekeurd hebben! Neem dat geld, en werp het ten teeken van verachting voor de voeten van den pottenbakker, dien gij daar op het tempelplein ziet!

Zoo nam ik die dertig zilverlingen, en ik wierp ze voor de voeten van den pottenbakker, die op dat oogenblik juist in den tempelvoorhof was. De in dat verachtelijke loon tot uiting komende ondankbaarheid des volks kwam daarmede in het huis des HEEREN, voor Gods aangezicht, opdat de HEERE het volk daarvoor rekenschap afeischen zou.

14 Toen het volk zoo openlijk zijn afkeer van mijn herderschap te kennen gegeven en mijn herderschap verworpen had, verbrak ik als 's HEEREN herder den tweeden staf, dien ik genomen had om het volk te weiden, den staf Saambinding, ten bewijze dat ik nu mijn hart en hand geheél van het volk afgetrokken had en aan mijn herderschap over hen een einde gekomen was. Gelijk weleer Juda en Israël van elkaar gescheiden waren in twee vijandig-tegenoverelkaar-staande rijken, zoo werd door het verbreken van de staf Saambinding nu ook de onderlinge eenheid en eensgezindheid van het volk verbroken en teniet gedaan. Van God verlaten, door het verbreken van den staf Liefelijkheid, zouden ze nu ook elkaar verteren en in partijen en partijschappen uiteenvallen, en zou de vloek ten volle aan hen in vervulling gaan, waar ik van gesproken had dat zij elkander zouden opeten en onderling te gronde richten [1]).

2. *De slechte herder.* 11 : 15-17.

11 : 15 Daarna zeide de HEERE tot mij, in denzelfden visionairen toestand waarin ik het voorgaande doorleefd had, dat ik mij nogmaals als herder uitrusten moest, nu niet als een goede herder, met herdersstaven Liefelijkheid en Saambin-

[1]) Zie vs 9.

ding, maar nu als een dwaze, een slechte en goddelooze herder.

16 Want, zeide de HEERE, zie, Ik zal een herder in dit land verwekken, Ik zal hier een heerscher brengen, die niet slechts de kudde geheel zal verwaarloozen, maar die haar ook zal verslinden en verteren. Naar wat door afzwerven verloren dreigt te gaan, zal hij niet omzien; de verdoolde en verstrooide schapen zal hij niet zoeken, de gewonde en beschadigde dieren niet verbinden en heelen; wat nog geen letsel ondervonden heeft, zal hij toch aan den ondergang prijs geven door het niet te verzorgen. Zoo zal hij de kudde geheel verderven en te gronde richten. In plaats van de kudde zal hij zichzelf weiden, door het vleesch van de vette dieren te eten, waarbij hij zóó grondig zal te werk gaan, dat hij zelfs hun hoeven splijten zal, om het laatste vezeltje vleesch en het laatste spiertje vet toch maar te bemachtigen [1]).

17 Voor dit optreden zal deze tyran echter zelf de straf ook ontvangen. De vloek zal over hem komen.

Wee dien nietswaardigen herder, die de schapen in den steek laat!

Waar hij met zijn arm de kudde niet beschermd en verzorgd heeft, moge door het zwaard zijn rechterarm worden afgehouwen!

Waar hij met zijn oog over de kudde niet gewaakt heeft, moge door het zwaard zijn rechteroog uitgestoken worden! Ja, in alle opzichten moge hij door den vloek getroffen worden en de vloek op hem neerdalen!

Verdorren, geheel verdorren moet zijn arm!

En zijn rechteroog, het moge verduisterd worden, dat er geen licht in overblijft!

---

[1]) Bij dien dwazen herder hebben we hoofdzakelijk aan het Romeinsche rijk te denken, in welks macht het Joodsche volk na de verwerping van den in Christus gezonden goeden Herder overgeleverd is. De in vs 16 voorzegde verslinding van de kudde is in de vernietiging van Israëls volkshestaan bij Jeruzalems verwoesting in vervulling gegaan.

III. ISRAËLS WONDERBARE UITREDDING, BEKEERING EN HEILIGING. 12 : 1—13 : 6.

1. *Jeruzalem aangevallen en uitgered.* 12 : 1-9.

12 : 1 De Godsspraak van het woord des HEEREN over Israël. Spreuk van den HEERE, Die dagelijks den hemel uitspant als een dunne doek en de aarde vaststelt op haar grondvesten, Die ook steeds den geest des menschen in zijn binnenste formeert en bij al zijn overleggingen bestuurt en leidt; Godsspraak van Hem Die als Schepper van het heelal en als Formeerder van des menschen geest in zijn binnenste de Almachtige is, aan de verwerkelijking van Wiens woord daarom niet de minste twijfel mag bestaan, hoe wonderlijk het ook zijn moge wat door het woord des HEEREN verkondigd wordt.

2 Zie, Ik maak Jeruzalem tot een schaal der bedwelming voor alle volken in het rond. Wanneer de volkeren van rondom zich opmaken om te strijden tegen Jeruzalem om dat te belegeren, wanneer diezelfde nood van vijandelijke benauwing ook over Juda komen zal, dan zal Ik door Mijn Goddelijk ingrijpen bewerken, dat die aanval der volken op Juda en Jeruzalem voor henzelf tot schade en verderf wezen zal. Zij zullen daarbij niet slechts uitgeput en krachteloos worden, als bij het drinken van een bedwelmenden drank, alsof zij allen tezamen aan een schaal met zwijmeldrank
3 de lippen gezet hadden om daaruit te slurpen, maar zij zullen daarbij ook verwondingen oploopen. Want Ik zal te dien dage Jeruzalem voor alle volken maken tot een zeer zwaren steen. Gelijk bij den bouwarbeid ieder die een zeer zwaren steen opheffen of verplaatsen moet, zich daaraan verwondt en kwetsuren oploopt, zoo zal het ook allen volken der aarde gaan, als zij zich verzamelen om te strijden tegen
4 Jeruzalem. Want te dien dage, spreekt de HEERE, zal Ik

over de vijandelijke legermacht zoo'n verwarring brengen en zoo'n paniek onder hen veroorzaken, dat zij in plaats van Juda en Jeruzalem te verderven, over zichzelf verderf zullen halen.

Alle paarden zal Ik slaan met schuwheid en verschrikking, en hun berijders met waanzin; ja, met blindheid zal Ik alle paarden der volken slaan, zoodat allen die op paarden hun vertrouwen gevestigd hadden en hun hoop ter overwinning hadden gebouwd, beschaamd zullen uitkomen. Over het huis van Juda echter, over Mijn bondsvolk, de bevolking van Juda met inbegrip van de inwoners van Jeruzalem, zal Ik Mijn oogen openhouden, om op alle dreigend gevaar te letten en dat af te wenden [1]).

5 En de vorsten van Juda, en met hen het gansche volk, zullen erkennen dat hun overwinning en uitredding Mijn werk is, want zij zullen zeggen, een ieder in zijn hart: Sterk zijn de inwoners van Jeruzalem in den HEERE der heirscharen, de God der hemelsche legermachten en der slagorden Israëls, Die hun God is. Sterk zijn zij, en veilig tegen het geweld en de vijandelijke macht der volken, omdat de HEERE Jeruzalem verkiest en krachtens die verkiezing de stad Zijns heiligdoms beschermen en redden wil [2]).

6 Wijl Juda's vorsten aldus op de Goddelijke verkiezing van Jeruzalem hun vertrouwen vestigen, zullen zij door Mij zóó gesterkt worden, dat zij onoverwinnelijk zijn. Ik zal hen te dien dage maken als een pan met vuur, die in het hout geplaatst is, en als een brandenden fakkel tusschen de garven. Zoo zullen zij als vuurvlammen, rechts en links, alle volken in het rond verteren en vernietigen, zoodat het verloste Jeruzalem, dat de volken dachten te verwoesten, als een wel-bewoonde stad zal blijven voortbestaan, en de inwoners van Jeruzalem veilig en ongedeerd te Jeruzalem zullen kunnen blijven wonen.

7 Opdat het voor ieder volkomen duidelijk zij dat die wonderbare uitredding van Juda en Jeruzalem niet aan menschelijke kracht, maar alleen aan 's HEEREN ingrijpen en aan Goddelijke almacht te danken zal zijn, zal het daarbij zóó toegaan, dat de HEERE de weerlooze tenten van het

---

[1]) Vgl. Psalm 33 : 17, 18.
[2]) Vgl. 10 : 12 met 3 : 2; 1 : 17; 2 : 12.

onbeschermde platteland van Juda redden zal vóór de door muren beschermde hoofdstad des lands, opdat de inwoners van Jeruzalem, met het daar gevestigde Davidische koningshuis aan het hoofd, op de heerlijkheid die aan stad en koningshuis toegezegd is [1]), zich niet zouden verheffen boven de bevolking van het Judeesche platteland, alsof de stad op grond van die toezeggingen meerdere veiligheid bieden zou, maar beiden deemoedig zullen erkennen dat hun verlossing en uitredding aan 's HEEREN wonderbaar ingrijpen te danken is.

8 Want te dien dage zal de HEERE de inwoners van Jeruzalem tegen den aanval der vijanden beschutten als een schild, dat alle dreigende slagen opvangt. Zijn tegenwoordigheid geeft ook wondere bezieling, zoodat Hij de inwoners van Jeruzalem in hun strijd tegen de heidenvolken toerust met wonderbare kracht ter overwinning van al hun vijanden. De zwakken en struikelenden onder hen zullen te dien dage sterke en krachtige helden zijn, zij zullen als David zijn, de held Israëls, die hen verloste uit de hand hunner vijanden; en die van Davids huis, de sterken onder hen, zullen bovenmenschelijke, bovenaardsche wezens zijn; omdat de hand des HEEREN met hen is, zullen zij zijn als de engelen, de onverwinnelijke krachtige helden rondom Gods troon [2]); ja, zij zullen zijn gelijk de Engel des HEEREN [3]), Die bij Israëls uittocht aan de spits ging en alle vijanden Israëls versloeg [4]).

9 En het zal geschieden te dien dage, terwijl Ik de inwoners van Jeruzalem met bovenmenschelijke kracht toerust, dat Ik er op uit zal zijn alle volken, die tegen Jeruzalem komen aanrukken, te verdelgen. En wie zal Mij dan keeren, en redden de volken die Ik Mij opmaak te vernietigen?

---

[1]) Van de aan het Davidische koningshuis toegezegde heerlijkheid, gelijk die in Christus haar voleinding vindt, is sprake in 4 : 6-10 en Hagg. 2 : 24; de aan de stad Jeruzalem toegezegde heerlijkheid ligt in haar verkiezing tot stad Gods, waar de HEERE in Zijn heiligdom wonen wil, zie 1 : 16 v., 2 : 4, 10 v.

[2]) Vgl. Psalm 103 : 20.

[3]) Deze voorzegging vindt haar vervulling in Christus, Die niet slechts *als* de Engel des HEEREN, maar de Engel des HEEREN Zelf is, Die den sterk gewapende overwint (Matth. 12 : 29) en ook de Zijnen aangordt met de kracht des Heiligen Geestes (Hand. 1 : 8).

[4]) Vgl. Ex. 23 : 20 v., Joz. 5 : 13 v.

2. *Bekeering door uitstorting des Geestes.* 12 : 10-14.

12 : 10 Mijn volk zal Ik echter niet slechts beschermen, Ik zal nog meer voor hen doen. Door uitstorting Mijns Geestes zal Ik hun vernieuwing des harten schenken, waardoor zij tot oprechte erkentenis van hun schuld en tot bitter berouw over hun zonde en tot waarachtige bekeering komen zullen. Want over de inwoners van Jeruzalem, evenals ook over het geheele volk, in al zijn standen en geledingen, van hoog tot laag, van het Davidische koningshuis af tot den onaanzienlijkste en geringste toe, zal Ik uitstorten den Geest der genade en der genadesmeeking, den Geest Die hun Mijn genade bij ervaring doet kennen, en Die het gebed om genade geboren doet worden in hun hart, waardoor weer nieuwe genade hun ten deel valt.

De vrucht van die Geesteswerking zal zich bij hen ook hierin openbaren, dat zij het oog op Mij geslagen zullen hebben, om Mij te zoeken en in Mijn wegen te wandelen en van Mij alleen al hun heil te verwachten [1]).

Ook zal die over hen uitgestorte Geest er hen toe brengen rouw te bedrijven over Dengene, Dien zij miskend en verworpen, Dien zij zelfs doorboord hebben [2]). Zóó groot zal de verslagenheid zijn die zich van hen zal meester maken om hun zonde van miskenning en verwerping van dien tot hen Gezondene, en hun schuldgevoel en berouw dat zij Hem doorboord hebben, dat zij met een bittere rouwklage over Hem zullen rouw bedrijven, zooals men rouw bedrijft over het verlies van een eenigen zoon, zooals men bitter weent om den dood van een eerstgeborene.

Zoo zal Ik door het uitstorten van Mijn Geest hen brengen tot het inzicht in hun zonde, tot berouw over het door hen bedreven kwaad, tot schuldbesef en bekeering.

11 Ja, de rouwklage zal te dien dage te Jeruzalem groot zijn, gelijk de rouwklage in de klaagliederen van de zangers en zangeressen over den dood van den vromen koning Josia [3]),

---

[1]) Vgl. Jes. 17 : 7 v.
[2]) Zie Joh. 19 : 37.
[3]) Vgl. II Kron. 35 : 25. Blijkens het daar voorkomende „tot op dezen dag" werd de rouwklage over Josia blijkbaar ook na de ballingschap nog jaarlijks herhaald.

die stierf na zijn verwonding in den slag tegen Farao Necho bij Hadad-Rimmon, in de vlakte van Megiddo[1]).

12 Het geheele land, alle inwoners des lands, zullen rouw bedrijven, van hoog tot laag, het gansche volk in al zijn geledingen en onderscheidingen. Het koninklijk geslacht van het huis Davids zal rouw bedrijven, in al zijn vertakkingen; zoo het geslacht van Davids zoon Nathan[2]), evenals alle
13 andere vertakkingen van het koninklijk geslacht. En het priesterlijk geslacht zal rouw bedrijven, het geslacht van het huis van Levi, in al zijn vertakkingen, met het geslacht van Simeï, den zoon van Gerson en kleinzoon van Levi[3]), en alle andere vertakkingen van het priesterlijk geslacht.

14 Ja ook alle overige geslachten van het gansche volk zullen rouw bedrijven, geslacht aan geslacht en familie aan familie, mannen en vrouwen; allen tezamen zullen zij rouw bedrijven over hun zonde van miskenning en verwerping van Dengene Die tot hen gezonden was, welke zonde zoo ver ging dat zij er zelfs toe kwamen Hem te doorboren[4]).

3. *Van zonde gereinigd.* 13 : 1-6.

13 : 1 Dat boetvaardig smeeken van het volk om genade, door den Geest der genadesmeeking, zal leiden tot vernieuwing

---

[1]) Volgens Hieronymus was Hadad-Rimmon een plaats in de nabijheid van Jizreël, in de vlakte van Megiddo, welke plaats in zijn dagen Maximianopolis heette. Keil meent dat de oude Hebr. (of Kanaänitische) naam nog voortleeft in Rümuni, 3 kwartier ten Zuiden van Megiddo. In II Kon. 23 : 29 wordt als plaats waar Josia doodelijk gewond werd, Megiddo genoemd (vgl. II Kron. 35 : 22: in het dal Megiddo); dat zou dan een meer globale aanduiding zijn, hier nader gepreciseerd door den naam Hadad-Rimmon.

[2]) Zie II Sam. 5 : 14, I Kron. 3 : 5; uit deze vertakking van Davids geslacht was ook Zerubbabel gesproten, zie Luc. 3 : 27, 31.

[3]) Zie Num. 3 : 17-21, I Kron. 23 : 6, 7.

[4]) Het begin van dit klagen en rouwbedrijven kunnen we zien in het bericht van Luc. 23 : 48, dat al de scharen, die saamgekomen waren bij het kruis van Golgotha om te aanschouwen wat geschiedde, ziende de dingen die geschied waren, wederkeerden, slaande op hunne borsten; ten volle gaat de vervulling zich echter openbaren in de verslagenheid des harten, welke na Petrus' prediking op den Pinksterdag te Jeruzalem van de schare zich meester maakt, Hand. 2 : 37-41, terwijl alle eeuwen door deze profetie zich nog vervult wanneer Joden tot bekeering komen, en de voorzegging, dat héél het volk aan de rouwklage deelneemt, niet vervuld wordt aan het Israël naar het vleesch, maar aan het nieuwe, uit Joden en heidenen vergaderde geestelijke Israël.

en reiniging van het volk, waarbij de zonde en onreinheid uit hun midden zal worden weggedaan. Want te dien dage, in den komenden heilstijd, zal er een fontein geopend zijn, voor het huis van David en voor de inwoners van Jeruzalem, een fontein waar wateren uit vlieten zullen waardoor volk en koningshuis van zonde en onreinheid gewasschen zullen worden. [1]).

Die zonde-reiniging zal een nieuw leven in de gemeen-
2 schap met God ten gevolge hebben, want het zal te dien dage geschieden, spreekt de HEERE der heirscharen dat de dienst der afgoden ophouden zal. Ja zelfs de namen der afgodsbeelden zal Ik zoo volkomen uit het land uitroeien, dat er niet meer aan gedacht zal worden. Ook aan het gilde der valsche profeten zal Ik een einde maken, en Ik zal hen wegdoen uit het land, evenals den onreinen leugengeest van Satan, waardoor die valsche profeten werden geïnspireerd, en die het tegendeel is van den Geest der genade en der genadesmeeking, Dien Ik zal uitstorten over het huis van David en over de inwoners van Jeruzalem [2]).

3 En als iemand het toch nog wagen zou op te treden als profeet, dan zullen zijn eigen vader en moeder, die hem voortgebracht hebben, tegen hem optreden om dat onmogelijk te maken, en tot hem zeggen: „Gij zult niet in leven blijven, want gij hebt leugen gesproken in den naam des HEEREN", en zijn eigen vader en moeder, die hem het levenslicht geschonken hebben, zullen hem doorboren en naar den eisch van 's HEEREN wet ter dood brengen [3]), omdat hij als valsche profeet opgetreden is.

4 En als er misschien iemand, door den leugengeest vervuld, zijn mond zou willen opendoen, dan zal hij, in plaats van op zijn visioen zich te beroemen, midden onder zijn profeteeren zich beginnen te schamen uit vrees voor de schande en het gevaar, en hij zal al het mogelijke doen om toch maar te verbergen dat hij zich ooit met dat beroep van valschen profeet ingelaten heeft, en den ruwen haren mantel, dien hij zich bij zijn leugenarbeid om de schouders geworpen

---

[1]) Dit woord vindt zijn vervulling in Christus, Wiens bloed van alle zonde reinigt, I Joh. 1 : 7.
[2]) Zie 12 : 10.
[3]) Zie Deut. 13 : 6-11; 18 : 20.

had, om zich toch maar den schijn van een waren profeet
te geven [1]) en zoo het volk te bedriegen, zal hij ongebruikt
5 laten. Ook den profeten-naam zal hij afleggen en zich voor
een landbouwer uitgeven, waar hij zeggen zal: Ik ben geen
profeet, ik ben een landbouwer; van kindsbeen af ben ik al
als lijf-eigene in het landbouwbedrijf werkzaam.
6 En als men dan toch de litteekens zien zal van de verwon-
dingen, die hij zichzelf in zijn extatische opwinding als val-
sche profeet toegebracht had [2]), en men zal daar navraag
naar doen en zeggen: Wat zijn dat dan voor wonden aan
uw handpalmen en aan uw armen? dan zal hij nog door
leugens trachten zich daaruit te redden, liever dan toe te
geven dat hij vroeger profeet geweest is, en hij zal zeggen:
Dat zijn de wonden waarmede mijn vrienden mij toege-
takeld hebben op een feest-partij, die in een vecht-partij
geëindigd is.

Op alle manier zal hij zijn best doen om allen argwaan
te sussen, dat toch niemand hem er van verdenke vroeger
profeet te zijn geweest.

Zóó grondig zal aan heel dit profetendom in het gansche
land door Mij een einde gemaakt worden, spreekt de
HEERE der heirscharen.

---

[1]) Vgl. II Kon. 1 : 8, Matth. 3 : 4.
[2]) Vgl. I Kon. 18 : 28.

IV. ISRAËL DOOR GERICHTEN GELOUTERD EN JERUZALEM VOLKOMEN VERHEERLIJKT. 13 : 7 —14 : 21.

1. *Israël door gerichten gelouterd.* 13 : 7-9.

13 : 7 Zwaard, waak op tegen den Man Dien Ik tot Herder en Leidsman over Israël aangesteld heb, spreekt de HEERE der heirscharen, de God der hemelsche legermachten en der slagorden Israëls. Ontwaak, en maak u op tegen den Man Die Mijn Metgezel is, Die Mij verwant en nauw aan Mij verbonden is [1]). Breng Mijn raadsbesluit ten uitvoer en sla dien Herder, zoodat de schapen der kudde verstrooid worden [2]) en Mijn bondsvolk uiteengeslagen wordt.

Over de kleinen der kudde, de nog teere en zwakke schapen, zal Ik Mijn hand echter uitstrekken [3]) en ten goede van de zwakken en geringen, van de armen en vromen des volks werkzaam zijn, en Mijn genade aan hen verheerlijken.

8 In het gansche land Kanaän echter, waar de kudde Mijns volks woont, zal het geschieden dat twee derden van de kudde uitgeroeid worden en sterven. Het grootste deel des volks zal omkomen en den geest geven.

De ondergang zal echter niet volkomen zijn. Een derde deel der kudde zal in het land overblijven.

Dat overblijfsel zal echter aan het vuur ter loutering wor-

---

[1]) De hier bedoelde Herder is dus de Christus, de Goede Herder, Die sprak: Ik en de Vader zijn één, Joh. 10 : 30.

[2]) Naar het woord van den Heiland in Matth. 26 : 31, Marc. 14 : 27 is deze profetie van den dood van den Herder en de verstrooiïng der schapen vervuld in Hem en Zijn discipelen.

[3]) Dit: „Mijn hand tot (of tegen) de kleinen wenden" wordt door de meeste nieuwere uitleggers verstaan in ongunstigen zin, dat de zwakken en geringen bij de komende volksramp het meest te lijden zouden hebben. De belofte echter van den Heiland: „Maar nadat Ik zal opgestaan zijn, zal Ik u voorgaan naar Galilea", Matth. 26 : 31, is de zakelijke verklaring van dit profetische woord en toont dat bedoelde uitdrukking hier in gunstigen zin verstaan moet worden.

den overgegeven. Druk en benauwdheid zal Ik over hen brengen tot hun loutering en heiliging. Zooals zilver en goud door smelting in het vuur gereinigd en gelouterd worden en alle onzuivere bestanddeelen ervan worden afgescheiden, zoo zal de nood en benauwdheid die Ik over hen brengen zal, aan dit overblijfsel des volks ten goede komen, door hen van de zonde te reinigen.

Zoo zullen zij als een gereinigd, gelouterd volk weer naar Mij vragen. Zij zullen Mijn Naam aanroepen en Ik zal hen verhooren en antwoorden. Ik zal hen erkennen als Mijn volk, en zeggen: „Dat is Mijn volk, dat Ik Mij ten erve en eigendom verkoren heb!"

En zij zullen Mij erkennen als hun God, en zeggen: „De HEERE, de God des verbonds, de Getrouwe, is mijn God!"

2. *Jeruzalems uiteindelijke verheerlijking.* 14 : 1-21.

14 : 1 Zie, er komt een dag waarop de HEERE op bijzondere wijze Zijn majesteit en macht openbaren zal, waarop Hij alle ellende van Zijn volk voor immer zal doen eindigen en zal doen overgaan in heilige vreugde.

Uit diepte van lijden zal Jeruzalem dan worden opgevoerd tot heilige heerlijkheid. Uit diepte van lijden, want eerst zal Jeruzalem in een ongekend diep lijden verzinken.

Met eigen oogen zult gij het aanschouwen, o Jeruzalem, hoe de vijanden den op u behaalden buit in uw midden zul-
2 len verdeelen. Want Ik zal alle volken tegen Jeruzalem verzamelen ten strijde, met de bedoeling echter om Mijzelf daar op grootsche wijze aan hen te verheerlijken, nadat zij al hun boosheid tegen de stad zullen hebben botgevierd; want zij zullen de stad innemen, de huizen plunderen, de vrouwen onteeren, terwijl de helft der inwoners van de eens zoo machtige stad door hen in ballingschap zal worden weggevoerd.

3 Het overige der bevolking zal echter niet uit de stad worden uitgeroeid, want als de nood op het hoogst gestegen is, zal de HEERE Zich opmaken ten strijde tegen die verdrukkers Zijns volks. Hij zal Zijn hemelsch paleis verlaten en den strijd tegen die volken aanbinden, zooals de HEERE ook in vroeger tijden bij verschillende gelegenheden voor

Zijn volk gestreden heeft [1]).

4 De HEERE zal neerdalen op den Olijfberg, ten Oosten van Jeruzalem. Door de aanraking Zijner voeten zal de Olijfberg in tweeën gespleten worden van het Oosten naar het Westen; de eene helft van den berg zal naar het Noorden wijken en de andere helft naar het Zuiden, zoodat er een groot dal
5 ontstaat. Evenals bij de aardbeving onder Uzzia's regeering [2]), zullen de overgebleven inwoners van Jeruzalem, vol ontzag voor de majesteit des HEEREN als Hij komt ten gerichte tegen de vijanden, vlieden naar dit dal tusschen de beide deelen van den gespleten Olijfberg, welk dal zich zal uitstrekken tot Azal [3]), zoodat het groot genoeg is dat zij daar een veilige toevlucht kunnen vinden.

Dan kan de HEERE, wetende dat Zijn volk in veiligheid is, met Zijn heilige engelen Zijn intocht houden in de heilige stad om volkomen wraak te oefenen op de vijanden en Zijn rijk in heerlijkheid te doen komen.

Ja, die verschijning van U in heerlijkheid, daar wacht ik op, daar verlang ik naar, o HEERE mijn God, als Gij komen zult met al Uw heilige engelen [4]).

6 Dat komen des HEEREN zal een algeheele verandering in de natuur teweeg brengen. Want het zal te dien dage geschieden, dat de lichten des hemels hun schijnsel niet meer zullen geven, en de schitterende sterren niet meer zullen schijnen [5]).

7 Het zal een dag zijn geheel eenig in zijn soort — wanneer hij aanbreken zal, is den HEERE alleen bekend — een nimmer-eindigende dag, wijl de wisseling van dag en nacht zal ophouden en ook in den avondstond, wanneer anders de duisternis intreedt, het licht onverzwakt schijnen blijft.

8 Ook aan het land zal de HEERE een buitengewonen zegen schenken. Want het zal te dien dage geschieden, dat er twee stroomen van levende wateren in Jeruzalem ontspringen zullen. De een van die beide rivieren zal oostwaarts gaan

---

[1]) Ex. 15 : 3; Joz. 10 : 14, 42; 23 : 3; Richt. 4 : 15; I Sam. 7 : 10; II Kron. 20 : 15; Jes. 9 : 3.

[2]) Amos 1 : 1.

[3]) Waarschijnlijk een plaatsje in de omgeving van den Olijfberg, vereenzelvigd met Beth-haëzel uit Micha 1 : 11.

[4]) Luc. 21 : 28; Mattb. 25 : 31.

[5]) Vgl. Joël 3 : 15, Jes. 13 : 10, Ez. 32 : 7, 8, Matth. 24 : 29, Openb. 6 : 12.

naar de Doode Zee, terwijl de andere westwaarts stroomen zal naar de Middellandsche Zee. Niet slechts in het regenseizoen, maar het geheele jaar door, zomer en winter, zullen die stroomen van levend water vloeien, en zoo aan het gansche land rondom Jeruzalem den zegen der vruchtbaarheid meedeelen, waardoor dit gelijken zal op den hof van Eden, het paradijs, dat eertijds ook door rivieren bevochtigd werd [1]).

Zoo zal de zegen, die van Jeruzalem als middelpunt van het rijk Gods over het geheele heilige land uitgaat, overal krachtig leven te voorschijn roepen.

9 En bij dien zegen komt dan de nog rijker geestelijke zegen, dat de HEERE over het gansche land Koning zal zijn, welk koningschap des HEEREN de bron van alle heil zijn zal voor Zijn volk, dat Hem ook als Koning erkennen zal. Zijn Naam alleen zal door Zijn volk worden genoemd en vereerd, terwijl aan de namen der afgoden niet meer gedacht zal worden.

10 En Jeruzalem zal het alles-beheerschende middelpunt zijn van het land Juda, dat als aan den voet van de verhoogde Godsstad liggen zal. Want het gansche land zal in een vlakte veranderd worden, en aan het diep-gelegen Jordaandal gelijk worden, het gansche land in zijn volle uitgestrektheid, van Geba, de grensstad in het Noorden van Juda [2]), tot aan het op de grens van Edom gelegen Rimmon in het Zuiderland [3]).

De bergen en heuvelen zullen zinken en het gansche land rondom Jeruzalem zal worden vlak gemaakt, opdat de heilige stad Jeruzalem niet meer achter bergen schuil ga [4]), maar hoog boven geheel dit lage land zich verheffe en als het alles-beheerschende middelpunt van het heilige land en van het rijk Gods, als de koninklijke residentie des HEEREN, reeds van verre de aandacht op zich vestige.

Zoo zal Jeruzalem, na de verovering en plundering door de vijanden, in vollen luister schitteren en in zijn ouden omvang worden herbouwd, vanaf de Benjamins-poort in

---

[1]) Zie Gen. 2 : 10 v.
[2]) II Kon. 23 : 8.
[3]) Joz. 15 : 32; 19 : 7.
[4]) Zie Psalm 125 : 2.

het midden van de Noordmuur der stad [1]) tot aan de plaats van de voormalige poort aan de Oostzijde van de stad [2]) en tot aan de Hoekpoort aan de Noord-Westzijde van de stad [3]), en van den toren Hananeël in den Noord-Oosthoek der stad [4]) tot aan de koninklijke perskuipen bij den hof des konings aan de Zuidzijde der stad [5]).

11 In het aldus verhoogde en verheerlijkte Jeruzalem zullen de inwoners niets meer te vreezen hebben. Zij zullen daar rustig en in volle veiligheid wonen, zonder ooit meer te behoeven vluchten of in ballingschap te worden weggevoerd [6]). Een heilig volk zullen zij zijn, waar geen zonde meer gevonden wordt, zoodat ook geen Goddelijk banvonnis hen ooit meer treffen zal.

12 Terwijl zoo het volk des HEEREN wordt gered en bij het aanbreken van den dag des HEEREN met Zijn heil wordt gezegend, zullen de vijanden, die tegen Jeruzalem opgetrokken zijn en het veroverd hebben [7]), door den HEERE vernietigd worden. Een vreeselijke plaag zal de HEERE onder hen zenden: het vleesch van een ieder van hen zal de HEERE hun bij levenden lijve doen wegteren, hun oogen die zoo begeerig waren de verwoesting der Godsstad te aanschouwen, zullen bij een ieder van hen wegteren in hun kassen, en hun tong waarmede zij den HEERE en Zijn volk gelasterd hebben [8]), zal wegteren in hun mond.

13 Bovendien zal de HEERE te dien dage door een panischen schrik hen verbijsteren, zoodat een wilde verwarring zich van hen meester maakt, waarin zij elkaar zullen aangrijpen om de hand tegen elkander op te heffen en elkaar neer te slaan.

14 En niet alleen de HEERE Zelf zal te dien dage strijden tegen de vijanden Zijns volks, om hen door Zijn plagen te

---

[1]) De Benjaminspoort, door welke men naar Benjamin, en verder door naar Ephraïm ging, is stellig dezelfde als de Ephraïmspoort, II Kon. 14 : 13, Neh. 8 : 17.

[2]) Waarschijnlijk dezelfde als de in Neh. 3 : 6, 12 : 39 genoemde Oude poort.

[3]) Vgl. 2 Kon. 14 : 13, Jer. 31 : 38.

[4]) Vgl. Jer. 31 : 38, Neh. 3 : 1.

[5]) Zie Neh. 3 : 15.

[6]) Vgl. Jes. 65 : 18 vv, Openb. 22 : 3.

[7]) Zie vs 2.

[8]) Vgl. Jes. 37 : 6.

vernietigen, doch ook het volk van Juda, met inbegrip van de overgebleven inwoners der heilige stad, het geheele bondsvolk, zal te dien dage zich opmaken ten strijde tegen de vijanden die Jeruzalem veroverd hebben.

In dien strijd zal Juda de kostbaarheden en rijkdommen van alle volkeren rondom buit maken, goud en zilver en kleederen in grooten getale, en zoo zullen zij aan de heidenen de plundering van Jeruzalem volkomen vergelden [1]).

15 Ook de levende have der vijanden zal deelen in het oordeel waardoor zij zelf getroffen worden; hun paarden en muildieren en kemelen en ezels en alle dieren in hun legerplaatsen zullen met dezelfde plaag als zijzelf geslagen worden.

16 De volken die tegen Jeruzalem opgetrokken zijn, zullen echter niet tot den laatsten man toe worden uitgeroeid. Er zullen overgeblevenen zijn, die zich bekeeren zullen tot den HEERE, den God van Israël. Van jaar tot jaar zullen die overgeblevenen opgaan om den HEERE der heirscharen, den getrouwen VerbondsGod Zijns volks en den God der hemelsche legermachten, als Koning te aanbidden te Jeruzalem en deel te nemen aan de plechtige viering van het Loofhuttenfeest, hèt groote vreugde-feest van Israël, waarin Israëls jaarlijksche feestcyclus zijn hoogtepunt bereikte. Gelijk het volk Israël op het Loofhuttenfeest den HEERE dank bracht voor zijn bewaring op den zwerftocht door de woestijn en zijn intocht in het beloofde land, dat door de zegeningen die daar genoten werden, een tegenbeeld was van het genieten van de zaligheid in het rijk Gods, zoo zullen die overgebleven en tot den HEERE bekeerde heidenen deel nemen aan de viering van het Loofhuttenfeest, om den HEERE te danken voor Zijn genade, dat Hij hen na hun omzwerven door de troosteloosheid van dit leven deel gegeven heeft aan de zaligheid van Zijn vrederijk.

17 Zijn er echter onder de geslachten der aarde die niet optrekken zullen naar Jeruzalem om den HEERE der heirscharen als Koning te aanbidden, die zullen geen regen ontvangen. Misoogst zal daardoor hun deel zijn, door hongersnood zullen zij getroffen worden. Waar zij weigeren den

[1]) Zie vs 2.

HEERE te huldigen en aan de vereering van den eenigen waren God deel te nemen, zullen zij geen heil of voorspoed van den HEERE ontvangen, maar door den HEERE met
18 onthouding van alle genade-gaven gestraft worden. Ook het volk van Egypte, dat oudtijds het meest vijandig tegen den HEERE en Zijn volk opgetreden is, zal mogen deelen in de weldaden en heilsgoederen van het volk Israël, indien zij zich tot den HEERE bekeeren en naar Jeruzalem opgaan om den HEERE der heirscharen te aanbidden en deel te nemen aan de viering van het Loofhuttenfeest. Indien zij echter weigeren dat te doen, indien het geslacht van Egypte niet opgaat naar Jeruzalem en daar niet komt om te aanbidden, dan zullen zij door dezelfde plaag van misoogst en hongersnood getroffen worden, waarmede de HEERE de andere volken plagen zal die niet opgaan naar Jeruzalem om aan de viering van het Loofhuttenfeest deel te nemen, zij het dan ook dat die misoogst en hongersnood bij hen in Egypteland niet door het wegblijven van den regen, maar op andere wijze veroorzaakt wordt.
19 Dit zal de straf zijn van Egypte en van alle volken, die niet opgaan naar Jeruzalem om het Loofhuttenfeest te vieren en die alzoo weigeren deel te nemen aan de vereering van den eenigen waren God, zonder welke geen zegen genoten zal worden.

20 Te dien dage, als de HEERE komen zal met al Zijn heilige engelen ter verlossing van Zijn volk en om de volkomenheid van Zijn rijk te doen aanbreken, zal voor Jeruzalem steeds grooter heerlijkheid aanbreken.

Geheel Jeruzalem met al wat daarin is, zal dan heilig zijn. Alle onderscheid tusschen het heilige, wat aan God gewijd en voor Zijn dienst bestemd is, en het profane, zal volkomen zijn teniet gedaan. Zelfs op de schellen, waarmede de paarden worden opgesierd, zal hetzelfde opschrift staan wat oudtijds ook gegraveerd stond op de gouden voorhoofdplaat van den hoogepriesterlijken tulband: Geheiligd den HEERE. Niets zal meer profaan zijn, zelfs niet het anders aan den oorlog gewijde paard [1]).

---

[1]) Vgl. 9 : 10.

Ook het gradueele onderscheid tusschen de meer en minder heilige dingen zal zijn opgeheven, want alle ding zal aan God gewijd zijn in den allerhoogsten zin. Zoo zullen de vaten in den tempelvoorhof, die gebruikt werden om het vleesch voor de offermaaltijden te koken, niet meer, gelijk tot nu toe, als minder heilig beschouwd worden dan de offerschalen waarin het bloed der offerdieren opgevangen werd om dat te sprengen tegen het altaar; zij zullen alle even heilig zijn, alle heilig en aan God gewijd in den hoogsten zin.

21 Ja, niet alleen de tempelpotten, maar al wat in Jeruzalem en Juda als pot of vat gebruikt kan worden, zal niet slechts rein zijn, maar ook heilig, den HEERE gewijd, zoodat de offeraars ze naar believen zullen mogen gebruiken voor het koken van het offervleesch. Zoo zal in het komende Godsrijk alles zonder eenige uitzondering aan 's HEEREN dienst gewijd zijn en heiligheid bezitten in den hoogsten graad.

Ja, te dien dage zal geen zondaar meer onder het bondsvolk gevonden worden, geen Kanaäniet [1]) zal het huis van den HEERE der heirscharen meer betreden, niet één goddelooze zal meer tot het bondsvolk behooren, die in uiterlijke werkheiligheid zijn offeranden in den tempel den HEERE zou willen brengen.

In het komende Godsrijk zullen louter heiligen en rechtvaardigen gevonden worden [2]) [3]).

---

[1]) Zacharia zegt dat geen Kanaäniet *meer* in het huis des HEEREN zal zijn te dien dage. Daaruit blijkt, dat hier niet bedoeld is de Kanaänietische koopman, zooals in Zef. 1 : 11 en Hos. 12 : 8, wijl den Kanaänieten de toegang tot den tempel verboden was, maar dat de Kanaäniet hier genoemd wordt als het vervloekte volk, Gen. 9 : 25, Lev. 18 : 24 vv, Deut. 7 : 2, 9 : 4 enz. Met Kanaäniet is hier dus bedoeld de goddelooze Israëliet, die in zijn hart Kanaäniet was, vgl. Jes. 1 : 10, waar de vorsten van Juda als Sodoms-vorsten worden aangesproken.

[2]) Zie Openb. 21 : 27.

[3]) De aanvankelijke vervulling dezer profetie wordt ook reeds aanschouwd in deze bedeeling, in de laatste uitbarsting van den haat der wereld tegen de kerk van Christus, vs 1 en 2, en in de toebrenging en bekeering der heidenen, vs 16—19, terwijl de volle vervulling eerst gezien zal worden als het nieuwe Jeruzalem van God uit den hemel op aarde neerdaalt, vs 6—11, waarin niet zal komen iets dat ontreinigt en gruwelijkheid doet en leugen spreekt, Openb. 21 : 27.

PARAPHRASE

VAN HET BOEK VAN DEN PROFEET

MALEACHI

DOOR

W. TOM

TER INLEIDING.

De levensomstandigheden van den profeet zijn zoo onbekend, dat men er zelfs over gestreden heeft of het woord Maleachi uit het opschrift van het boek de eigennaam van den profeet is, of tot uitdrukking wil brengen dat hij door den HEERE gezonden is, gelijk dat zelfde woord Maleachi ook in 3 : 1 voorkomt in de beteekenis van „mijn (d.i. des HEEREN) bode".

Sommigen hebben gemeend dat de verkondiger van deze Godsspraak niet een mensch is geweest, maar een in menschelijke gedaante verschenen engel.

Anderen hebben in het woord maleachi een ambtstitel gezien, dien de profeet, die dan volgens velen Ezra geweest zou zijn, zichzelf zou hebben toegekend.

Waar echter in het opschrift van alle andere profetische boeken in onzen canon de naam van den profeet ons is meegedeeld, zullen we ook hier wel aan een eigennaam te denken hebben.

Evenals in den naam Abi, II Kon. 18 : 2, die blijkens II Kron. 29 : 1 afwisselt met Abia, zal de i ook hier een afkorting zijn van den naam Jah of Jahwe, zoodat de naam Maleachi beteekent: bode des HEEREN. (Vergelijk de naam Palti uit I Sam. 25 : 44, die in II Sam. 3 : 15 afwisselt met Paltiël, waarbij dus ook de Godsnaam aan het einde door afkorting is weggelaten).

Ook over den tijd van Maleachi's optreden bestaat verschil van meening, hoewel allen hierin overeenstemmen dat hij na de ballingschap moet hebben geleefd en gearbeid.

Uit zijn boek blijkt voorts dat hij na Haggai en Zacharia als profeet opgetreden is, terwijl blijkens 1 : 6 v en 3 : 10 de tempel reeds was herbouwd en de eeredienst weer hersteld.

Voorts blijkt uit 1 : 8, waar hij den Perzischen titel voor stadhouder gebruikt, dat hij moet gearbeid hebben toen de Perzen nog over Israël heerschten.

De zonden die met name door Maleachi bestraft worden, n.l. de huwelijken met heidensche vrouwen 2 : 11, en de ontrouw in het brengen van de tienden en de hefoffers 3 : 8 v, wijzen ons op den tijd van Nehemia, die ook tegen dezelfde misstanden opgetreden is, Neh. 13 : 23 v, 13 : 10 v.

Ook Ezra heeft op zeer drastische wijze den strijd tegen de huwelijken met heidensche vrouwen gestreden, Ezra 10.

Wijl echter in Ezra's tijd, ten minste in den eersten tijd na zijn komst te Jeru-

zalem, de kosten van den eeredienst uit de koninklijke inkomsten werden bestreden, Ezra 7 : 15-17, 20-24, zullen we bij Maleachi's optreden dus eerder aan den iets lateren tijd van Nehemia te denken hebben. Waar nu Nehemia het volk vrijgesteld had van het ophrengen van de gaven waarop de stadhouder recht had (Neh. 5 : 14, 15) en Maleachi in 1 : 8 spreekt van het brengen van die gaven, zullen we Maleachi's optreden waarschijnlijk te plaatsen hebben in den tijd tusschen het eerste en het tweede verblijf van Nehemia te Jeruzalem, dus na 433 v. Chr. (vgl. Neh. 13 : 6, Nehemia's terugkeer naar Susa in het 32e jaar van koning Arthasasta = Artaxerxes I, 464—424).

Het boek van Maleachi bevat de saamvatting van een doorloopende rede van hoofdzakelijk bestraffend karakter.

Uitgaande van de liefde, die de HEERE aan Zijn volk had bewezen (1 : 2-5), stelt de profeet in het licht hoe niet slechts de priesters door het brengen van onwaardige offers den Naam des HEEREN ontheiligden (1 : 6 — 2 : 9), maar hoe ook het volk aan diezelfde zonde zich schuldig maakte, niet alleen door huwelijken met heidensche vrouwen en echtscheidingen (2 : 10-16), maar ook door zijn ontevreden morren over het uitblijven van de openbaring van de heerlijkheid des HEEREN, die door de vroegere profeten aan het uit de ballingschap teruggekeerde en weer in genade aangenomen volk in uitzicht was gesteld, en door zijn ongeloovig morren over het uitblijven van den gerichtsdag des HEEREN over de goddelooze heidenen.

Zoo valt zijn profetisch boek in twee hoofddeelen uiteen, waarvan het eerste handelt over de liefde des HEEREN en de verachting van Zijn Naam, waarbij achtereenvolgens de priesters en het volk om hun zonde worden bestraft (1 : 1 — 2 : 16), terwijl het tweede hoofddeel tot thema heeft de aankondiging van den dag des HEEREN (2 : 17 — 4 : 6).

Opschrift. 1 : 1.

1 : 1 Godsspraak.

Het woord van den HEERE, den God des verbonds, tot Zijn volk Israël, door den dienst van Maleachi [1]).

EERSTE HOOFDDEEL: DE LIEFDE GODS EN DE VERACHTING VAN ZIJN NAAM. Hfdst. 1 : 2—hfdst. 2 : 16.

I. DE LIEFDE DES HEEREN TOT ZIJN VOLK ISRAËL. 1 : 2-5

1 : 2 Ik heb u liefgehad, o Mijn volk Israël, spreekt de HEERE, uw getrouwe VerbondsGod, en tegen dien lichtenden achtergrond van Mijn liefdedaden, die Ik u bewezen heb, voortkomende uit Mijn liefdevolle gezindheid, waarmede Ik u tot Mijn volk verkoren heb — tegen dien lichtenden achtergrond van Mijn liefdebewijzen steekt te pijnlijker af uw houding die gij tegenover Mij aangenomen hebt.

Gij vraagt nader bewijs van de liefde die Ik u bewezen heb? Gij vraagt: waarin hebt Gij ons liefgehad?

Ik zal het u zeggen, spreekt de HEERE.

Waren niet Jacob en Ezau tweelingbroeders, en zou men op grond daarvan niet hebben mogen verwachten dat de uit hen beiden voortgekomen volken, Israël en Edom, ook gelijkelijk door den HEERE zouden zijn behandeld?

Toch is dat niet het geval.

Wat reeds in het leven der stamvaders een aanvang genomen heeft, dat Ik in Mijn vrijmachtig welbehagen Jacob heb verkoren en liefgehad, en Ezau heb verworpen en gehaat, dat heeft zich ook bevestigd in hun beider nakomelingschap: voor het volk Israël heb Ik steeds in liefde zorg gedragen, en ook na kastijdingen, waarin het met ondergang bedreigd werd, hen toch telkens weer wonderbaar
3 gered, terwijl Ik het van Jacobs tweelingbroeder afstammen-

[1]) Zie inleiding.

de Edom overgegeven heb aan het verderf, waar Ik zijn bergen maakte tot een wildernis en zijn erfland tot een oord waar de jakhalzen der woestijn huisvesten [1]).

4 Wanneer Edom zegt: Ons land is wel verwoest, maar wij zullen ons weder herstellen en de puinhoopen herbouwen, dan zegt de HEERE der heirscharen, de God des verbonds van Zijn volk Israël en de Heere der hemelsche legermachten, aldus:

Het zal niet gelukken, zij zullen uit hun verwoesting zich niet weder oprichten; als zij bouwen, zal Ik het toch weder neerhalen en afbreken. Terwijl het Judeesche land wel was verwoest, maar ook weder is herbouwd, zal de verwoesting van Edom duurzaam zijn [2]). Daarom zal men hen noemen: „gebied der goddeloosheid", en: „volk waar de HEERE eeuwiglijk tegen toornt", om tot uitdrukking te brengen dat vanwege hun goddeloosheid de toorn des HEEREN in eeuwigheid rust op dit volk en zijn land.

5 En gij, Mijn volk, zult het met eigen oogen aanschouwen. Gij zult acht geven op de groote daden des HEEREN van genade en macht in de historie der volken, en, getroffen door de tegenstelling met de blijvende verwoesting van Edom, zult gij erkennen de aan u geschonken zegeningen en de grootheid van dien God, Die over Israël heerscht.

---

[1]) Op welke verwoesting van Edom hier door Maleachi wordt gedoeld, is niet met zekerheid te zeggen; misschien een verwoesting door Nebucadnezar, vgl. Jer. 49 : 7 v. met 25 : 9, 21.

[2]) Na Maleachi's dagen is het volk Edom niet meer tot een eigen volksbestaan gekomen.

II. BESTRAFFING DER PRIESTERS OM HUN ONTHEILIGING VAN DEN NAAM DES HEEREN DOOR HET BRENGEN VAN ONWAARDIGE OFFERS. 1 : 6—2 : 9.

1. *De aanklacht.* 1 : 6-14.

1 : 6 Mijn liefde heb Ik u bewezen, doch gij hebt Mij onthouden waar Ik recht op had, wat Ik van u had mogen verwachten.

Immers, de goede regel is toch deze, dat een zoon zijn vader eert, dat een knecht ontzag heeft voor zijn heer.

Maar hoewel Ik uw liefhebbende Vader ben [1]) en gij als volk Mijn zoon zijt, hebt gij Mij geen eer-betoon bewezen. Hoewel Ik uw Heer ben en gij als volk Mijn knecht, hebt gij toch geen ontzag voor Mij gekoesterd.

De HEERE der heirscharen zegt tot u: Gij priesters, gij zijt verachters van Mijn Naam!

Maar gij vraagt: Waarmede verachten wij Uw Naam?

7 Dit verachten van Mijn Naam komt daarin tot uiting dat gij op Mijn altaar verontreinigde spijze brengt [2]), dat gij minderwaardige offers brengt op Mijn altaar, die allerlei gebreken vertoonen en dus niet eens voor offer in aanmerking mogen komen [3]), en dat gij meent met zulke offeranden Mij te kunnen vereeren.

En dan durft gij toch nog vragen: Waarmede hebben wij U verontreinigd en onwaardig behandeld?

Daarmede dat gij geen eerbied hebt voor het altaar des HEEREN en dat gij zegt en denkt in uw hart: De tafel des HEEREN mag geminacht worden.

8 Want als gij een blind dier ten offer brengt, dan zegt gij: Daar steekt geen kwaad in! En als gij een kreupel of een ziek dier ten offer brengt, dan vindt gij dat voor Mij al

---

[1]) Vgl. Deut. 32 :6, Jes. 63 : 16 e.a.
[2]) In Lev. 21 : 6, 8, 17 e.a. worden de offeranden de spijze Gods genoemd.
[3]) Zie Lev. 22 : 20-25.

goed genoeg en ziet gij daar evenmin kwaad in. Zoodat dus allerlei offeranden door u gebracht worden, die naar de uitdrukkelijke uitspraak der wet op Mijn altaar niet mogen komen [1]).

Probeert het eens om zulke minderwaardige gaven aan uw stadhouder aan te bieden, den vertegenwoordiger van den Perzischen koning! Zoudt ge soms denken dat hij dat in dank van u zou aanvaarden, of dat hij u welwillend ontvangen zou? zegt de HEERE der heirscharen.

9 En als gij dan zelfs tegenover een mènsch zoo niet zoudt durven handelen, meent gij dan waarlijk zoo wel te mogen handelen tegenover Gòd?

Dacht gij soms met zulke offeranden, waarmede gij voor den stadhouder niet zoudt durven verschijnen, God gunstig te kunnen stemmen dat Hij ons genadig zij?

Toch is uwerzijds zoo gehandeld. Dacht gij dan nog dat God om die offers die gij als priesters Hem gebracht hebt, iemand in gunst zou willen aannemen of aan iemand Zijn genade zou willen bewijzen? spreekt de HEERE der heirscharen.

10 Was er maar iemand onder u die een einde maakte aan dien Mij onteerenden, onnutten en onwaardigen offerdienst, door de deuren van den voorhof toe te sluiten, zoodat gij daar niet langer komen kondet om onnut het vuur op Mijn altaar aan te steken, en nog langer zulke onwaardige offers te brengen op het brandofferaltaar!

Ik heb geen welgevallen in u, zegt de HEERE der heirscharen, en in een offergave uit uw hand, die Mij onteert en Mijn altaar verontreinigt, heb Ik geen behagen.

11 Meent niet dat uw offers voor Mij onmisbaar zijn! Want de tijd zal komen dat van het Oosten tot het Westen Mijn Naam groot zal zijn en geëerd en erkend zal worden onder alle volken, en dat alom reukwerk geofferd zal worden, Mijn Naam ter eer, en dat over het rond der aarde ware vereerders van Mijn Naam gevonden zullen worden, die in heiligen eerbied Mij welgevallige offeranden zullen brengen [2]).

---

[1]) Zie Lev. 22 : 20-25. Deut. 15 : 21 e.a.

[2]) Vgl. Joh. 4 : 20 v. De volle vervulling van deze voorzegging zal eerst plaats hebben als na Christus' wederkomst de ware vereering van God de nieuwe aarde vervullen zal.

Meent daarom niet dat Ik die armzalige en onwaardige offers van u noodig heb. Want de dag komt dat Mijn Naam geëerd en erkend zal worden bij alle volken, zegt de HEERE der heirscharen.

12 Maar gijlieden ontheiligt Mijn Naam, hoewel Ik toch de Heere ben, de Koning en Gebieder der gansche aarde. Gij ontheiligt Mijn Naam, doordat gij geen eerbied hebt voor Mijn altaar en geen heilige zorg voor wat Mij toekomt, en doordat gij zegt en denkt bij uzelve: De tafel des Heeren mag wel verontreinigd worden en er mag ook wel iets onreins en onwaardigs op het altaar des Heeren gebracht worden, en het offer des Heeren mag wel geminacht worden.

13 En uw geheele optreden in uw dienstwerk als priesters is daarmede in overeenstemming.

In plaats dat gij uw priesterdienst als een voorrecht beschouwt, en met blijdschap des harten verricht, zucht gij als het ware onder uw verplichtingen, en klaagt gij: Wat is het toch een moeite! en gij behandelt het altaar en het offer minachtend, zegt de HEERE der heirscharen, en gij brengt allerlei minderwaardige dieren naar het altaar, wat geroofd is, en kreupele en zieke dieren, en die offert gij aan Mij op het altaar — zoudt gij meenen dat Ik dat in dank uit uw hand aanneem, of dat Mij zulke offergaven van uw hand welbehagelijk zijn? zegt de HEERE.

14 En dat niet alleen.

't Zijn niet slechts de priesters die Mijn Naam ontheiligen door het brengen van zulke onwaardige offers op Mijn altaar, maar het geheele volk staat mede schuldig aan die zelfde zonde, omdat zij knoeien met de offeranden die zij Mij brengen, en de geloften die zij Mij gedaan hebben zoo goedkoop mogelijk trachten te voldoen.

Maar vervloekt zij de man, die, wanneer de wet voorschrijft dat een waardevol mannelijk dier ten offer gebracht moet worden [1]), toch, hoewel hij zoo'n dier in zijn kudde bezit, onder het bedriegelijk voorwendsel dat hij zulk een offerdier niet bezit, een minder waardevol vrouwelijk dier ten offer brengt.

---

[1]) Bij geloften en vrijwillige offers, als het brandoffers waren, was het gebreklooze mannelijke dier voorgeschreven, Lev. 22 : 18 v.; bij dankoffers waren ook vrouwelijke dieren geoorloofd, Lev. 22 : 21.

En vervloekt zij de man, die, wanneer hij een gelofte gedaan heeft, het wagen durft een slecht en ondeugdelijk dier aan den Heere, den almachtigen God ten offer te brengen!

Want een groot Koning ben Ik, de Heere en Gebieder van het heelal, zegt de HEERE der heirscharen, en Mijn Naam is geducht onder de volken!

2. *De strafaankondiging.* 2 : 1-9.

2 : 1 En nu wordt u, o priesters, bekend gemaakt dat het volgende over u is besloten:

2 Indien gij geen gehoor geeft aan de bestraffing, die in het voorgaande tot u is uitgegaan, en niet ter harte neemt de vermaning die daarin tot u gekomen is om toch Mijn Naam eere te geven, zegt de HEERE der heirscharen, dan zal Ik Mijn vloek op u afzenden, die u inzonderheid ook in uw priesterlijk ambtswerk treffen zal: uw zegeningen die gij als priesters over het volk uitspreekt, zal Ik van haar kracht berooven en ze in haar tegendeel veranderen, zoodat ze tot vloekspraken worden.

Ja, om uw zonde waarmede gij als priesters Mijn Naam ontheiligd hebt, is die vloek reeds over u ingetreden, en heb Ik elk uwer zegeningen reeds in vloekspraken verkeerd, omdat gij niet ter harte genomen hebt Mijn roepstemmen en vermaningen die Ik tot u heb doen uitgaan. En wanneer gij ook nu niet hoort en ter harte neemt, zal die vloek bij den voortduur en in toenemende mate u treffen.

3 Zie, Ik zal uw arm [1]) van kracht berooven, zoodat gij niet langer bekwaam zijt tot het verrichten van den priesterlijken dienst bij het altaar en in het heiligdom, en Ik zal u aan de smadelijkste verachting prijsgeven: uw gelaat zal Ik door het volk met mest laten besmeren, met de mest van uw feestoffers, die van wege hun gebreken Mij toch niet behagen kunnen. Den smaad en oneer die gij door het offeren van blinde en kreupele en andere gebrekkige dieren Mij aangedaan hebt, zal Ik u op deze wijze vergelden. Ja, men zal uzelf ook als mest behandelen, en u eerloos en verach-

[1]) In plaats van „zaad" lees ik hier met LXX e.a., met een andere vocalisatie van dezelfde medeklinkers, het woord „arm".

telijk als onwaardigen op de mestvaalt werpen.

4 Zoo zult gij tot de erkentenis komen dat Ik, de HEERE, deze strafaankondiging tot u heb doen uitgaan, omdat gij Mijn verbond met de levietische priesterschap trouweloos geschonden hebt en geen acht geslagen hebt op de verplichtingen die voor u als priesters daaruit voortvloeiden. In plaats van den zegen die krachtens dat verbond aan de getrouwe priesters zou ten deel vallen, zult gij daarom door den verbondsvloek getroffen worden.

5 Mijn verbond had Ik met de priesterschap gesloten, opdat zij het leven en den vrede, alle heil en heilsweldaden, van Mij ontvangen zouden. Die weldaden en zegeningen gaf Ik den priesters met het doel dat zij Mij vreezen zouden.

En aan dat doel beantwoordde de priesterschap in oude tijden. Want zij vreesden Mij en waren vervuld met heilig ontzag voor Mijn Naam.

6 Dat kwam ook in hun priesterlijke bediening tot uiting. Getrouw werd de wet door de priesterschap bewaard, en betrouwbare onderwijzing in de wet werd door hen gegeven in hun verklaring en toepassing van de wet voor het volk, terwijl er geen ongerechtigheid op hun lippen gevonden werd en er van rechtsverkrachting of knoeien met wet en rechtsbeginselen geen sprake was.

Zoo wandelden de priesters met Mij en leefden ze dicht bij Mij in vertrouwelijken omgang en intieme gemeenschap, in volkomen oprechtheid des harten, en genietende de van Mij hun geschonken weldaden.

Door deze getrouwe ambtsvervulling en daarmede overeenstemmenden wandel waren de priesters voor het volk ten zegen en brachten zij velen terug van den dwaalweg der zonde tot het rechte pad van godsvrucht en vreeze des HEEREN.

7 Toch deden zij in dit alles slechts wat van hen mocht worden verwacht. Want taak en roeping van een priester is het, het volk in de kennis van God en Zijn wet te onderwijzen. Het volk verwacht zulk onderwijs van hem, omdat hij krachtens zijn ambt een bode is van den HEERE der heirscharen, die de woorden Gods ontvangen heeft om die tot het volk te spreken.

8 Aan deze priesterlijke roeping en getrouwe ambtsvervul-

ling zijt gij echter ten eenen male ontrouw geworden.
Gij zijt afgeweken van den rechten, door God verordenden weg, en door uw voorbeeld en uw verkeerd wetsonderwijs dat gij aan het volk gegeven hebt, als zou de wet dingen toestaan en gebieden die in waarheid zonde zijn, zijt gij oorzaak geworden dat het volk niet vast stond in den dienst des HEEREN, en hebt gij velen doen struikelen en ten verderve gevoerd, en aldus het verbond dat Ik met de priesterschap gesloten had, verbroken en teniet gedaan.
9 In plaats van de zegeningen des verbonds u te schenken, die gij bij verbondsgetrouwe ambtsvervulling uit Mijn hand ontvangen zoudt hebben, zal Ik u daarom aan de verachting des volks prijsgeven. Veracht en gering zal Ik u maken in de oogen van het gansche volk, als rechtvaardige vergelding voor het feit dat gij van Mijn wegen zijt afgeweken en in uw wetsverklaring en -toepassing met aanzien des persoons gehandeld hebt.

III. BESTRAFFING VAN HET VOLK OM HUN ONTHEILIGING VAN DEN NAAM DES HEEREN DOOR HUWELIJKEN MET HEIDENSCHE VROUWEN EN ECHTSCHEIDINGEN. 2 : 10-16.

2 : 10 Hebben wij niet allen één Vader?

Is God in den hemel niet ons aller Vader, Die ons op wondervolle wijze als volk tot aanzijn geroepen heeft om in bijzonderen zin Zijn volk te zijn [1]), het volk dat Hij Zich ten eigendom verkoren heeft en waarmede Hij Zijn verbond gesloten heeft?

Zijn wij allen als broeders en zusters dan niet geestelijk aan elkander verbonden, en mocht de HEERE dan niet verwachten dat de trouw jegens Hem zich ook uitstrekken zou tot allen die van die ééne Gode gewijde familie deel uitmaken?

Waarom handelen wij dan trouweloos jegens elkander, niet alleen door het aangaan van huwelijken met heidensche vrouwen, waardoor te kort gedaan wordt aan de eenheid die de Israëlieten als kinderen van één Vader verbindt, maar ook door het verstooten van de eigen Israëlietische vrouwen, waarmede inbreuk gepleegd wordt op den heiligen band die alle leden van het volk aan den HEERE en daardoor ook onderling verbindt?

Waarom wordt door zulke trouweloosheid het verbond ontheiligd, dat de HEERE bij Horeb met onze vaderen gesloten heeft, waarin Hij Israël tot Zijn eigendomsvolk aannam?

11 De inwoners van Juda hebben trouweloos gehandeld, en afschuwelijke dingen hebben plaats gevonden onder het heilige volk Israël, zelfs ook in Jeruzalem, de hoofdstad des lands. Met hun zonde hebben de inwoners van Juda zich vergrepen aan de heiligheid des HEEREN. Immers een heilig volk moesten zij zijn, dat de HEERE liefheeft. Maar

[1]) Vgl. 1 : 6.

nu hebben de uit de ballingschap teruggekeerde Judeeërs die heiligheid van het volk geschonden door hun huwelijken met heidensche vrouwen, die den HEERE niet tot Vader hebben maar de afgoden dienen, waardoor de reinheid der goddelijke familie teloor gaat.

12 Moge door den vloek des HEEREN getroffen worden een ieder man, die door een heidensche vrouw te huwen aan die zonde van ontheiliging van het verbond des HEEREN zich schuldig maakt.

Dat hij geen nakomeling hebbe in Israël, die als burger in volle rechten, als getuige [1]) of verdediger, voor de rechtbank kan optreden; dat er ook niemand gevonden worde die in het heiligdom voor hem een offerande brenge om voor zijn zonde verzoening te doen; dat hij dus in één woord èn maatschappelijk èn godsdienstig van alle rechten worde buitengesloten.

13 En in de tweede plaats doet gij ook nog dit.

Met veel misbaar, dat een vertoon van vroomheid schijnt te moeten zijn, bedekt gij het altaar des HEEREN met tranen, onder geween en gezucht, omdat de HEERE op uw offergave geen acht geeft noch iets met welgevallen uit uw hand aanneemt.

Zoo zoekt gij den HEERE te vermurwen dat Hij toch een eind moge maken aan uw rampspoeden, aan het misgewas waardoor gij getroffen wordt [2]).

Doch het is al tevergeefs.

14 Gij begrijpt dat niet? En gij vraagt waarom u dit alles overkomt?

Ik zal het u verklaren.

Het is omdat de HEERE als aanklager staat tusschen u en de huisvrouw uwer jeugd, die gij in uw eerste liefde tot uw levensgezellin verkozen hadt, doch wie gij nu ontrouw geworden zijt door haar niet langer bij u te dulden. En zij was toch uw levensgezellin, aan wie gij houw en trouw hadt beloofd, en die lief en leed met u heeft gedeeld, de vrouw aan wie gij door den heiligen band des huwelijks verbonden

---

[1]) In plaats van „getuige" staat in den overgeleverden Hebr. tekst het woord „wakende". Met verandering van r in d lees ik hier „getuige".

[2]) Vgl. 3 : 10, 11.

waart, wier plaats daarom door geen ander mocht worden ingenomen.

15 Heeft niet één en dezelfde God ook haar geschapen? [1]) Heeft zij niet denzelfden Schepper als de man? Is zij door haar vleesch en geest, met lichaam en ziel, niet het eigendom des HEEREN, Die haar gemaakt heeft?

Dat de man zijn echtgenoote dan ook als zoodanig erkenne, opdat het doel des HEEREN in het heilig huwelijk bereikt worde.

Want wat is de bedoeling van God, Die èn den man èn de vrouw geschapen heeft? Wat heeft die ééne Schepper en Vader van man en vrouw met het formeeren van beide beoogd?

Dit, dat man en vrouw een heilig kroost zouden verwekken, een nakomelingschap die Hem toebehoort en dient, een volk waarvan Hij Vader is.

Weest daarom op uw hoede voor uw hartstocht, waardoor gij ontrouw zoudt worden aan de vrouw uwer eerste liefde, aan de huisvrouw uwer jeugd.

16 Want Ik haat het, wanneer de vrouw verstooten en weggezonden wordt, zegt de HEERE de God Israëls, Die Zelf de getrouwe VerbondsGod is van Zijn volk Israël, Die trouwe houdt tot in eeuwigheid.

Echtscheiding is een gruwel in Mijn heilige oogen, ja, wie zijn vrouw verstoot is in Mijn oog een geweldenaar, die op één lijn staat met iemand die aan onrechtmatige bloedvergieting zich schuldig maakt, zegt de HEERE der heirscharen, tegen wien daarom ook Mijn toorn moet ontbranden.

Weest daarom op uw hoede voor uw hartstocht, dat gij niet ontrouw wordt aan de huisvrouw uwer jeugd.

---

[1]) Deze paraphrase berust op kleine tekstwijziging.

TWEEDE HOOFDDEEL: AANKONDIGING VAN DEN DAG DES HEEREN. Hfdst. 2 : 17—hfdst. 4 : 6.

I. DE GERICHTSDAG DES HEEREN ZAL KOMEN. 2 : 17 — 3 : 6.

2 : 17 Er heerscht onder u een geest van morrende ontevredenheid. Nu de verwachte openbaring van de heerlijkheid des HEEREN, die de vroegere profeten aan het uit de ballingschap verloste en weer tot genade aangenomen volk in uitzicht gesteld hadden, uitblijft, meent gij recht te hebben aan alle beloften Gods te gaan twijfelen, en komt gij er zelfs toe de heiligheid en gerechtigheid Gods in twijfel te gaan trekken [1]). Zoo vermoeit gij den HEERE met uw woorden.

Gij vraagt: Waarmede vermoeien wij den HEERE?

Ik zal het u zeggen.

Daarmede dat gij openlijk uitspreekt: Ieder die kwaad doet, is goed in de oogen des HEEREN en in dezulken heeft de HEERE een welgevallen, want dat zijn de menschen die zich in ongestoord geluk verheugen mogen. Als de HEERE God is, waarom handelt Hij dan niet anders? Waarom straft Hij dan niet de goddelooze heidenen? Waarom grijpt Hij dan niet in, en doet Hij Zich niet kennen als de God des gerichts?

3 : 1 Nu dan, Ik zal Mij aan u doen kennen als de God des gerichts. Welhaast zal Ik ten gerichte komen.

Vooraf zend Ik Mijn bode, die als Mijn koninklijke wegbereider den weg voor Mij banen zal. Waar de priesters als

---

[1]) Uit deze bestraffing van den profeet blijkt, dat de hier toegesprokenen niet de vromen zijn; het is de groote massa des volks, dezelfden van wie in 3 : 7 v. gezegd wordt dat zij, evenals hun vaderen, van Gods inzettingen zijn afgeweken en dat zij den HEERE berooven in de tienden en in het hefoffer, van wie in 3 : 16-18 juist de ware vromen, die den Naam des HEEREN gedenken, onderscheiden worden.

Mijn boden [1]) hun roeping niet verstaan, zal Ik een buitengewonen bode zenden, die als Mijn wegbereider de hindernissen opruimen zal, die aan Mijn komst tot Mijn volk in den weg staan; die door zijn prediking van boete en bekeering het volk terugroepen zal tot Mij en Mijn dienst [2]).

En dan, op eens, plotseling, zal in koninklijke majesteit de Heere Zelf komen tot Zijn heiligen tempel, Zijn koninklijk paleis, waar Hij ten gerichte zal plaats nemen op den troon, de Heere naar Wien gij hebt uitgezien, de Engel des Verbonds, naar Wien gij verlangt, Die eenswezens is met God Zelf en Die daarom den naam draagt van Engel des Verbonds, omdat Hij als Middelaar al het Goddelijk heilswerk zal ten uitvoer brengen dat in het verbond des HEEREN met Zijn volk besloten ligt.

Zie, Hij komt! zegt de HEERE der heirscharen.

2 En met dat komen des Heeren zal ook het gericht aanvangen. Niet het gericht over de heidenen, waar het eigengerechtige en van-God-vervreemde volk naar uitziet, maar het gericht over de goddeloozen te midden van het bondsvolk, dat door dat gericht gereinigd en gelouterd zal worden.

Wie zal dien dag Zijner komst kunnen verdragen? En wie zal bestaan bij Zijn verschijning?

Alle goddeloozen en zondaars zullen uit het volk dan worden uitgezuiverd en weggedaan. Want de Heere zal zijn als het vuur, waarmede de goudsmid het edele metaal reinigt van de slakken; als het bijtende bleekersloog, waarmede kleedingstukken van vuil gereinigd worden.

3 Zoo zal de Heere bij Zijn komst louteren en reinigen. Hij zal ten gerichte plaats nemen op Zijn koninklijken troon, zooals een zilversmid zich neerzet om te smelten en te reinigen. Dan zal Hij de priesters, de zonen van Levi, reinigen en louteren als goud en als zilver. Een zuivering zal onder de priesterstand plaats hebben, een schifting onder hen gehouden worden, zoodat de overblijvende priesters aan den HEERE offergaven zullen brengen zooals het behoort, in oprechtheid en zuivere gezindheid des harten den HEERE

---

[1]) Vgl. 2 : 7.

[2]) Dit woord is vervuld in het optreden van Johannes den Dooper, Luc. 1 : 76, Matth. 11 : 10, en wordt nog steeds vervuld in alle evangelie-prediking tot aan de wederkomst van Christus in heerlijkheid.

offeranden zullen brengen die beantwoorden aan den eisch van Gods heilige wet [1]).

4 Dan zullen de offeranden van Juda en Jeruzalem den HEERE welbehagelijk wezen, als in de dagen van ouds en in de jaren van het verre verleden, toen de offeranden naar het Goddelijk voorschrift gebracht werden door een priesterschap die God waarlijk vreesde.

5 Niet alleen echter over de priesters zal Ik bij Mijn komen ten gerichte het oordeel laten gaan. Na de priesters komt ook het volk aan de beurt. Het oordeel zal niet op zich laten wachten. Met bekwamen spoed zal Ik als Aanklager optreden om de schuld der goddeloozen in het licht te stellen en als Rechter vonnis te vellen over de toovenaars en de echtbrekers, over de meineedigen en over alle bedrijvers van sociaal onrecht, die met geweld het loon des daglooners inhouden [2]), en die weduwe en wees verdrukken, en die het recht buigen van den vreemdeling, die als gast te midden van het volk verkeert en zich bij het volk heeft aangesloten. Al die boosdoeners die in dat alles blijk geven dat zij Mij niet vreezen, zal Ik bij Mijn komen vonnissen en straffen en hen uit het volk uitzuiveren en wegdoen, opdat Mij een geheiligd
6 volk overblijve. Want Ik, de HEERE, de Ik-zal-zijn-Die-Ik-zijn-zal, de onveranderlijk getrouwe VerbondsGod van Mijn volk Israël, Ik blijf de Getrouwe, Die niet verander; daarom zult ook gij, kinderen van Jacob, dien Ik heb liefgehad [3]), als volk Gods niet ondergaan, maar zal Ik aan u ook Mijn liefde en trouw blijven bewijzen, door de goddeloozen en zondaars uit uw midden uit te delgen en u te louteren, opdat gij als een geheiligd volk aan uw bestemming moogt beantwoorden.

---

[1]) Vgl. 1 : 6 v.
[2]) Vgl. Lev. 19 : 13, Deut. 24 : 14, 15.
[3]) Zie 1 : 2.

II. OPROEP TOT BEKEERING. 3 : 7-12.

3 : 7 Gij meent recht te hebben u te beklagen over het uitblijven van Mijn zegen?

Weet gij waarom Ik Mijn zegen u tot hiertoe onthouden heb?

Omdat gij van de dagen uwer vaderen af tot nu toe afgeweken zijt van Mijn inzettingen en die niet hebt gehouden.

Bekeert u en keert weder tot Mij. Breekt met het kwade en wendt uw hart naar Mij toe, dan zal Ik tot u wederkeeren en Mij weer in gunst aan u openbaren, zegt de HEERE der heirscharen.

Gij verwondert u over deze woorden? Gij ziet uw eigen verkeerdheid niet in? Gij zegt: In welk opzicht zullen wij ons bekeeren?

8 Meent gij soms dat een mensch God berooven mag, dat gij Mij berooft?

Gij vraagt nadere verklaring van dit woord? Gij zegt: Waarin berooven wij U?

Met de tienden die gij naar het voorschrift der wet te brengen hebt tot Mijn heiligdom [1]), en met het hefoffer van de eerstelingen en al uw andere gaven en bijdragen aan het heiligdom [2]). Zoo berooft gij Mij, daar deze gaven het deel zijn dat Mij toekomt [3]).

9 Dáár ligt de oorzaak van de ellende die uw deel is. Daarom treft u die vloek, van onvruchtbaarheid van den bodem en misgewas en sprinkhanenplaag, omdat gij Mij berooft door Mij te onthouden wat Mij toekomt. En dat doet niet maar een enkeling onder u, maar het is een algemeen voorkomend kwaad; het geheele volk, in al zijn lagen en rangen en standen, maakt er zich aan schuldig.

10 Dan alleen zal de zegen kunnen terugkeeren, als gij van

---

[1]) Lev. 27 : 30 v.; Num. 18 : 20 v.
[2]) Lev. 22 : 12; Num. 5 : 9.
[3]) Num. 18 : 8, 13; Deut. 18 : 1.

deze zonde u bekeert door stipte naleving van wat in Mijn wet over tienden en hefoffer is bepaald.

Niet maar een gedéélte daarvan moet gij brengen naar de voorraadkamers van den tempel, maar de gànsche tiende moet worden gebracht, opdat er voorraad zij in Mijn huis voor het onderhoud van priesters en levieten.

Niet wachten met de voorziening van den eeredienst tot eerst betere tijden zijn aangebroken, maar beginnen met gehoorzaamheid. Dan zal de voorspoed ook terugkeeren.

Stelt Mij daar maar mee op de proef, zegt de HEERE der heirscharen, of Ik de vensteren des hemels dan niet voor u zal openen, zoodat er een einde komt aan de droogte en de vruchtbaar-makende regen in milde stroomen neerdaalt, zoodat in plaats van den vloek, waardoor gij nu getroffen zijt, rijke zegen uw deel zal zijn in een overvloedigen oogst van akker en wijngaard.

11 Ook aan de sprinkhanenplaag zal Ik dan een einde maken, en die vraatzuchtige beesten, die alles kaal vreten, voor u verjagen, dat zij de vrucht van uw akker niet vernielen, en de wijnstok op het veld zal u niet meer teleurstellen door zijn druiven vóór ze rijp zijn te laten vallen, zegt de HEERE der heirscharen.

12 En alle volken zullen dien omkeer bemerken en om dezen rijken zegen die uw deel is, u gelukkig prijzen, omdat gij een voor ieder begeerlijk land zijt, zegt de HEERE der heirscharen.

III. DE DAG DES HEEREN ZAL BRENGEN DE VOLKOMEN THEODICEE. 3 : 13 — 4 : 3.

3 : 13 Met uw vermetele woorden doet gij Mij geweld aan, zegt de HEERE.

Maar gij vraagt: Wat spreken wij dan onder elkander tegen U?

14 Ik zal het u duidelijk maken.

Gij zegt: Al het dienen van God helpt toch niets! En wat voor gewin brengt het dat wij Zijn geboden onderhouden en dat we rouwgewaden aantrekken en met vuile kleederen rondloopen en dat we vasten, om ons zoo toch maar te vernederen voor het aangezicht van den HEERE der heirscharen?

In uw ijdelen waan meent gij dat al dat uiterlijke de ware dienst van God is, die Mij behaagt en dien Ik daarom toch wel moet beloonen.

15 En nu al dat vasten van u en alles wat gij meer doet toch niet met zegen wordt bekroond, begint gij de overmoedigen gelukkig te prijzen, de goddelooze heidenen [1]), die om God noch gebod zich bekommeren, die allerlei kwaad bedrijven en daarbij voorspoed hebben, die ook door hun goddeloosheid God als het ware uitdagen en tarten om hen toch te straffen, en wien toch niets kwaads overkomt, maar die bij dat alles ongedeerd blijven.

16 Naar aanleiding van deze godslasterlijke taal van de groote massa des volks spraken toen ook zij die den HEERE waarlijk vreezen, met elkander samen, in geheel tegenovergestelden zin, om elkander te sterken in het geloof dat de HEERE toch de Heilige en de Rechtvaardige is, en dat eenmaal toch zeker dat raadsel in het Godsbestuur, van den voorspoed der goddeloozen, op God-verheerlijkende wijze tot oplossing zou

[1]) Vgl. Jes. 13 : 11, waar de heidenen ook zoo genoemd worden.

worden gebracht en het onderscheid tusschen de vromen en de goddeloozen gezien zou worden.

En de HEERE lette op dat spreken der vromen, en hoorde het, en liet het, mèt de namen der vromen, ook in een gedenkboek schrijven, dat vóór Zijn aangezicht liggen zou om Hem te herinneren aan de ware vromen en hun daden, aan allen die Hem vreezen en Zijn Naam hoogachten, opdat Hij hun op den komenden gerichtsdag daarvoor vergelding zou doen.

17 Want op dien komenden gerichtsdag, dien Ik bij Mijn verschijning zal doen aanbreken, zegt de HEERE der heirscharen, zullen die Mij-eerende vromen Mijn eigendom zijn, en als zoodanig ook door Mij met liefde worden verzorgd en bewaard. Dan zal hun heerlijkheid als kinderen Gods ten volle aan het licht treden [1]). Meer dan knechten zullen zij Mij dan zijn, en terwijl het oordeel dan gaan zal over de goddeloozen, zal Ik hen, die Mij zoo getrouw hebben gediend, behandelen zooals een vader een hem trouw dienenden zoon met liefde en onderscheiding behandelt.

18 Dan zult gij, die nu in morrende ontevredenheid en ongeloof recht meent te hebben u over het Godsbestuur te beklagen, opnieuw het onderscheid zien tusschen den rechtvaardige en den goddelooze, tusschen hem die God dient en die Hem niet dient, evenals dat ook in vroegere gerichtsdaden des HEEREN wel tot openbaring gekomen is [2]).

4 : 1 Want zie, die dag komt, heilbrengend voor de vromen, maar ook gericht en ondergang voor de goddeloozen. Voor hen zal die dag zijn als een brandende oven. Al die door u gelukkig geprezen overmoedigen [3]), die zich om God noch gebod bekommeren, en alle kwaaddoeners, zij zullen dan allen gelijk zijn aan kaf, dat door den laaienden vuurgloed in den oven verteerd wordt, zoodat er niets dan asch van overblijft. Ja, die komende gerichtsdag zal hen in brand steken, zegt de HEERE der heirscharen, zoodat er niets van hen gespaard wordt, maar zij met wortel en tak totaal zullen worden uitgeroeid.

---

[1]) Vgl. Rom. 8 : 23.
[2]) Vgl. Ex. 11 : 7.
[3]) Vgl. 3 : 15.

2 Dan zal ook het onderscheid tusschen de vromen en de goddeloozen aan het licht treden.

Want voor u die Mijn Naam vreest, zal die dag heil brengen en zegen. De zon der gerechtigheid zal over u opgaan. Terwijl de goddeloozen de gerechtigheid Gods ontkenden, als zou Hij de kwaaddoeners niet straffen en ook de vromen niet kronen met zegen, zal die gerechtigheid zich dan openbaren in het heil dat Hij aan de vromen schenken zal. De zon van Gods gunst zal hen bestralen. Aan de donkerheid, waarin zij verkeerd hebben, zal een einde komen, 't volle licht van Gods genade en heil zal over hen opgaan. En gelijk de stralen der zon verkwikking en genezing brengen aan al wat op aarde door koude en donkerheid kwijnde, zoo zal er voor u die Mijn Naam vreest, genezing zijn van alle wonden, die de macht der duisternis u geslagen heeft, herstel van gebroken levenskracht en verlossing van alle kwaal en leed, als gij u zult mogen koesteren in de stralen van die heilzon die God over u doet opgaan.

Uw droefheid en zwaarmoedigheid zullen wijken om plaats te maken voor uitbundige vreugde en blijden levenslust.

Zooals kalveren, die uit den stal worden losgelaten, springen en dartelen van genot, omdat in de weide overvloed en zonneschijn hen wachten, zoo zult ook gij die Mijn Naam vreest, in blijdschap over uw verlossing van allen druk, met volle teugen genieten van het door God u geschonken heil.

3 En geen vrees voor de overmoedigen en goddeloozen behoeft u daarbij meer te vervullen. Verteerd door den vuurgloed des HEEREN is er niets van hen overgebleven dan asch, dat gij als overwinnaars onder uw voeten vertreden zult op dien komenden gerichtsdag, dien Ik door Mijn verschijnen zal doen aanbreken, zegt de HEERE der heirscharen.

IV. VERMANEND SLOT. 4 : 4-6.

4 : 4 Wanneer gij op den komenden gerichtsdag den vloek wilt ontgaan, die de wet aan de overtreders dreigt, en het aan de godvreezenden toegezegde heil wilt deelachtig worden, gedenkt dan de wet van Mozes, Mijn knecht. Neemt die in acht en prent in uw hart en geheugen de inzettingen en rechten, die Ik door zijn bemiddeling voor geheel Israël bevolen heb.

5 Zie, Ik zend u den profeet Elia, voordat de groote en geduchte dag des HEEREN komt, een profeet, die als Mijn wegbereider in den geest en de kracht van Elia arbeiden zal en in zijn optreden op hem gelijken zal [1]).

6 Die zal het hart der vaderen terugvoeren tot de kinderen, door de gezindheid der vrome voorvaderen te doen herleven in hun nageslacht. Dan zal ook het hart der nu ontaarde nakomelingen terugkeeren tot de vaderen, waar zij evenzoo als hun vrome vaderen gezind zullen zijn, hun zonen niet ontaard.

Zoo zal de arbeid zijn van hem dien Ik zenden zal, in wien de geest en de kracht van Elia herleven zal, waarmede deze het goddelooze geslacht zijner dagen tot den God der vaderen wilde terugbrengen, en die door zijn profetischen arbeid het volk de wet weer inscherpen zal, opdat Mijn komst heil brenge aan het volk, en Ik bij Mijn komst het land niet sla met den ban en zijn inwoners verdelge [2]).

---

[1]) Blijkens Luc. 1 : 17, Matth. 11 : 10, 17 : 10 v. is dit woord in Johannes den Dooper vervuld, hetgeen niet in strijd is met Joh. 1 : 21, waar Johannes de Joodsche verwachting van een persoonlijke wederkomst van Elia afwijst.

De dag des HEEREN, hier als gerichtsdag geteekend, is met de komst van Christus op aarde aangevangen, gelijk Christus Zelf zegt dat Hij tot een oordeel in deze wereld gekomen is, Joh. 9 : 39, vgl. 3 : 19 v. en 12 : 40.

[2]) Wie aan Johannes' prediking gehoor hebben gegeven, zijn aan het gericht ontkomen. Voor het volk als geheel is de hier geuite dreiging bij de verwoesting van Jeruzalem in vervulling gegaan.

INHOUD.

DE PROFETIE VAN HAGGAI

Ter Inleiding 7
1. Eerste profetische rede: Op tot den tempelbouw! (1 : 1—2 : 1a) 11
2. Tweede profetische rede: Aan den herbouwden tempel zal Ik groote heerlijkheid verleenen (2 : 1b-10) 16
3. Derde profetische rede: Merkt er op hoe Ik van nu voortaan zegen geven zal (2 : 11-20) 19
4. Vierde profetische rede: Ik zal u, o Zerubbabel, in Mijn bijzondere gunst en bescherming doen deelen (2 : 21-24) 22

DE PROFETIE VAN ZACHARIA

Ter Inleiding 27
§ 1. De profeet Zacharia 27
§ 2. De profetische werkzaamheid van Zacharia 27
§ 3 Het profetische boek van Zacharia 28

EERSTE HOOFDDEEL: DE NACHTGEZICHTEN. Hfdst. 1—6.

I. *Inleiding: De les van het verleden* (1 : 1-6) 31
1. Opwekking tot voortgaande bekeering (1 : 1-6) . . . 31
II. *Gezichten in de toekomst* (1 : 7 — 6 : 8) 34
1. Eerste nachtgezicht: De ruiters tusschen de mirten (1 : 7-17) 34
2. Tweede nachtgezicht: De vier hoornen en de vier smeden (1 : 8-21) 39
3. Derde nachtgezicht: De man met het meetsnoer (2 : 1-5) 40
4. Nadere profetische verklaring aangaande Babels vernedering en Sions verhooging (2 : 6-13) 42
5. Vierde nachtgezicht: De hoogepriester Jozua vóór den Engel des HEEREN (3 : 1-10) 45

6. Vijfde nachtgezicht: De gouden kandelaar met de twee olijfboomen (4 : 1-14) 49
7. Zesde nachtgezicht: De vliegende vloekrol (5 : 1-4) . 56
8. Zevende nachtgezicht: De vrouw in de efa (5 : 5-11) . . 59
9. Achtste nachtgezicht: De vier wagens (6 : 1-8) . . . 61

III. *Symbolische handelingen in het heden* (6 : 9-15) 67
1. De kroning van den hoogepriester (6 : 9-13) 67
2. Het ophangen van de kroon in den tempel (6 : 14-15) 69

TUSSCHENDEEL: OVER HET VASTEN. Hfdst. 7 en 8.

1. De vraag in zake het vasten (7 : 1-3) 72
2. 's HEEREN antwoord op de gestelde vraag (7 : 4 — 8 : 23) 73
a. 's HEEREN toorn over de zonden van het verleden (7 : 4-14) 73
b. In het heden wil de HEERE Zijn volk weder Zijn gunst betoonen (8 : 1-17) 76
c. In de toekomst zullen de vastendagen in vroolijke hoogtijden veranderd worden (8 : 18-23) 81

TWEEDE HOOFDDEEL: DE TOEKOMST VAN WERELD-MACHTEN EN GODSRIJK. Hfdst. 9—14.

I. *De val van de heidenwereld en de redding en verheerlijking van Sion* (9 : 1 — 11 : 3) 85
1. Gericht over de heidenvolken, wier overblijfsel echter in Gods volk wordt ingelijfd (9 : 1-7) 85
2. Heil voor Gods volk in de komst van den Vredevorst (9 : 8-10) 87
3. Bevrijding van Israëls achtergebleven ballingen en overwinning op de vijanden (9 : 11 — 10 : 3a) . . . 89
4. Volledige overwinning en herstel als van ouds (10 : 3b-12) 92
5. Ruimte voor het talrijke volk! (11 : 1-3) 95

II. *Israël onder den goeden en den slechten herder* (11 : 4-17)
1. De goede herder (11 : 4-14) 97
2. De slechte herder (11 : 15-17) 100

III. *Israëls wonderbare uitredding, bekeering en heiliging* (12 : 1 — 13 : 6) 102
1. Jeruzalem aangevallen en uitgered (12 : 1-9) 102
2. Bekeering door uitstorting des Geestes (12 : 10-14) . . 105
3. Van zonde gereinigd (13 : 1-6) 106

IV. *Israël door gerichten gelouterd en Jeruzalem volkomen verheerlijkt* (13 : 7 — 14 : 21) 109
1. Israël door gerichten gelouterd (13 : 7-9) 109
2. Jeruzalems uiteindelijke verheerlijking (14 : 1-21) . . 110

DE PROFETIE VAN MALEACHI

Ter Inleiding 119
Opschrift (1 : 1) 121

EERSTE HOOFDDEEL: DE LIEFDE GODS EN DE VERACHTING VAN ZIJN NAAM. Hfdst. 1 : 2 — hfdst. 2 : 16.

I. *De liefde des Heeren tot Zijn volk Israël* (1 : 2-5) . . . 121

II. *Bestraffing der priesters om hun ontheiliging van den Naam des HEEREN door het brengen van onwaardige offers* (1 : 6 — 2 : 9) 123
1. De aanklacht (1 : 6-14) 123
2. De strafaankondiging (2 : 1-9) 126

III. *Bestraffing van het volk om hun ontheiliging van den Naam des HEEREN door huwelijken met heidensche vrouwen en echtscheidingen* (2 : 10-16) 129

TWEEDE HOOFDDEEL: AANKONDIGING VAN DEN DAG DES HEEREN. Hfdst. 2 : 17 — hfdst. 4 : 6 132

I. *De gerichtsdag des HEEREN zal komen* (2 : 17 — 3 : 6) 132

II. *Oproep tot bekeering* (3 : 7-12) 135

III. *De dag des HEEREN zal brengen de volkomen theodicee* (3 : 13 — 4 : 3) 137

IV. *Vermanend slot* (4 : 4-6) 140